

Obravnavano,
na predsedstvu ZPM Maribor
31.3.2021

Razlagova 16, 2000 Maribor

**LETNO POROČILO
ZVEZE PRIJATELJEV
MLADINE MARIBOR
ZA LETO 2020**

Pričujoče Letno poročilo Zveze prijateljev mladine Maribor za leto 2020 je pripravljeno za obravnavo na predsedstvu in drugih organih ZPM Maribor.

Sestavljeno je iz:

- **POSLOVNEGA POROČILA ZPM MARIBOR ZA LETO 2020**
in
- **POJASNILA K RAČUNOVODSKIM IZKAZOM 2020**

Po oddaji podatkov AJPES-u je dopolnjeno z dokumenti:

- **PODATKI IZ BILANCE STANJA na dan 31.12.2020**
- **PODATKI IZ IZKAZA POSLOVNEGA IZIDA v obdobju od 1.1. do 31.12.2020**

Po opravljeni reviziji, bo predvidoma do 30.6.2020 dopolnjeno z dokumenti

- **POROČILO NEODVISNEGA REVIZORJA**
- **POROČILO NADZORNEGA ODBORA ZPM MARIBOR**
- **ZAKLJUČEK**

Razlagova 16, 2000 Maribor

**POSLOVNO POROČILO
Z P M MARIBOR
ZA LETO 2020**

KAZALO

stran

UVOD	
SPLOŠNI DEL	5
1. OSNOVNO O ZVEZI PRIJATELJEV MLADINE MARIBOR	5
PREDSTAVITEV	
NASTANEK IN RAZVOJ	
CILJI DELOVANJA	
ORGANIZIRANOST	
VODSTVO	
IZVAJALCI PROGRAMOV	
PREGLED IZVAJANJA DEJAVNOSTI	
DOSEŽENO V LETU 2020 – SPLOŠNI POUDARKI	
POSEBNI DEL	10
2. OTROKOVE PRAVICE	10
OTROŠKI PARLAMENT-VZGOJA ZA DEMOKRACIJO	
TOM - TELEFON OTROK IN MLADOSTNIKOV	
3. PRIREDITVE	13
PUSTOVANJE	
OTROŠKI IN MLADINSKI LENT	
TEDEN OTROKA	
VESELI DECEMBER	
PROGRAM DEJAVNOSTI ZA VARSTVO OKOLJA IN OHRANJANJE NARAVE	
4. ŠOLA OB ŠOLI	19
BRALNA ZNAČKA	
MLADI ZA NAPREDEK MARIBORA	
ŠOLA, VRTCI TER DRUGE SKUPINE V NARAVI - ZIMA-POMLAD-JESEN	
5. PROSTI ČAS OTROK	26
LETOVANJA - DEJAVNOSTI V POČITNIŠKIH CENTRIH	
SUBVENCIONIRANO LETOVANJE	
POMEŽIK SONCU IN DRUGE HUMANITARNE AKCIJE	
ZDRAVSTVENO LETOVANJE	
VSEBINSKA PREDSTAVITEV LETOVANJ	
SODELOVANJE S PROSTOVOLJCI – SPREMLJEVALCI NA LETOVANJIH	
PROGRAMI ZA USTVARJALNE V DOMU USTVARJALNOSTI MLADIH	
USTVARJALNE IN ZANIMIVE POČITNICE	
POČITNIŠKO VARSTVO	
TEDENSKO POČITNICE	
6. PROGRAMI ZA MLADOSTNIKE	37
LETEČI AVTOBUS	
PRILETI NA POHORJE	
LETOVANJE ZA MLADOSTNIKE	
INFO DUM	
MLADINSKI CENTER DUM	
7. PROSTOVOLJSTVO	42
USPOSABLJANJA PROSTOVOLJCEV	
PROSTOVOLJSKO DEJAVNOSTI	
8. MEDNARODNO SODELOVANJE	44
NOVI PROGRAMI MEDNARODNEGA SODELOVANJA	44
9. PROGRAMI ZA ODRASLE IN DRUŽINE	44
JAVNA DELA	
PROGRAMI ZA MENTORJE INTERESNIH DEJAVNOSTI IN NEFORMALNO IZOBRAŽEVANJE	
PRAZNOVANJE ROJSTNIH DNEVOV	
SKLAD IN PROGRAM OMOGOČIMO SANJE	
VEČGENERACIJSKI CENTER ŠTAJERSKA	
10. CENTRI DELOVANJA IN ORGANIZACIJA ZPM MARIBOR	47
ORGANI ZPM MARIBOR	
DUM - DOM USTVARJALNOSTI MLADIH MARIBOR	
VIRC POREČ- VZGOJNO IZOBRAŽEVALNI IN REKREACIJSKI CENTER POREČ	
DOM MILOŠA ZIDANŠKA POHORJE	
DRUŠTVA PRIJATELJEV MLADINE	
STROKOVNA SLUŽBA ZPM MARIBOR	
POSLOVANJE IN FINANČNO POSLOVANJE	

SPLOŠNI DEL

1. OSNOVNO O ZVEZI PRIJATELJEV MLADINE MARIBOR

PREDSTAVITEV

Zveza prijateljev mladine Maribor (v nadaljevanju uporabljamo skrajšano ime ZPM Maribor ali naziv zveza) je samostojna, prostovoljna, nevladna, neprofitna in humanitarna zveza društev, v katero so kot člani vključena društva prijateljev mladine z območja mestne občine Maribor in primestnih občin. Registrirana je po Zakonu o društvih in vpisana v register društev pri UE Maribor. Dejavnosti ZPM Maribor so usmerjene v javno dobro.

ZPM Maribor je članica Zveze prijateljev mladine Slovenije, ene največjih in najštevilnejših organizacij civilne družbe v Sloveniji.

NASTANEK IN RAZVOJ

ZPM Maribor je bila ustanovljena leta 1953, v času od ustanovitve do danes je v skladu z aktualnimi predpisi in lokalnimi vplivi nekajkrat spremenila naziv. Tako je bil njen naziv tudi ZPM občine Maribor, Občinska ZPM Maribor in Mestna ZPM Maribor, od leta 1990 pa deluje zveza pod sedanjim nazivom. Sedež ZPM Maribor je na Razlagovi 16, Maribor.

CILJI DELOVANJA

Temeljni cilj delovanja zveze, njenih članov in članic je skrb za otroke in mladostnike, za družine, v katerih živijo, za dvig kakovosti življenja, za zaščito njihovih pravic, izhajajočih tako iz mednarodnih dokumentov kot Ustave Republike Slovenije in zakonov te države.

ORGANIZIRANOST

Najvišji organ ZPM Maribor je **skupščina zveze**, ki jo sestavljajo predstavniki društev članov zveze. Organi zveze in člani organov so voljeni za mandatno obdobje štirih let, člani organov so lahko ponovno izvoljeni.

V skladu s Statutom ZPM Maribor aktivno delujejo v okviru zveze predsedstvo, nadzorni odbor in častno razsodišče ter pet stalnih komisij, en odbor in en aktiv. V naštetih organih zveze je vključenih 43 predstavnikov društev ter strokovne in splošne javnosti.

VODSTVO

Zakoniti zastopnik ZPM Maribor, predsednica Nina Babič, dipl.psih., predstavlja in zastopa zvezo z vsemi pooblastili

Člani predsedstva ZPM Maribor so v mandatu ki se izteče leta 2021 ob predsednici Babičevi podpredsednica mag. Maja Krajnc Ružič, podpredsednik Štefan Muraus, prof., mag. prim. Martin Bigec, dr.med.spec., mag. Gorazd Gumzej, prof., Damir Orehovec, prof., Majda Struc, dipl.nov., mag. Rosvita Svenšek, dipl.oec. in Davorin Ferk.

Predsednica **nadzornega odbora** ZPM Maribor je Erika Jovanovski, član in članica nadzornega odbora pa sta Marija Podhostnik in Tine Šalamon.

IZVAJALCI PROGRAMOV

V večino programov ZPM Maribor se vključujejo tudi občasni ter bolj ali manj stalni **prostovoljci**. Gre za ljudi dobre volje, ki svoje delo opravljajo z namenom pomagati otrokom in mladini in so svojo energijo pripravljeni združevati pri doseganju ciljev, ki si jih je kot temeljne cilje delovanja zastavila ZPM Maribor.

Obseg prostovoljskega dela je v letu 2020 evidentiran na 58.240 ur (letovanja 51.240, TOM 2.600, DUM 2.600, humanitarna dejavnost v DPM MB 1.200 UR). ZPM Maribor je vpisana v register prostovoljskih organizacij in o prostovoljskem delu poroča AJPEŠ-u skladno z zakonom.

Če bi delo prostovoljcev ovrednotili skladno z Zakonom o prostovoljstvu in podrejenim pravilnikom, kjer je tarifa za vsebinsko delo predvidena na 10,00 EUR (minimalna tarifa je 6,00 EUR), bi znašala dodana vrednost prostovoljskega dela za otroke in mladostnike okrog 580.000 EUR.

Prostovoljci so vključeni v večino programov ZPM Maribor, kjer bodisi izvajajo ali koordinirajo delo posameznih programov (Letovanja, Bralna značka, Mladi za napredek Maribora, TOM, Programi za ustvarjalne v DUM in Deveta dežela, Humanitarna pomoč skozi DPM MB...) in s svojim prostovoljnim delom dodajo veliko vrednost.

ZPM Maribor je v skladu z aktualno zakonodajo ustanovila **Delovno skupnost – strokovno službo zveze**, v kateri so skladno z Aktom o sistemizaciji zaposleni strokovni in tehnični delavci ZPM Maribor. V letu 2020 je bilo v strokovni službi skupno naenkrat zaposlenih največ 14 delavcev (od tega en v dolgotrajnem bolniškem staležu in štirje za določen čas).

V 3 programih **javnih del** namenjenih izvajanju osnovnih dejavnosti zveze pa so bili v letu 2020 na podlagi posebnih pogodb o zaposlitvi dodatno zaposlenih pri ZPM Maribor mesečno največ še 4 delavci.

Delo strokovne službe zveze vodi kot **poslovodni delavec sekretar zveze** Božidar Raušl, dipl.oec., njegova **namestnica je Urša Žiger**, prof., koordinatorica dejavnosti pri ZPM Maribor, **delavka s posebnimi pooblastili** je tudi računovodkinja zveze Alenka Tršavec.

Sekretar zveze je **stalni pooblaščenec** predsednice zveze in je skladno s statutom zveze **odgovoren za zakonitost finančnega, materialnega in tehničnega poslovanja zveze**.

PREGLED IZVAJANJA DEJAVNOSTI

ZPM Maribor izvaja svoje dejavnosti s pomočjo virov dohodkov iz javnih sredstev za programe, ki se izvajajo v javnem interesu; s pomočjo donacij, daril, volil, sponzorskih in drugih sredstev; sredstev pridobljenih na javnih in drugih razpisih ter z dohodki, ki jih ZPM Maribor ustvarja z lastno pridobitno dejavnostjo.

ZPM Maribor opravlja svoje dejavnosti predvsem **v treh centrih** - v domicilnem Domu ustvarjalnosti mladih Maribor (v nadaljevanju DUM), na Domu Miloša Zidanška na Pohorju (v nadaljevanju DMZ Pohorje) in v Vzgojno izobraževalnem in rekreacijskem centru Poreč (v nadaljevanju VIRC Poreč).

DUM je v občinski stavbi (nekdanja šola), namenjen ustvarjalnemu preživljanju prostega časa mladih Mariborčanov. ZPM Maribor je do konca leta 2007 upravljala zgradbo na podlagi ustrezne pogodbe z domicilno občino, od takrat naprej pa ima ZPM Maribor to nepremičnino, skladno s pogodbami, **v brezplačni uporabi**. Aktualna pogodba se izteka s koncem leta 2023.

Centra DMZ Pohorje in VIRC Poreč sta počitniška objekta **v lasti ZPM Maribor**.

Del programov ZPM Maribor izvaja tudi na različnih stalnih lokacijah v Mariboru in okolici, nekateri programi potekajo kot prireditve, nekateri pa potekajo kot dopolnitev programov v šolah in vrtcih. Natančneje so posamezni programi opisani v nadaljevanju tega poslovnega poročila.

Pridobitno dejavnost, ki se veže na lastno dejavnost, izvaja ZPM Maribor skladno s svojim statutom, predvsem na centru DMZ Pohorje in v centru VIRC Poreč, delno tudi v domicilnem centru DUM.

Center **DMZ Pohorje** je mladinski dom v sredogorju, v osnovi namenjen počitnikovanju otrok in mladine in deluje preko celega leta.

Center **VIRC Poreč** je sezonski počitniški obmorski center, ki deluje od aprila do konca septembra. Ker VIRC Poreč deluje na ozemlju druge države (Republika Hrvaška), je za upravljanje s centrom VIRC in za izvajanje operativnega poslovanja ZPM Maribor v Poreču ustanovila **podjetje VIRC d.o.o.**, katerega edini lastnik je sama ZPM Maribor. **Center VIRC je počitniški dom**, v skladu s hrvaško zakonodajo kategoriziran kot **mladinski hostel**. Neprofesionalni direktor hrvaškega podjetja je sekretar zveze, v podjetju so bili konec leta 2020 za nedoločen čas od zaposleni 4 delavci (upravnica, vodja kuhinje, hišnik in gospodinja). Na podlagi ustreznih pogodb je bilo v glavni sezoni poletnega poslovanja v centru oziroma v podjetju redno zaposlenih mesečno sočasno največ 11 delavcev, z delom preko študentskega servisa pa so pomagale tudi študentke oz. študenti. V sezoni 2020 je bilo sočasno naenkrat skupaj na delu največ 16 delavcev in študentov.

DOSEŽENO V LETU 2020 – SPLOŠNI POUDARKI

Leto 2020 je bilo skoraj v celoti zaznamovano z virusom, ki povzroča bolezen Covid-19 in v borbi zoper virus. Vzrok izjemni situaciji, ki jo je povzročil virus in borba zoper Covid-19 najdemo v epidemiji, katero je Vlada R Slovenije razglasila dvakrat, prvič v pomladanskem in drugič v jesenskem obdobju.

Ko smo pri ZPM Maribor zaključevali Program dela za leto 2020, nismo niti pomislili, da lahko virus, ki je že razsajal v sosednjih državah, tako temeljito zaustavi družbeno življenje na vseh ravneh. Verjetno nismo bili edini, ki smo spregledali nevarnost in zagotovo nismo edini, ki svojega programa nismo izvedli v takšnem obsegu, kot smo planirali.

Skupne prihodke in odhodke ter vsebino Programa dela ZPM Maribor za leto 2020 smo planirali, na podlagi usmeritev predsedstva ZPM Maribor, na osnovi realizacije leta 2019 in ocen kaj lahko v tekočem letu dosežemo v posameznih delih programa.

2019 je bilo izhodišče za planiranje programov leta 2020. **Izjemna epidemiološka situacija je 13. marca 2020 ustavila javno življenje. Do takrat so naši programi potekali skladno s načrtovanim programom dela. Po tem datumu smo naše delovanje sproti prilagodili situacijam.** Čeprav od takrat še ni minilo niti leto dni, danes še ne moremo podati korektnih ocen, kako so se naše prilagoditve obnesle in kaj to pomeni za prihodnost organizacije.

Trdimo pa lahko, da smo se v celotnem letu trudili, da bi programe izvedli vsaj prilagojeno, saj smo se počutili odgovorni do svojih uporabnikov, to pa so predvsem otroci in mladi oziroma družine z otroci.

Za začetek lahko zapišemo, da je ZPM Maribor v letu 2020 zabeležila težak negativen finančni rezultat, le-ta je bil verjetno najslabši v celotni zgodovini ZPM Maribor. Presežek odhodkov nad prihodki se je izkazal v višini 142.227,94 EUR.

V vsebinskem smislu pa lahko ocenimo, da je ZPM Maribor poslovala pozitivno, na nek način celo zgledno. Kot bo v nadaljevanju iz poročanja vidno in razumljivo, smo mnogokrat pri odločitvah kako ravnati, ostali sami. Vsakič smo se odločali v dobro uporabnikov, spoštljivo do sofinancerjev in partnerjev, dostojno do sodelavcev, zaposlenih in prostovoljcev. Morda bi bilo najenostavneje, da se ne bi borili in iskali rešitve. Morda bi lahko tako kot nekateri drugi, preprosto rekli, da ne bomo izvajali planiranih dejavnosti in kakšnega od sodelavcev, sicer nosilca programa ali projekta odpustili.

Skladno našim koreninam in tudi viziji iz predhodnega obdobja smo se odločili, da vztrajamo in planirano v največji možni meri izvedemo.

Natančnih primerjav prihodkov in odhodkov leta 2020 z letom 2019, v tem prvem poročanju organom ZPM Maribor še ne podajamo, saj želimo nekatere podrobnosti vezane na poročanja še urediti. Da pa bodo finančne številke bolj razumljive, **v nadaljevanju poskušamo dovolj natančno opisati, kaj vse smo počeli.**

Od 16. marca do 18. maja 2020 je bil za obiskovalce in uporabnike domicilni center DUM zaprt, prav tako sta bila za goste zaprta centra DMZ in VIRC. Delo v programih, katere izvajamo na podlagi pogodb z MO Maribor in drugimi občinami ter v okviru partnerskih programov, je najprej potekalo v glavnem od daleč. Prilagajanje novim razmeram je bilo stresno in zahtevno.

Prav vsi programi, ki jih v podporo osnovnim dejavnostim izvajamo kot pridobitne, so se popolnoma ustavili. V centra VIRC in DMZ nismo mogli sprejeti nobenih gostov, tudi v DUM-u nismo mogli sprejeti najemnikov oz. souporabnikov prostorov. Prihodkov za pridobitne dejavnost nismo imeli praktično do konca meseca junija. Vse šole, ki so imele rezervacije za izvedbo spomladanske šole v naravi v Poreču in na Pohorju, so odpovedale udeležbo. V centrih VIRC in na DMZ smo prve goste, v zelo skromnem številu sprejeli, šele po 10. juniju. VIRC- je tako do pričetka letovanj obiskalo manj kot 30 gostov. Na DMZ smo konec junija sprejeli za en vikend v goste manjšo skupino mladostnikov, iz projektnega učenja mladih pri AZ Maribor.

V borbi zoper Covid-19 je bilo delovanje ZPM Maribor v obeh dislociranih centrih do pričetka poletja popolnoma ustavljeno.

Čeprav so bili vsi trije centri zaprti za obiskovalce, so naši sodelavci svoje delo opravljali. Nekateri od doma, nekateri v dežurstvu za zaklenjenimi vhodnimi vrati objekta.

Kljub vsemu smo planirali počitniške programe in počitniške objekte pripravljali na sprejem mladih gostov. Ob tem smo se srečevali s pomanjkanjem informacij, napotkov, priporočil pristojnih služb in institucij. ZZZS je dolgo okleval s podpisom pogodbe za izvajanje zdravstvenih letovanj, čeprav smo bili izbrani za izvajalca na njihovem javnem razpisu. Direktor ZD A.Drolca je v začetku meseca junija sporočil, da nam za letovanja ne morejo nuditi kadrovske in organizacijske podpore, kot minula leta. NIJZ o letovanjih kot dejavnosti sploh ni razmišljal. Pristojno ministrstvo za izobraževanje je podalo priporočilo, naj se šole v naravi ne izvajajo.

Podporo smo čutili na strani naše domicine občine, MO Maribor, kjer so nam zaupali, da bomo planirane programe izvedli, vsaj prilagojeno.

Največkrat smo potem sami ustvarili predlog ali model, kako bi naj neka aktivnost potekala, pripravili protokole in jih ponudili v presojo stroki. Uspelo nam je in za glavne poletne mesece smo potem pripravili prilagojene programe, ki so se izvajali v tim. » varnih mehurčkih«. Več o tem v nadaljevanju pri posameznih programih.

Počitniške programe smo potem v glavnem izpeljali; terminsko in vsebinsko smo programe izvajali čim bližje Programu dela za leto 2020. Obisk v posameznih dejavnostih je bil omejen, ob tem pa izvajani preventivni ukrepi.

Šolsko leto 2020/2021 se je pričelo prav tako ob spoštovanju posebnih ukrepov, nanje smo se navadili in temu primerno funkcionirali do sredine oktobra, ko je bila ponovno razglašena epidemija.

Konec leta, Veseli december, smo dočakali v epidemiji. Tudi na tem mestu se lahko pohvalimo, da smo kljub vsem omejitvam, dedka Mraza popeljali po mestnih ulicah in obiskal je večino mariborskih vrtcev.

Pri ZPM Maribor smo si za leto 2020 **zadali doseči uravnotežen rezultat** (pozitivna ničla). Strokovna služba zveze je ob tem napovedovala, da se bomo težko izognili negativnemu rezultatu, že v normalnih okoliščinah. Ko pa je nato nastopilo obdobje epidemije in vse posledice Covida, nastajajo tudi velike posledice na poslovnem in finančnem rezultatu.

Večjih **nujnih investicij** ki bi jih morali izvajati, nismo pričeli. Planirana je bila adaptacija sanitarij vsaj v enem objektu centra VIRC, vendar smo nato izvedli le nujne nabave in nekatere funkcionalne prilagoditve.

V povezavi z kadrovskimi zadevami smo morali poskrbeti za nekatera ne planirana obvezna izplačila (odpravnine ob odhodu v pokoj, izredne pomoči, povišani stroški prostovoljskega dela...). Tudi ti, poslovno redkejši stroški, so povečali odhodke in še dodatno vplivali na končen negativni rezultat. Glede na to, da je odpadla večina naše pridobitne dejavnosti, seveda niso nastajali materialni stroški v povezavi s tem. Ostali pa so stroki dela in funkcionalni stroški povezani z objekti.

Na prihodkovni strani smo spet beležili skoraj popolni izpad sredstev s strani šol, obiskovalk šol v naravi. Realizacija otroških letovanj je bila nižja od planiranih, temu primerno so bili nižji prihodki sofinanciranja s strani občin, ZZZS in tudi staršev. Za zdravstvena letovanja smo imeli v 2020 na razpolago bistveno več mest, kot leta 2019, vendar vseh mest potem otroci niso niti izkoristili.

V zadnji tretjini leta 2020 smo uspeli v podporo ohranitvi delovnih mest v strokovni službi ZPM MB pridobiti nekaj državnih subvencij.

Obsežnejša gradiva in poročila o posameznih izvedenih programih so na razpolago v strokovni službi ZPM in so bila po izvedbi, skladno s pogodbami, posredovana posameznim financerjem ali sofinancerjem naših programov. Za potrebe skupnega poročanja jih v tem poročilu le povzemamo.

Ocenimo lahko, da smo **stalne programe**, uvrščene v proračun MOM na področju na področju vzgoje in izobraževanja, sociale in mladine, ki jih izvajamo v Mariboru, **dosegli v maksimalnem možnem obsegu-prilagojeno okoliščinam**. Izpostavimo, da smo v poletnih počitnicah leta 2020, še povečali število otrok v programu počitniškega varstva- potem, ko som takšen program izvedli premierno že leto prej. **Stalni programi so bili realizirani skladno s pogodbami, sklenjenimi z MOM**. Skupna realizacija je bila na ravni predhodnega leta.

O uspešnosti pri pridobivanju sredstev iz javnih razpisov, o poslovanju in predmetni finančni problematiki pišemo v nadaljevanju v posebnem in zaključnem delu tega poročila.

Programe prireditve v Mariboru nismo izvedli v obliki kot smo načrtovali, kljub temu smo jih izpeljali, čeprav na drugačen način. Pustovanje smo izvedli še pred razglasitvijo epidemije, Neresno olimpijado ob koncu počitnic smo nadomestili z drugačnim dogodkom, Teden otroka smo izpeljali s prilagoditvami zaradi preprečevanja širjenja virusa, prireditve vezane na dedka Mraza pa smo izpeljali delno s pomočjo TV Maribor, delno v živo.

Programe, ki jih uvrščamo na **področje otrokovih pravic** (Otroški parlament in TOM-telefon otrok in mladostnikov), smo izvedli v celoti, vendar prilagojeno. Tom je v mesecu maju in juniju deloval dve uri več (dodatno med 10. in 12. uro). Mariborska skupina svetovalcev na TOM-u je delovala čez vse leto in v vseh terminih ter tako ponovno zabeležila največ telefonskih klicev med vsemi svetovalnimi skupinami. Regijski otroški parlament je potekal preko aplikacije ZOOM v oktobru, razpravo na nacionalnem parlamentu pa je nadomestila razprava preko aplikacije OPIN.ME.

Programi iz našega programskega področja **Šola ob šoli** so bili izvedeni na planiran način. **Bralna značka** je ponovno beležila velik obseg sodelujočih, kljub šolanju na daljavo (podrobneje v nadaljevanju). Program MNM (**Mladi za napredek Maribora**) je bil beležil zelo povečan obseg oddaje nalog, ki so bile zelo kvalitetne in uspešne tudi na državnem srečanju in mednarodnih tekmovanjih.

O taborih za nadarjene, program Omogočimo sanje, poročamo prav tako v nadaljevanju, uspeli pa smo izvesti samo zimski tabor na DMZ.

Dejavnosti za ustvarjalne v DUM in v soseskah Maribora so združene v dejavnostih DUM. Dejavnosti za ustvarjalne so bile obiskane v vseh obdobjih, razen v času, ko je bil DUM zaradi epidemiološke situacije zaprt. Največ obiska pa smo ponovno beležili med poletnimi počitnicami. Program smo izvajali z dvema mentorjema, vključena v program javnih del in večjim številom prostovoljcev ter zunanjih sodelavcev.

Delavnice so se izvajale v DUM-u, na prireditvah in preko spleta (v času zaprtja hiše). Zaradi omejitvenih ukrepov za preprečevanje širjenja epidemije smo beležili v povprečju manjši obisk v delavnicah, zaradi drugačne in okoliščinam prilagojene organizacije dela pa obisk med počitnicami ni bil bistveno manjši.

Programi za mladostnike so potekali v okviru mobilnega centra Leteči avtobus, v okviru katerega programi za mladostnike pretežno potekajo. Glede na to, da smo v letu 2020 zaradi ponavljajočih se tehničnih težav avtobus prodali bi bilo smiselno razmišljati o preimenovanju programa. V letu 2020 je program zajemal pomladanski del, ki smo ga izvedli virtualno s pomočjo družbenih omrežij, v poletnih mesecih je stekel pilotni program Prileti na Pohorje! namenjen mladim med 12. in 15. letom starosti, jeseni smo uspešno izpeljali tudi projekt »100 ljudi 100 čudi«, ki je delno potekal v živo, delno s pomočjo aplikacije ZOOM.

Program Info DUM namenjen mladostnikom smo v kombinaciji z drugimi programi DUM in delavci iz javnih del v DUM izvajali celo leto. Del programa namenjenega mladostnikom je v prilagojeni obliki potekal tudi v okviru Mladinskega centra DUM.

Letovanje za mladostnike je bilo slabše obiskano kot v letu 2019, počitnic z učenjem nemščine v Marburgu nismo izvajali.

Okoljevarstvene vsebine in skrb za trajnostni razvoj smo vpletali v večino naših programov, še posebej v program MC. Na razpisu za nevladne organizacije s področja varstva okolja, pa v letu 2020 nismo bili izbrani med izvajalce programov z okoljsko vsebino.

POSEBNI DEL

2. OTROKOVE PRAVICE

Temelj večine programov, ki jih izvaja ZPM, je skrb za uresničevanje otrokovih pravic. V tem poglavju poročamo o tistih, ki so neposredno vezani na otrokove pravice, v ostalih poglavjih pa je ta skrb vključena v dejavnost posredno.

OTROŠKI PARLAMENT® – VZGOJA ZA DEMOKRACIJO

Otroški parlament® (OP) je javna tribuna otrok na temo, ki jo predlagajo osnovnošolci in jo izberejo na zasedanju Nacionalnega OP. Pomeni obliko participacije otrok in mladostnikov v družbenem dogajanju ter pridobivanje vedenj o človekovih in državljanskih pravicah.

Posebnost tega programa je, da je delo vezano na šolsko leto, poročamo pa o dejavnostih, ki so potekale v koledarskem letu. Prvi del vsako leto obsega poročanje o poteku regijskega in nacionalnega OP, drugi del pa priprave na naslednjo temo – usposabljanje in srečanje mentorjev ter priprave na šolske parlamente. Epidemiološka situacija pa nas je v letošnjem letu prisilila v različne prilagoditve in v omejeno delovanje. In to celo v jubilejnim letu, saj je bil letošnji parlament že 30 po vrsti.

V januarju in marcu so se odvijale dejavnosti v OŠ, kjer so potekali še zadnji šolski parlamenti in izbor delegatov za udeležbo na regijskem zasedanju.

Izvajale so se intenzivne priprave na izvedbo regijskega zasedanja, ki je bilo planirano za 19. marec.

Pripravljali so se prostovoljci – moderatorji dela po skupinah, poslane so bile vse informacije za mentorje in izvoljene delegate, vabila za goste.

Koordinatorica programa se je 20. februarja še udeležila medobčinskega zasedanja OP v Slovenski Bistrici, kjer so tudi izbrali 3 delegate za regijsko zasedanje in dva za nacionalno zasedanje.

Nato pa smo, zaradi razglasitve epidemije (CORONA virus), ki ji je sledilo tudi zaprtje šol in našega Doma ustvarjalnosti mladih Maribor, morali zasedanje regijskega OP odpovedati in prestaviti za nedoločen čas –.

Odpovedano je bilo tudi zasedanje nacionalnega OP.

Kljub temu se je delo nadaljevalo – tudi v tem programu smo na nacionalni ravni našli pot do spleta.

Razprave mladih parlamentarcev na nacionalnem parlamentu smo nadomestili s spletno razpravo na platformi OPIN.ME, ki je bila na voljo od 9. aprila do 3. maja, kjer smo zabeležili 112 vsebinskih mnenj in predlogov mladih parlamentarcev o temi »Moja poklicna prihodnost«.

Regijski OP pa smo nato izpeljali virtualno preko aplikacije ZOOM in sicer v četrtek, 8. oktobra. Pri izvedbi tako vsebinski kot tehnični je sodelovala skupina mladih – med njimi že izkušeni moderatorji skupinskega dela in bivši parlamentarci. Seveda je bila udeležba omejena in tudi vse šole niso uspele omogočiti sodelovanje vsem parlamentarcem – nekatere so imele druge dejavnosti izven šole, nekateri pa se preprosto niso uspeli odzvati.

Delali smo v štirih podskupinah in plenarno – prvi del je bil namenjen predstavitvi in pozdravu predsednice ZPM Maribor, Nine Babič, drugi del pa predstavitvi zaključkov, kjer se nam je kot gost pridružil tudi dr. Luka Lubi iz Urada za kulturo in mladino. Sodelovali so predstavniki 17-ih OŠ.

Mladi so podajali mnenja na eno ali na vse podteme znotraj naslovne teme:

Moj poklic: skrbi, pričakovanja, znanja in veščine; Poti do mojega poklica; Poklici sedanjosti in poklici prihodnosti; Slovenija, Evropa, svet – pozitivno, negativno, zanimivo.

Mnenja so bila vsebinska, konstruktivna in resna. Glavni poudarki pa so bili naslednji - mladi menijo/razmišljajo:

- Želimo si poklica, v katerem bomo uživali in ga radi opravljali, hkrati pa bomo zanj dostojno plačani.

- Pri odločitvi za poklic moraš najprej poslušati sebe. Starši naj bodo svetovalci, ki nas pri odločitvah usmerjajo in podpirajo.

- Velik vpliv na izbor poklica imajo mediji, vendar ti predstavljajo le nekatere prednosti izbranih poklicev kot sta denar in slava.

- Šole bi morale bolj spodbujati našo ustvarjalnost, izvirnost, kreativnost ter praktičnost.

- Priprava na opravljanje želenega poklica vsebuje tudi ovire, ki jih moraš premagati. Vsaka premagana ovira te utrdi in ti da novo izkušnjo.

- Potrebna bodo znanja na več področjih. Poklici prihodnosti se bodo spreminjali. Pripravljeni moramo biti na vseživljenjsko učenje. Velik vpliv na poklice prihodnosti bo imela tehnologija, ki pa ne bo smela prevladati.

- Od posameznika je odvisno, kakšno pot do poklica si bo izbral. Izobrazba je pomemben del poti, prav tako pa so pomembne tudi izkušnje.

- Naš izobraževalni sistem ponuja veliko možnosti.

Obletnico delovanja OP smo obeležili na simpoziju, ki je potekal 30.9. v Ljubljani. Na njem smo razpravljali predvsem o pomenu participacije otrok v Sloveniji in prispevku programa Otroški parlament. Podeljene so bila tudi priznanja za dolgoletno sodelovanje mentorjem v šolah in regijskim koordinatorskim.

Glede na letošnjo temo – Moja poklicna prihodnost, smo se zelo dejavno vključili v pripravo in izvedbo virtualnega Kariernega sejma v Mariboru, opremili virtualno stojnico in se vključili v informiranje mladih.

Tema Moja poklicna prihodnost se bo obravnavala tudi v šolskem letu 2020/21

Vodja programa OP je Kornelija Kaurin, koordinatorica dejavnosti pri ZPM Maribor, ki je hkrati regijski koordinator v mreži ZPM Slovenije.

TOM - TELEFON ZA OTROKE IN MLADOSTNIKE

Telefon za otroke in mladostnike - TOM je ustanovila Komisija za otrokove pravice pri Zvezi prijateljev mladine Slovenije (ZPMS) leta 1990. Namenjen je otrokom in mladostnikom, ne glede na vrsto problema in starost. Specifičen je le glede na ciljni populaciji, katerima je namenjen (to so otroci in mladostniki do približno 20. leta), ne pa tudi glede na vzrok klica mladih. Telefonski pogovori so zaupni, klicalec pa ima ob klicu možnost, da ostane anonimen. Anonimni ostajajo tudi svetovalci.

Temeljni cilj tega programa je pomagati otrokom in mladostnikom, ki iščejo pomoč preko telefonskega pogovora. Stiske, ki jih doživljajo mnogi so zelo hude, zato je pomoč nujno potrebna in je v primeru TOM telefona za klicalce brezplačna, saj jo sponzorira Telekom Slovenije.

Klicna številka TOM je 116 111 – in je takšna rezervirana za telefone namenjene otrokom v stiski - kar je med članicami Evropske unije usklajeno v sistemu telefonskih števil za storitve, ki zagotavljajo posebno družbeno potrebo.

30 let delovanja TOM

Kronološki pregled

1990

- ustanovljen TOM
- drugje po Sloveniji delujejo tudi drugi telefoni za otroke (TIP – telefon informacije, pomoč, TIN – telefon, informacije, nasveti,...), vsak za svoje območje in vsak pod svojo plačljivo telefonsko številko

1995

- vsi različni telefoni se združijo v nacionalno mrežo
- enotne telefonska številka 080 1234
- brezplačna tako za otroke kot tudi za ZPMS, donator Telekom

2003

- ustanovitev Child Helpline International –TOM telefon član od začetka <https://www.childhelplineinternational.org/> . To je organizacija, ki povezuje 178 članic – telefonov za pomoč otrokom v stiski iz 146 držav, med katerimi je tudi TOM telefon. Informacije, stališča, znanja in podatke, ki jih zbirajo od svojih članic, partnerjev in zunanjih virov, uporabljajo za krepitev sistemov zaščite otrok na nacionalni, regionalni in globalni ravni. Child Helpline International je sodeloval z Evropsko komisijo pri vzpostavitvi enotne evropske številke 116 111

2007

- vzpostavitev portala E-TOM - spletna stran www.e-tom.si in možnost e-svetovanja preko spletnega obrazca ali e-pošte na tom@zpms.si

2012

- nova enotna evropska telefonska številka - razlog za spremembo pa je narekovala direktiva Evropske komisije, ki je uvedla poenotenje telefonskih števil za vse humanitarne projekte na območju Evropske unije in eden od njih je storitev "116 111 – telefon za otroke v stiski". Telefonska številka je brezplačna in klicalcem omogoča anonimnost.
- pričetek sodelovanja v projektu Projekt Center za varnejši internet Slovenija, ki združuje tri komponente: SAFE.SI – točka osveščanja o varni rabi interneta in novih tehnologij (Awareness Centre Safe.si); SPLETNO OKO – točka za anonimno prijavo nelegalnih spletnih vsebin, kamor sodijo spolne zlorabe otrok (otroška pornografija) in sovražni govor (Hotline Spletno oko), ter TOM telefon (Helpline TOM telefon). TOM zagotavlja informacije, nasvete in pomoč otrokom, mladim in staršem o tem, kako ravnati s škodljivo vsebino, škodljivimi stiki in spletnim nasiljem. Poleg telefonskega svetovanja nudi TOM telefon tudi svetovanje preko e-pošte, spletnih obrazcev in spletne klepetalnice; da bi se še bolj približali mladim in njihovim staršem kar zadeva težave s spletom, smo povečali tudi našo prisotnost na Facebooku.
- Kot partnerji Centra za varnejši internet Slovenija smo vključeni v INSAFE – evropsko omrežje, zadolženo za osveščanja javnosti o varni rabi interneta in mobilnih naprav. V omrežje so vključene posamezne

nacionalne točke osveščanja iz 30 evropskih držav, vključno s slovensko, ki medsebojno sodelujejo, izmenjujejo znanja in izkušnje, prav tako pa tudi načrtujejo skupne dejavnosti.

2013

- februarja 2013 smo z namenom nudenja čim hitrejših odgovorov odprli tudi spletno klepetalnico, ki deluje na <http://www.e-tom.si/klepetalnica>.

2014

- strokovna verifikacija Socialne zbornice Slovenije – javni socialnovarstveni program sofinanciran s strani MDDSZ (od 2005)

Obeležitev obletnice

- Izšel je zbornik z naslovom KER NAM JE MAR - kako lahko odrasli učimo otroke izkušenj empatične odzivnosti.
- V ponedeljek, 5. oktobra je bila otvoritev občasne razstave ODGOVOR JE POGOVOR, v muzeju pošte in telekomunikacij v Polhovem Gradcu.

Doseženi cilji programa

- Brezplačna telefonska številka je bila v Mariboru odprta vsak dan od 12. do 20. ure. V maju in juniju so svetovalci dežurali že od 10. ure, saj smo želeli zagotoviti daljše časovno obdobje dosegljivosti zaradi stisk, ki so jih pri mladih povzročali ukrepi za zaščito širjenja virusa Covid 19, vendar smo ugotavljali, da v tem času ni bilo zaznati večjega števila klicev.
- Omogočeno je bilo sodelovanje s strokovnimi ustanovami, ki lahko otrokom in mladostnikom pomagajo.
- Otrokom in mladostnikom smo omogočili, da se lahko, ko so v težavah, nekomu zaupajo, ta pa jih posluša, se pogovarja z njimi, mu da informacije in ga vzpodbudi, da sam začne razmišljati, kako rešiti svoje probleme.
- Zagotovljena je bila anonimnost in zaupnost pogovorov.
- V letu 2020 so svetovalci sprejeli 8.536 klicev in opravili 868 svetovalnih pogovorov. Sprejetih je bilo manj klicev kot v preteklem letu, saj je zaradi ukrepov za preprečevanje okužb z novim Korona virusom v prostoru, kjer deluje TOM, lahko delala le ena oseba in je posledično delovala le ena linija.
- Izvajali smo redno supervizijo in intervizije za svetovalce.
- Obrazci so se sprotno vnašali v računalniški program. To je omogočilo sprotno analizo.
- Spremljali smo katera je tista problematika, zaradi katere otroci in mladostniki najpogosteje pokličejo in ugotovili, da so to ljubezen in spolnost, težave v odnosih med vrstniki, vprašanja vezana na dom in šolo, iskanje najrazličnejših informacij, zasvojenost, nasilje ipd. Mladi so poklicali tudi zato, ker so si želeli samo pogovora, ker so potrebovali idejo, kaj bi počeli (jim je bilo dolgčas) ali pa so preprosto želeli slišati mnenje, odgovor, napotek, nasvet.
- Redno smo se udeleževali sej sveta nacionalne mreže TOM-a.
- Udeleževali smo se izobraževanj, ki so bila organizirana na nivoju nacionalne mreže.
- Svetovalci so se udeleževali izobraževanj, ki smo jih organizirali za prostovoljce ZPM Maribor.
- Svetovalce smo obveščali in spremljali njihovo udeležbo na izobraževanjih, ki so jih organizirale druge organizacije.
- Sodelovali smo pri oblikovanju spletne strani www.e-tom.si, kjer lahko mladi dobijo informacije o temah, ki jih najpogosteje izpostavijo na telefonu, lahko pa svetovalcem tudi postavijo vprašanje preko spletnega obrazca.
- Sodelovali smo z zvezo potrošnikov, kjer dobivamo informacije, kako reševati težavi, ki jih imajo mladi z računalnikom (izsiljevanja, socialne mreže...)
- Informacije o delu TOM-a in aktualnih dogodkih smo objavljali na spletni strani ZPM Maribor.

Človeški viri:

- V letu 2020 je sodelovalo 21 svetovalk in svetovalcev – prostovoljk in prostovoljcev, ki so opravili 2.601 ur prostovoljnega dela (svetovanje in udeležba na supervizijah).
- V letu 2020 je bila omogočena vključitev 1 osebe iz programa javnih del.
- Supervizije je opravljala gospa Nina Babič, univ. dipl. psih, ki se je redno udeleževala srečanj supervizorjev NM TOM. Supervizije se izvajajo zaradi reševanja določenih težav s klicalci in njihovimi problemi ter problemov svetovalcev in njihovih stisk, povezanih z delom na telefonu. Izpeljanih je bilo 9 supervizij, v drugi polovici leta so se izvajale preko spletne aplikacije Zoom.

Klicanci:

Najpogostejša problematika, zaradi katere so mladi poklicali, so težave v odnosih med vrstniki, ljubezen in spolnost, vprašanja vezana na dom in šolo, iskanje najrazličnejših informacij, zasvojenost, nasilje ipd. Mladi pokličejo tudi zato, ker si želijo pogovora, ker potrebujejo idejo, kaj bi počeli (jim je dolgčas) ali pa preprosto želijo slišati mnenje, odgovor, napotek, nasvet.

Med klicalci je bilo 46% deklet, 55% klicalcev je bilo starih od 10 do 17 let, opazamo pa tudi, da se povečuje število klicev staršev zaradi otrok. V povprečju se je ponovno podaljšal tudi čas trajanja pogovorov, nekaj več kot 88% pogovorov je trajalo do 15 minut, 30 pogovorov pa trajalo več kot 30 minut. Zaradi stisk, s katerimi so

se srečevali otroci in mladostniki v času epidemije, se je povečalo tudi število zelo resnih klicev, povezanih z anksioznostjo, depresijo in samomorilskimi mislimi.

Povezovanje znotraj organizacije:

- Preko programa INFO – DUM se izmenjujejo informacije o možnostih dejavnega preživljanja prostega časa in svetovanja.
- Informacije o delovanju TOM-a so bile dostopne v INFO-DUM-u, naši informacijski točki za mlade in na info stojnice na vseh prireditvah, ki smo jih organizirali oz. smo sodelovali.
- Z ostalimi svetovalnimi skupinami v Sloveniji poteka povezovanje in koordinacija dela preko Nacionalnega sveta TOM-a, ki deluje v okviru ZPMS.

Promocija in mediji:

- V medijih se je pojavljala informacija o številki TOM-a (dnevnik Večer, spletne strani različnih organizacij in šol...).
- Vrsta intervjujev o TOM-u na TV Maribor in različnih radijskih postajah – v povezavi s 30-letnico in zaradi epidemije.
- Članek o TOM-u v časopisu Večer
- Promocija TOM-a v povezavi z programom Veseli december – RTV Maribor se je odpovedal plačilu snemanja oddaje o prihodu dedka Mraza v korist TOM-a in to tudi ustrezno promoviral na TV Maribor (v dveh oddajah).
- Članek Alberta Mrgoleta (promocija zbornika) v glasilu ZPM Maribor – Prijatelj 2020

Povezovanje in vključevanje drugih organizacij v delovanje:

Povezujemo se z zavodi, centri, društvi in drugimi institucijami, ki se ukvarjajo s svetovanjem, preventivo ali kurativo in je njihovo delo vezano na delo z ali za otroke, mladostnike in mlade družine. Na te institucije smo napotovali klicalce, od institucij, pa smo pridobivali informacije in nasvete v zvezi z možnimi odzivi na klic. Vodja programa je Kornelija Kaurin, koordinatorica dejavnosti pri ZPM Maribor, ki je hkrati članica sveta NM TOM.

3. PRIREDITVE

V letu 2020 smo izpeljali štiri **MESTNE PRIREDITVE ZA OTROKE IN MLADINO**, ki so bile zaradi epidemije prilagojene, opisujemo jih v nadaljevanju. O drugih prireditvah, ki smo jih v programu dela napovedali in poimenovali kot "Prireditve ob posebnih priložnostih", pa poročamo v poglavjih, ki se nanašajo na programe, v okvir katerih spadajo. O zaključni prireditvi projekta Mladi za napredek Maribora poročamo v poglavju Šola ob šoli.

Mestne in priložnostne prireditve pripravljajo in organizirajo tri koordinatorice dejavnosti pri ZPM Maribor, vsaka je zadolžena za svoj projekt. Seveda pa se pri izvedbi takšnih prireditev angažirajo vsi možni potenciali in kadri, ki jih imamo na razpolago ali so nam dosegljivi.

PUSTOVANJE

Tradicionalno pustovanje v Mariboru, dvainšestdeseto po vrsti, s popoldansko prireditvijo za vse Mariborčane in Mariborčanke, smo izpeljali na pustni torek, 25. februarja na trgu Leona Štuklja. Intenzivne priprave na pustovanje so se pričele v januarju. Oblikovali smo program, izdelali finančno konstrukcijo, pridobili sponzorska sredstva in poiskali donatorje nagrad. Priskrbeli smo za potrebna soglasja in dovoljenja za izvedbo dogodkov v okviru Pustovanja 2020. Zbrali smo ponudbe za izvedbo vsebinskega in tehničnega dela prireditve. Naročili smo oblikovanje naslovnice za Facebook in spletno stran. Zaradi zimskih počitnic, ki so potekale v istem tednu kot pustovanje smo izpeljali le popoldansko rajanje, namenjeno posameznim in skupinskim pustnim maskam vseh generacij ter družinam. Po preteklih izkušnjah je med počitnicami udeležba v dopoldanskem delu pustovanja, ki je namenjen rajanju otroških maskar iz vrtcev in šol zelo nizka, zato smo se tokrat odločili izpeljati le popoldanski del.

Popoldanskega dela programa, ki se je odvijal med 15.30 in 18.00 uro se je udeležilo okoli 1.800 ljudi. Sooblikovali so ga kurenti Etnografskega društva Kurent, glasbena skupina The Plut Family, cirkuški umetnik Piko Jakob, klovnese (tri prostovoljke ZPM Maribor) in povezovalac Boštjan Klun. Osrednji del prireditve je predstavljal mimohod mask, ki so jih v štirih kategorijah ocenjevale tri tri-članske komisije. V kategoriji posamezna maska je prvo nagrado osvojila »kokoška« - letovanje v Poreču (nagrada ZPM Mb), v kategoriji družinska maska so zmagali »transformerji« - prejeli so 3-dnevni družinski paket v Poreču (nagrada ZPM Mb), prvo nagrado v kategoriji skupinska maska, degustacijo v Hiši Stare trte (nagrada Zavoda za turizem Maribor – Pohorje), so prejela »lectova srca«, v kategoriji skupinskih mask pa smo dodali še podkategorijo dvojice, med katerimi so prvo nagrado prejeli »jelenčki« (nagrada turistične agencije Sonček). Ostalih 21 donatorjev je

prispevalo nagrade še za enajst posameznih in šest družinskih mask ter po šest skupinskih mask in šest dvojic. Skupno se je na odru predstavilo okoli 200 mask, prav vse pa so si za ustvarjalni pogum prislužile krof.

Pri pripravi in izvedbi prireditve so sodelovali zaposleni pri ZPM Maribor, zunanji sodelavci in prostovoljci. Finančnim sredstvom MOM smo dodali sredstva sponzorjev Zavarovalnica Sava in Aquasystems, medijsko podporo nam je, kot že vrsto let, nudila časopisna hiša Večer, brezplačni dostop do električne energije pa nam je omogočilo podjetje Nigrad.

Nadaljujemo z dolgoletno tradicijo in v mestu ohranjamo edino pustno prireditev na prostem, ki je dostopna vsem meščankam in meščanom, otrokom in odraslim.

OTROŠKI IN MLADINSKI LENT

V letošnjem letu so organizatorji - Narodni dom Maribor, izvedbo prireditve ART KAMP v okviru Festivala LENT, ki navadno poteka junija/julija v Mestnem parku Maribor, zaradi epidemije Corona virusa, **prestavili v avgust**. Dejavnosti v katerih smo sodelovali tudi mi, so potekale **med 23. in 30. avgustom**, od 10. do 13. in od 16. do 19. ure. Program smo izvajali z mentorji vključenimi v program javnih del, zunanjimi strokovni sodelavci, društvi in prostovoljci. Pred tem pa smo se **18. in 19. julija** priključili vikend dejavnostim v okviru Art kampa, od 10. do 13. in od 16. do 19. ure. Program so izvajali mentorji vključeni v program javnih del, zunanji strokovni sodelavci in prostovoljci. Izpeljali smo 45 delavnic, ki se jih je udeležilo nekaj več kot 2700 obiskovalcev.

Izvajali naslednje dejavnosti:

IGRE V NARAVI

Igra je učenje za življenje. Pod krošnjami smo se preizkusili v hoji s hoduljami, prijatelja povabili na igro Štirje pokrovčki in preizkusili natančnost z metanjem obročkov v cilj.

NARAVNOST NARAVNO USTVARJANJE

V naših delavnicah smo spodbujali domišljijo, krepili ročne spretnosti in ustvarjamo na temo zmanjševanja količine odpadkov s ponovno uporabo.

Iz majice smo izdelovali nakupovalne torbe, iz gline odsev narave, iz kamnov nove zgodbe, iz vej okvir za našo umetnino, iz nabranega v naravi pa kar hotel za žuželke...

SENZORIČNE DELAVNICE

Čute smo prebujali z boso hojo po čutni poti.

KLEPET Z NARAVO

Spoznali smo male živalce velikega pomena – netopirje (člani Slovenskega društva za proučevanje in zaščito netopirjev) in na razstavi gob spoznali 210 vrst različnih gob (Gobarsko društvo Lisička Maribor).

Zaradi vseh ukrepov, ki smo jih morali upoštevati zaradi preprečevanja širjenja virusa (razkuževanje vseh pripomočkov za ustvarjanje za vsakim uporabnikom...), smo morali ponudbo dejavnosti, ki je bila vsa leta izjemno bogata, nekoliko skrbeti. Zaradi zahteve po omejitvi števila obiskovalcev na posamezni dejavnosti smo vključili več prostovoljcev, da so dejavnosti lahko potekale v manjših skupinah, bolj razpršeno na travniku. Kljub temu smo poskrbeli za zelo pester program. Najbolj pa so najmlajši in njihovi starši pogrešali kocke s katerimi se zelo radi igrajo in sestavljajo najrazličnejše skulpture, vendar jih nismo mogli uporabiti, saj ne bi mogli zagotoviti varne uporabe (razkuževanje) pripomočkov.

Vodja programa je bila Kornelija Kaurin v sodelovanju s sodelavkama Petro Lopert in Majo Marinček Kanop.

TEDEN OTROKA

Slogan tega leta se je glasil "Odgovor je pogovor" in je bil izbran v čast 30 letnici delovanja TOM-a, Telefona za otroke in mladostnike.

Potekal je od ponedeljka, 5., do petka, 9. oktobra, na Glavnem trgu. Zabeležili smo skoraj 2000 obiskov.

Potekale so naslednje dejavnosti:

Predstave

- 6. oktobra ob 10. uri, predstava v izvedbi Lutkovnega gledališča Maribor, "Coprnica Dragica";
- 7. oktobra ob 10.30 uri, pravljíčna predstava v izvedbi gledališča Pravljičarna, "Buča debeluča";
- 8. oktobra ob 10. uri, nastop Čarovnika Grege, "Čarovnije vragolije";
- 9. oktobra ob 10.30 uri, gledališka predstava v izvedbi gledališča Ku-kuc, "Mala Murska deklica".

Ustvarjalne delavnice

Ustvarjalne delavnice so v ponedeljek, 5., in sredo, 7. oktobra, zaradi slabega vremena potekale v Domu ustvarjalnosti mladih, in sicer od 9. do 12. ure. V torek, četrtek in petek, 6., 8. in 9. oktobra, smo ustvarjalne delavnice od 9. do 12. ure izvajali na Glavnem trgu. Izdelovali smo nove umetniške in uporabne izdelke iz starega in zavrženega tekstila, blaga ter drugih odpadnih materialov. Ustvarili smo nosilne vrečke, obeske za ključe, daljnogleda, zapestnice, verižice, risali smo na temo "kaj bom, ko bom velik", izdelali smo kazala za knjige, beležke in stojala za svinčnike, glinene umetnine, slike iz volne in blaga ter živali iz volne in lesenih palčk.

Delavnice inovativnosti in ročnih spretnosti

V okviru sodelovanja z drugimi nevladnimi organizacijami je potekal Festival ustvarjalnosti Računajte na nas!, v izvedbi Mladinskega centra Indijanez. Izpeljali so tematske in praktične delavnice, na katerih so mladi razvijali svojo ustvarjalnost in inovativnost ter navduševali z unikatnimi izdelki. Na voljo so bile lesarske, slikarske in ilustratorske delavnice ter delavnice izdelovanja značk.

Delavnice za razigrane in razmišljujoče

- na razpolago so bile različne miselne igre, s pomočjo katerih smo trenirali sposobnost logičnega razmišljanja in reševanja problemov ter se preizkušali v vztrajnosti;
- svoje ravnotežje in spretnost so lahko preizkusili s spretnostnimi igrami in na hoduljah;
- mentorji iz EKTC, Centra eksperimentov Maribor so 5. oktobra izvajali "zabavne eksperimentalnice" (5. 10.);
- preproste vaje za razgibavanje, izboljšanje koncentracije in poživitev duha z Jogo za otroke, ki jo je izpeljala Neža Lovše (7. in 8. 10.);
- Iz CPM, Doživljajskega igrišča so pripravili "igralno-ustvarjalne raziskovalnice" (5. 10.);
- Mentorica iz Lutre, Inštituta za ohranjanje naravne dediščine je z ugankami predstavljala zanimivosti iz živalskega sveta (5. 10.);
- Društvo za Združene narode za Slovenijo je pripravilo igro s kartami "Kakšen svet si želim" (5., 7., 8., 9. 10.);
- Predstavitvene delavnice "NTC učenje skozi igro" so izvajali mentorji iz Nikola Tesla centra (NTC) Slovenija (6., 7., 9. 10.).

Bralni maraton

Z Bralnim maratonom se je v ponedeljek, 5. oktobra, začela nova sezona branja za Prežihovo bralno značko. Otroci so brali lastne pesmi in pesmi drugih avtorjev na temo »Odraščanje – Odgovor je pogovor«. Prireditve, ki je potekala med 10. in 12. uro, smo zaradi dežja preselili v veliko dvorano Doma ustvarjalnosti mladih in jo izvedli v okrnjeni obliki z manj obiskovalci.

Naravoslovni dan na Mariborskem otoku

Mariborski otok, največji naravni otok na slovenskem, se je v torek, 6. oktobra, spremenil v raziskovalni poligon v edinstveni naravi. Organizirane skupine otrok iz OŠ so v manjših skupinah spoznavali: mite in legende Mariborskega otoka, življenje v gozdu, pomen gliv, plazilcev in dvoživk, življenje vidre, življenje v gozdnih tleh, nastanek, zgodovino in biotsko pestrost otoka, možnosti umetniškega izražanja v naravi, kako v naravi razvijamo svoja čutila.

Za mlade in varovanje okolja

- V petek, 9. oktobra, smo obiskali 2 prva letnika Srednje prometne šole, kjer smo izpeljali delavnice ozaveščanja o pomenu varstva okolja in ohranjanja narave in kako lahko s svojim vsakdanjim delovanjem vplivamo na to (poudarek je bil na zmanjšanju tekstilnega in plastičnega odpadka);
- Na temo "porabi in ponovno uporabi" (Use&Re-use) so sodelavci Zavoda PIP, pravnega in informacijskega centra, informirali o problemu plastike za enkratno uporabo (6. 10.).

Zaključek akcije Vrečka Srečka in tržnica brez plastičnih vrečk

V sodelovanju s podjetjem Snaga Maribor smo v sredo, 9. oktobra, med 9. in 12. Uro, na glavni tržnici izvedli zaključno prireditev večmesečne akcije za zmanjšanje porabe plastičnih vrečk za sadje in zelenjavo. Na programu so se zvrstili:

- razdeljevanje vrečk za večkratno uporabo kupcem in prodajalcem na tržnici,
- obisk dveh skupin vrtčevskih otrok, ki so prišli po jabolka s svojimi vrečkami, ki so jih izdelali na delavnicah za otroke »Jabolko za vrečko Srečko« v okviru akcije Vrečka Srečka,
- nagovor podžupanje MOM in direktorja podjetja Snaga ter podelitev nagrade zmagovalki akcije Vrečka Srečka,
- predavanje »Prazen koš, polna denarnica« (Katja Sreš iz društva Ekologi brez meja).

Javna tribuna: Najstnik – otrok ali mladostnik?

V sodelovanju z Lutkovnim gledališčem Maribor, MKC Maribor – Mladi Maribor in MO Maribor smo s strokovnjaki govorili o značilnostih mladih v starostni skupini med 12 in 15 let, ki niso več otroci, po evropskih starostnih merilih pa tudi mladostniki še niso. Cilji razprave so bili začeti premike k večji vključenosti mladih v tem občutljivem obdobju in financiranje usmerjenih programov zanje. Ob tem pa tudi ozavešiti pomembnost nenehnega spodbujanja mladih k dejavnemu preživljanju prostega časa ter vzgoji za participacijo na področjih, ki se jih tičejo s ciljem omogočiti optimalen razvoj mladih posameznikov v samostojne, aktivne, samoiniciativne in samozavestne in hkrati empatične osebe. Javna tribuna se je odvila v sredo, 7. oktobra, med 13. in 15. uro. Govorke in govorec so bili Barbara Vajd Ledinek, Nina Babič, Katarina Klančnik Kocutar, Nina Kirbiš in Matic Matjašič, moderatorka je bila Nomi Hrast.

Za radovedne smo postavili:

- INFO TOČKO ZPM z informacijami o možnostih dejavnega preživljanja prostega časa, o varnosti v cestnem prometu, varstvu okolja in ohranjanju narave, o akciji Vrečka Srečka, kam lahko gredo mladi po pomoč, kadar se znajdejo v stiski, o TOM telefonu ipd.;
- STOJNICE IN DELAVNICE nevladnih organizacij in društev (Zavod PIP – pravni in informacijski center, EKTC – Center eksperimentov Maribor, Društvo za Združene narode za Slovenijo, Lutra – Inštitut za ohranjanje naravne dediščine, Društvo študentov naravoslovja, Mladinski center Indijanez);
- razstavo gob, ki so jo v četrtek pripravili člani Gobarskega društva Lisička.

Prireditve Vesela pohorska sobota na Domu Miloša Zidanška na Pohorju zaradi ukrepov zoper Covid-19 nismo izvedli.

Vodja programa Tedna otroka je bila Kornelija Kaurin

VESELI DECEMBER

Dogodke v okviru programa Veseli december 2020 (prihod, sprevodi in slovo dedka Mraza) smo izpeljali v skladu z načrti, vendar zaradi navodil v zvezi z omejevanjem širjenja bolezni Covid-19, v spremenjeni obliki. Z vsebinsko in tehnično izvedbo dogodkov ter obiskom smo bili glede na razmere zelo zadovoljni.

V začetku novembra smo pričeli z intenzivnimi pripravami na sklop dogodkov Veseli december 2020. Oblikovali smo program, izdelali finančno konstrukcijo, pridobili sponzorska sredstva ter potrebna soglasja in dovoljenja za izvedbo dogodkov v okviru Veselega decembra 2020. Zbrali smo ponudbe za izvedbo vsebinskega in tehničnega dela prireditev prihod, sprevodi in slovo dedka Mraza. Naročili smo oblikovanje in tisk plakatov ter oblikovanje naslovnice za Facebook stran.

V okviru programa Veseli december 2020 smo izpeljali naslednje prireditve:

- "Prihod dedka Mraza"

Zaradi ukrepov za preprečevanje širjenja bolezni Covid-19 prireditve prihod dedka Mraza ni bilo možno izpeljati na Snežnem stadionu pod Pohorjem kot običajno. Zato smo se povezali s Televizijo Maribor in se dogovorili za snemanje kratkega igranega filma z naslovom V koči dedka Mraza. Poiskali smo lokacijo snemanja (privatna koča v bližini Treh kraljev na Pohorju), pripravili izhodišča za scenarij, izdelali kulise, poskrbeli za kostume nastopajočih in okrasitev kočije. V glavni vlogi, vlogi pohorske vile, je nastopila sodelavka TV Maribor, Simona Kopinšek, ki je napisala tudi scenarij. Režiser je bil sodelavec TV Maribor, Marjan Kučej, TV Maribor je prispevala tudi masko, vso snemalno ekipo (eden od snemalcev je posodil celo svojo privatno opremo) in poskrbela za televizijsko promocijo filma. Za vloge dedka Mraza, babice Zime in palčkov smo poskrbeli sami, prav tako za vlogo kočijaža s konji in kočijo. Celotni igrani film smo posneli v enem snemalnem dnevu, v soboto, 28. 11.

Igrani film V koči dedka Mraza z vkomponirano lutkovno predstavo Žogica Marogica je bil premierno predvajan na dan in uro predvidenega prihoda dedka Mraza, 12. decembra, med 17. in 18. uro, na Televiziji Maribor.

Televizija Maribor se je v celoti odpovedala plačilu za snemanje igranega filma in ga namenila delovanju mariborske skupine Telefona za otroke in mladostnike – TOM, ki je v letu 2020 praznoval 30. letnico delovanja. Te humanitarne note smo bili seveda zelo veseli, predvsem pa smo zadovoljni, da smo – kljub epidemiji in v letu, ko je bil lik dedka Mraza vpisan na seznam nesovne kulturne dediščine – dedka Mraza tudi tokrat uspeli pripeljati med mariborske otroke.

Prispevek igranega filma V koči dedka Mraza z lutkovno predstavo Žogica Marogica je po podatkih TV Maribor do 5. 1. 2021 predvajalo okoli 3800 televizijskih sprejemnikov. Če predvidevamo, da so si na enem prejemu oddajo ogledali povprečno trije ljudje lahko računamo, da je oddaja dosegla 11400 ljudi. Posnetek smo delili tudi na Facebook strani ZPM Maribor.

Na ta način je prihod dedka Mraza s Pohorja v Maribor spremljalo precej več ljudi kot sicer na prireditvi pod Pohorjem, kjer smo v preteklosti, ob lepem vremenu, zabeležili največ okoli 3000 obiskovalcev.

- "Sprevodi dedka Mraza"

Pretekla leta so bile trase speljane mimo vrtcev in šol, kjer so se odvijali nagovori dedka Mraza in predstave za otroke. Ker v času sprevodov dedka Mraza zbiranja ljudi niso bila dovoljena (prepoved druženja z namenom preprečevanja širjenja bolezni Covid-19) smo morali spremeniti ves koncept sprevodov. Na novo smo izdelali trase po katerih sta se med 14. in 21. decembrom popeljala dedek Mraz in pohorska vila Simona. Trase smo speljali skozi gosteje poseljena stanovanjska in blokovska naselja, da ga je iz svojih domov in vrtov lahko spremljalo čim več ljudi. Potek tras smo objavili na naši spletni strani, dan pred dogodkom pa tudi na

naši Facebook strani. Mest postankov nismo določili, saj zaradi ukrepov nismo želeli spodbujati ljudi k načrtnemu zbiranju. Namesto otrok, običajnih spremljevalcev na kočiji, je dedka Mraza spremljala vila Simona. Med vsakim sprevodom smo opravili povprečno 5 postankov na mestih, kjer smo opazili večjo skupino ljudi. Povezali smo se tudi s štirimi domovi za upokoјence, kjer so njihovi stanovalci kočijo z dedkom Mrazom in vilo Simono pričakali na oknih in balkonih svojih sob. Tokrat se zaradi ukrepov dedek Mraz ni sprehodil med obiskovalci, prav tako nismo mogli deliti bombonov, je pa Dedek Mraz iz kočije pozdravljal in nagovarjal opazovalce, pohorska vila pa je na postankih pripovedovala kratke pravljice. Povprečen čas vožnje s kočijo je bil uro in pol na sprevod.

Sprevodi so bili glede na razmere zelo dobro obiskani, kar pripisujemo veliki želji ljudi po dogodkih in čarobnem prazničnem vzdušju, ki ga s seboj prinaša lik dedka Mraza. Skupno je dedka Mraza na sprevodih po mestnih četrteh in krajevnih skupnostih pričakalo okvirno 2.700 obiskovalcev.

- "Slovo dedka Mraza"

V preteklih letih se je kočija z dedkom Mrazom ustavila na trgu Leona Štuklja, kjer se je pred prihodom dedka Mraza na velikem odru odvila krajša prireditve, dedek Mraz pa je z odra še zadnjič nagovoril otroke in z njimi zapel Sivo kučmo. Tokrat zaradi ukrepov za preprečevanje širjenja bolezni Covid-19 prireditve Slovo dedka Mraza ni bilo možno izpeljati v tej obliki. V želji, da bi slovo dedka Mraza doseglo čim več ljudi smo se s Televizijo Maribor ponovno dogovorili za snemanje nagovora in slovesa dedka Mraza.

Na dan slovesa 30. decembra ob 16.30 se je kočija z dedkom Mrazom in vilo Simono ustavila na Glavnem trgu, kjer ju je pričakala ekipa Televizije Maribor in posnela zadnji nagovor dedka Mraza pred odhodom na Pohorje. Nagovor so še isti večer ob 18.00 uri predvajali na Televiziji Maribor. Po snemanju nagovora sta se dedek Mraz in vila Simona podružila z obiskovalci Glavnega trga in nato pot s kočijo nadaljevala po starem centru mesta. Ustavila sta se še na Grajskem trgu in na Jurčičevi ulici kjer je vila Simona pozdravila otroke in jim prebrala pravljico, dedek Mraz pa še zadnjič nagovoril otroke in starše ter z njimi zapel pesem Siva kučma. Dedka Mraza je na sprevodu po centru mesta pričakalo okoli 500 ljudi. Ker je bil posnetek nagovora dedka Mraza na TV Maribor predvajan v sklopu informativne oddaje, podatka glede števila ogledov ne vemo natančno. Posnetek nagovora smo televizija Maribor in ZPM Maribor delili tudi na svojih Facebook straneh. Preko Facebooka TV Maribor in ZPM Maribor je bil predvajan 1400 krat. Če predvidevamo, da so si na enem prejemu nagovor ogledali povprečno trije ljudje lahko računamo, da je samo preko Facebook strani nagovor dosegel 4200 ljudi.

V želji, da bi dogodki in utrinki v zvezi s prihodom, obhodi in slovesom dedka Mraza dosegli tudi ljudi, ki zaradi ukrepa prepovedi prehajanja občinskih mej niso mogli dedka Mraza doživeti v živo, smo vse aktivnosti v zvezi z dedkom Mrazom redno objavljali tudi na naših spletnih medijih kot so Facebook, Instagram in Youtube.

Na žalost v letu 2020 nismo imeli možnosti, da bi ustrezno izpeljali obiske dedka Mraza v vrtcih, šolah, društvih, organizacijah in na prireditvah, ki so jih v preteklih letih pripravili drugi organizatorji. Zaradi ukrepov zoper Covid-19 so bili vrtci odprti le za dežurne oddelke, šole zaprte, prepovedano je bilo združevanje oseb in je bila izvedba skoraj nemogoča. S pomočjo ekipe 3 dedkov Mrazov in brez otrok, spremljevalcev dedka Mraza, smo v vrtcih in šolah ter društvih v Mestni občini Maribor razveselili 450 otrok.

S pomočjo Društva prijateljev mladine Maribor in donacije Mestne občine Maribor je dedek Mraz obdaril 30 otrok iz socialno ogroženih družin z darilnimi boni lokalnih podjetij.

Glavne dogodke Veselega decembra - prihod dedka Mraza s Pohorja, njegovo vrnitev na Pohorje ter obiske v mestnih soseskah je ob pomoči Tadeje Dobaj organizirala, in tudi izvedla, koordinatorica dejavnosti na terenu Maja Marinček Kanop. Obiske dedka Mraza v vrtcih in v šolah je vsebinsko, organizacijsko in tehnično izpeljal referat za letovanja ZPM Maribor.

PROGRAM DEJAVNOSTI ZA VARSTVO OKOLJA IN OHRANJANJE NARAVE

V letu 2020 smo na razpis Medobčinskega urada za varstvo okolja in ohranjanja narave pri MOM kandidirali, vendar naš program ni bil izbran.

Kljub temu smo skozi vse leto dajali velik poudarek na ozaveščanju vseh generacij o pomenu varstva okolja in ohranjanja narave. Tako so okoljske vsebine prevevale programe za spodbujanje ustvarjalnosti in počitnice, delovanje Mladinskega centra, vsebine VGC Štajerska in prireditve (Teden otroka, Lent). O uspešno izpeljanih dejavnostih na tem področju letos poročamo po posameznih programih.

4. ŠOLA OB ŠOLI

V tem poglavju so programi ZPM Maribor, ki se v glavnem dogajajo v šolah, za učence pa niso obvezni. O izvajanju šole v naravi in drugih obšolskih obveznih ali neobveznih dejavnostih, ki se dogajajo v naših počitniških centrih v Poreču in na Pohorju poročamo ob koncu tega poglavja. V nadaljevanju pa najprej poročamo o programih, s katerimi ZPM Maribor pripomore, da so v okviru svoje šole, dijaškega doma ali vrtca še posebej aktivni tisti učenci, ki so izrazito vedoželjni, raziskovalni, inovativni in ustvarjalni.

Mentorji in koordinatorji tovrstnih programov v šolah v veliki meri **to delo opravljajo prostovoljno**. Skupno za te programe je predvsem, da dvigajo splošno kulturno raven, širijo splošna znanja, spodbujajo raziskovalni duh in vedoželjnost, nekateri pa so posebej prirejeni tako, da pokrivajo izbrana področja.

O vseh programih, ki se v navezi ZPM Maribor/ustanova izvajajo na posamezni šoli (ali v vrtcu oz. dijaškem domu), tukaj ne poročamo. Poročamo predvsem o dveh programih, ki sta močno vpeta v proces izobraževanja – Bralni znački in Mladi za napredek Maribora. Oba programa se izvajata tudi na nacionalnem nivoju (ZPM Slovenije – Bralna značka in ZOTK Slovenije – Mladi raziskovalci). Operativna izvajalka obeh programov je koordinatorica dejavnosti pri ZPM Maribor Urša Žiger, oba programa pa imata močne strokovne odbore, ki kreirajo vsebinski in strokovni del vsakega od programov.

BRALNA ZNAČKA

Bralna značka poteka na predšolskem nivoju (Palček Bralček) in osnovnošolskem nivoju (Prežihova bralna značka). Programa sta tudi v letu 2019 potekala na ustaljen način, vezana na šolsko leto, tako da sta se delno začela že v letu 2019 in nadaljevala v letu 2020 (razdeljena v dve koledarski leti, na način kot je to utečeno). Seveda je na izvajanje programa v letu 2020 vplivala epidemija.

Poleg MO Maribor podpirajo izvedbo programa Bralna značka tudi primestne občine (Duplek, Hoče-Slivnica, Kungota, Lovrenc na Pohorju, Miklavž, Pesnica, Rače-Fram, Ruše, Selnica ob Dravi, Starše in Šentilj), v programu pa sodelujejo otroci iz vseh lokacijsko pripadajočih šol in vrtcev. Skupaj 38 osnovnih šol in 28 vrtcev.

Letošnjo bralno sezono je v letu 2020 seveda zaznamoval koronavirus in izvedba šole na daljavo. **Tako je v šolskem letu 2019/2020 v programu sodelovalo 15564 bralcev** (v leto prej 16304). Od tega je bilo v osnovnih šolah 11033 bralcev, v vrtcih je sodelovalo 4531 predšolskih otrok.

Že kmalu po uvedbi karantene in šolanja na daljavo smo na spletni strani ZPM Maribor pripravili povabilo na izvajanje Prežihove bralne značke in Palčka Bralčka na daljavo. Skupaj z mentoricami smo pripravili priporočila za delo in načine izposoje knjig, nakupa knjig oz. posredovali ustrezne povezave za branje na daljavo. Tako smo štirikrat seznam dopolnili in tudi na način skupaj z mentoricami po šolah zagotovili, da se je lahko program kljub vsemu izvajal. Predvsem dobrodošla je bila za mentorice izmenjava izkušenj načina izvajanja bralne značke na daljavo.

Seveda se je število bralcev nekoliko zmanjšalo, a kljub vsemu smo lahko zelo veseli, da se je branje tudi v času te zelo posebne situacije nadaljevalo. Zato smo poskrbeli tudi za ustaljene načine nagrajevanja zvestih bralcev.

Ob zaključku so kot nagrado za zvestobo oz. uspešno sodelovanje v programu Prežihove bralne značke mladi bralci v sezoni 2019/2020 prejeli priznanje. Priznanja smo podeljevali po modelu skladno s Programom dela za leto 2020. S knjižno nagrado smo nagradili učence, ki so vključeni v 3., 6. in 9. razred (nagrajevanje po triadah), učenci ostalih razredov so prejeli posebno tiskano priznanje. V skladu z opisanimi izhodišči se je Odbor Prežihove bralne značke na svoji seji dne 12. 5. 2020 odločal med ponodbami založnikov, ki so posredovali ponudbe za nakup knjig – knjižnih nagrad za bralce in izbral ustrezne knjižne nagrade. Knjižne nagrade so bile izbrane iz nabora šestih ponudb različnih založb oz. posrednikov, po načelu primerna knjiga za primerno starost, za najbolj ugodno ceno. Večina ponudnikov je podala tudi ogledne izvode. Izbrane so bile tri ponudbe, Založba Pivec, Založba Mladinska knjiga in Založba Miš.

V vrtcih so knjižno nagrado prejeli otroci, ki so v šolskem letu 2019/2020 zadnjič obiskovali vrtec (torej so septembra 2020 vstopili v šolo), vsi ostali sodelujoči bralci v vrtcih so prejeli priznanje. V vrtcih smo podelili **1875 knjižnih nagrad in 2656 priznanj**. V vrtcih smo podelili knjigo So ptičice zbrane, založba Mladinska knjiga.

V osnovni šoli so podelili naslednje nagrade: 1630 učencev tretjih razredov, je prejelo enega izmed naslednjih naslovov; Bogati Jure praznih rok in Začarana telefona Ive in Ane, založba Pivec. 1101 učencev iz šestih

razredov je prejelo enega izmed naslednjih naslovov; Norci in naključja, Vampirji in votli, Deček, ki je plaval s piranhami, Kronika starodavne teme – Duhaselec, Kronika starodavne teme – Izobčen, Božanstva in bojevnik ali Krokodilja grobnica, založba Miš. 688 učencev devetih razredov je prejelo knjigo z naslovom Neskončen stolp želv, založba Mladinska knjiga. Za učence OŠ Gustava Šiliha in Centra za sluh in govor (za 6. in 9. razred) smo podelili knjigi Gospod Filodedron in Gospod Filodedron in nogomet, založba Miš. Učenci – bralci iz vseh ostalih razredov so prejeli za to priložnost posebej natisnjena priznanja. **Skupaj je bilo podeljenih 5294 knjižnih nagrad in 10270 priznanj.** Pri zbiranju ponudb, pripravi materiala, razdelitvi nagrad in tudi delno pri razvozu so ob sodelovanju s koordinatorico dejavnosti, opravili še drugi sodelavci strokovne službe ZPM Maribor.

S pomočjo Društva bralna značka Slovenije - ZPM Slovenije smo poskrbeli še za dve obliki nagrad in sicer ob vstopu v šolo in za zlate bralce – bralce, ki so bralci skozi ves čas osnovne šole. Za nagrajevanje učencev s knjigo ob vstopu v 1. razred osnovne šole skrbi nacionalna zveza. Gre za poseben program, kateremu namenja posebno pozornost Društvo bralna značka Slovenije pri ZPM Slovenije, ki si poskuša pridobiti nacionalnega pokrovitelja za celotno slovensko populacijo učencev. V šolskem letu 2020/2021 je vsak prvošolček prejel knjigo Smejalec in civilna zavora, avtorja Slavka Pregla dobi nagrado, nagradili so tudi šolske knjižnice. V mesecu septembru smo tako poskrbeli za distribucijo teh knjig, na način kot to počnemo z knjigami za Zlate bralce.

Društvo bralna značka Slovenije - ZPM Slovenije pa podobno, kot za nagrade bralcem ob vstopu v osnovno šolo, poskrbi tudi za nagrade Zlatim bralcem. Letos je nagrajevanje potekalo že petnajstič zapored. Zlati bralci so bili v letu 2020 nagrajeni s knjigo Pesmi iz galerije Andreja Rozmana Roze, nagrajeni so bili učenci, ki so v programu Bralne značke sodelovali vsa leta osnovnega šolanja. Prav tako so nagradili šolske knjižnice in mentorje. Za distribucijo teh knjig smo poskrbeli mi, skupaj z distribucijo nagrad in priznanj naše Bralne značke. Zlatih bralcev v letošnjem letu je bilo 528.

Meseca septembra se je pričelo novo šolsko leto 2020/2021 in s tem tudi aktivnosti povezane z novo bralno sezono Prežihove Bralne značke in Palčka Bralčka.

Pričetek branja oz uradni začetek branja, smo zaznamovali z **18. Bralnim maratonom, ki se je zgodil 5. oktobra 2020 na temo Odraščanje – odgovor je pogovor.** Prireditel Bralni maraton je namenjena branju in kreativnosti mladih ustvarjalcev. Bralni maraton zaradi korona ukrepov nismo izpeljali v okviru Evropskega tedna mobilnosti. Tokrat smo že osemnajsti Bralni maraton umestili v Teden otroka. Mlade maratonce smo letos povabili naj skozi poezijo izrazijo svoje misli na temo Odraščanje, saj je to bil tudi slogan Tedna otroka. Na ta način smo jih vzpodbudili k literarnemu ustvarjanju in javnemu nastopanju, hkrati pa k razmišljanju o sebi in mladih. Zbrane je najprej pozdravila podpredsednica Odbora Prežihove bralne značke pri ZPM Maribor Mateja Vdovič in tako tudi uradno odprla novo sezono branja za Prežihovo bralno značko. Posebna gostja tokratnega dogodka je bila mlada ustvarjalka Doroteja Drevenšek, sedaj dijakinja II. gimnazije Maribor in Konservatorija za glasbo in balet. Doroteja, ki je bila še lani učenka OŠ Angela Besednjaka, je na maratonu sodelovala šest let, letos je izdala svojo prvo pesniško zbirko, igra violino ob tem pa je še odlična šahistka. Zato je bila prava sogovornica za vse mlade ustvarjalce. Zaradi epidemije koronavirusa smo omejili število sodelujočih iz posamezne šole na največ dva. A kljub vsemu, je bila udeležba nad pričakovanju, saj so mladi prebrali kar 41 pesmi, od tega 28 lastnih pesmi, ki smo jih zbrali in zbirko objavili na naši spletni strani. Skupaj je sodelovalo 39 maratoncev iz devetnajstih osnovnih šol. Ob pripravi in izvedbi dogodka smo upoštevali vsa navodila in priporočila ustreznih organov za preprečevanje koronavirusa.

V mesecu septembru se je koordinatorica programa Urša Žiger, skupaj s podpredsednico odbora udeležila nacionalnega medresorskega posveta Branje kot vrednota?, na katerem so bili predstavljeni različni pogledi na branje, od psihološkega, šolskega in ostalih do pogleda različnih generacij. Predstavljenih je bilo tudi veliko projektov in primerov dobrih praks. Vse nove izkušnje in predvsem nove prakse je koordinatorica posredovala skupaj z navodili za delo mentoricam. Z omenjenimi navodili in priporočili so bile seznanjene vse šole (ravnatelji in mentorji na šolah), ki sodelujejo v programu.

V mesecu oktobru in novembru je potekalo zbiranje podatkov o sodelujočih bralcih in mentorjih v šolskem letu 2020/2021. Vse mentorice bralne značke so podatke o sodelujočih bralcih pravočasno posredovale na predpisanih obrazcih. Na naši Facebook strani pa smo redno (vsaj enkrat na teden) objavili pesmi preteklih bralnih maratonov.

Program smo skoraj v celoti izvedli kot smo ga planirali. Le srečanja mentoric (predvideno za oktober) nismo izvedli. Smo pa poskrbeli za ustrezna navodila in informacije za mentorice. Na naši spletni strani smo redno objavljali o možnostih izvedbe programa tudi na daljavo.

MLADI ZA NAPREDEK MARIBORA

Konec meseca novembra 2007 je na pobudo MO Maribor ZPM Maribor neposredno prevzela v izvajanje program "Mladi za napredek Maribora". Tega je pred tem **24 let izvajala neposredno sama MO Maribor**, strokovna služba Oddelka za družbene dejavnosti.

Nato je junija 2015 MO Maribor objavila prvi javni razpis za izbor izvajalca programa »Mladi za napredek Maribora« za obdobje 2015-2018 (trije natečaji), kjer je bila ZPM Maribor izbrana za izvajalca. Leta 2018 je bil ponoven razpis, spet za obdobje treh let. Junija 2018 smo bili na ZPM Maribor seznanjeni s Sklepom o izbiri izvajalca in financiranju programa Mladi za napredek Maribora za obdobje 2018 – 2021 in na tej podlagi je bila podpisana Pogodba o financiranju izvedbe programa.

Program Mladi za napredek Maribora je namenjen mladim raziskovalcem osnovnih in srednjih šol (vključno z dijaki v dijaških domovih). Mladi lahko pripravljajo svoje raziskovalne naloge in inovacijske predloge na praktično vseh področjih družbenih in tehničnih znanosti (trenutno program ponuja 33 raziskovalnih področij). Hkrati pa ima program poleg ponujene možnosti nadgrajevati, poglobljati in preverjati pridobljeno znanje v šoli, še vzgojni učinek, saj raziskovalce vzgaja in razvija njihovo zavest za družbeno odgovorna ravnanja.

Program izvajamo le za področje MO Maribor, saj ima naš program **status regijskega srečanja mladih raziskovalcev**. Skupno je v program povabljenih 20 osnovnih šol, 18 srednjih šol in 5 dijaških domov.

Najuspešnejši udeleženci sodelujejo na državnem tekmovanju, lahko osvojijo **nagrade, ki štejejo kot točke pri dodeljevanju štipendij ali ob vpisu v nadaljnje šolanje**. Organizacijsko je program vezan na posamezno šolsko leto in se prične z objavo razpisa in poziva šolam k prijavi na natečaj Mladi za napredek Maribora. **Razpis** za šolsko leto je bil objavljen v mesecu juniju 2019. V mesecu oktobru je potekal sprejem prijav na Mladi za napredek Maribora 2020, ki se je zaključil 10. oktobra 2019. Po prijavnem obdobju je sledila obdelava vseh prijavnic, ki jo je vršila koordinatorica programa. Povzetki so bili posredovani vsem predsednikom ocenjevalnih komisij, da so podali mnenje o povzetkih. Vse pripombe so bile ustrezno posredovane na šole. Aktivnosti v zvezi s svetovanjem članov komisij in vprašanja udeležencev so se izvajale od decembra 2019 do oddaje nalog v februarju 2020. Pripravljena je bila tudi statistična analiza prijavnic po področjih in šolah.

V želji, da bi mladim približali navodila za pripravo raziskovalnih nalog, smo na šole poslali povabilo za izvedbo predavanja z naslovom Kako do kvalitetne naloge. Seminarje smo izvajali v času od oktobra 2019 do januarja 2020. Seminar je izvajala koordinatorica programa Mladi za napredek Maribora, Urša Žiger. Izvedenih je bilo 15 predavanj, ki se ga je udeležilo 273 raziskovalcev in 42 mentorjev (315 poslušalcev) iz 18 šol. Poudarek seminarja je bil na pripravi nalog, njihovi obliki, ustreznem navajanju in poglavju o družbeni odgovornosti. Ob tem je potrebno poudariti, da je bila koordinatorica programa mentorjem in koordinatorjem na razpolago za svetovanje in vsa vprašanja v zvezi s prijavo, pripravo nalog. Ne gre samo za pomoč ob uporabi spletni aplikacije, ampak tudi o umeščenosti področij, število nalog, avtorjev, mentorjev, metodah dela. Po potrebi je koordinatorica sodelovala tudi s člani ustreznih komisij.

Program je podprt z znanjem in aktivnostmi profesorjev in sodelavcev **Univerze v Mariboru**, ki svoje delo opravijo predvsem v organizacijskem odboru in ocenjevalnih komisijah. K sodelovanju so bili povabljeni člani ocenjevalnih komisij leta 2019, aktivnih je bilo članov 107. Člani komisij so v veliki večini sodelavci Univerze v Mariboru. Po zbranih Izjavah o sodelovanju so se oblikovale vsaj tri **članske komisije za posamezno področje raziskovanja. Predsednike ocenjevalnih komisij in njihove člane je s sklepom imenoval župan MO Maribor**. Ta sklep o imenovanju organizacijskega odbora in članov komisij, je tudi podlaga za realizacijo izplačil avtorskih honorarjev za opravljeno delo imenovanim članom komisij. Po potrebi so bili v komisije vključeni novi ali dodatni člani, kar je župan kasneje potrdil z ustreznim sklepom.

Za strokovno plat sta tako kot običajno skrbeli dve komisiji: **Strokovna komisija za izbor, usklajevanje in vrednotenje programov za mlade**, ki skrbi za program po vsebinski plati in jo od junija 2015 vodi Darja Cizel ter **Organizacijski odbor programa Mladi za napredek Maribora** z ocenjevalnimi komisijami, ki ga je vodil dr. Amand Papotnik, za njegovega namestnika je bil v letu 2020 predlagan in potrjen dr. Andrej Naterer.

7. februarja 2020 smo člane Strokovne komisije, Organizacijskega odbora in člane ocenjevalnih komisij povabili na ponovoletno srečanje, ki smo ga v Račah pripravili za sodelavce in prostovoljce, ki jih ZPM Maribor združuje pri izvajanju različnih programov namenjenih predvsem otrokom in mladostnikom. Kot so na druženju povedali prisotni sodelavci iz programa Mladi za napredek Maribora, se jim zdijo tudi takšna skromna srečanja pomembna, saj zagotavljajo boljši vpogled deležnikov v posamezne programe ZPM Maribor in so lahko temelj tudi za nove ideje. Člani ocenjevalnih komisij so namreč glede na izjemno skromno višino plačil, ki jih dobijo za svoje delo v komisijah, svojevrstni prostovoljci, saj jim to plačilo predstavlja nekako bolj

pavšalno povračilo stroškov (telefon, prihodi na sestanke, komisije...) in so zadovoljni, če je njihovo delo tudi na takšen način cenjeno.

12. februarja 2020 je bil rok za oddajo raziskovalnih nalog in inovacijskih predlogov (v nadaljevanju RN/IP). **Mladi so oddali 202 RN/IP**, sodelovalo je več kot 300 avtorjev in več kot 150 mentorjev. Število oddanih RN/IP je bilo naslednje: osnovne šole so oddale 70 RN in 8 IP, skupaj pomeni to 78 RN/IP (osem nalog manj kot lani). Glede na prijavo v OŠ pomeni oddaja 38% osipa (kar je nekako pričakovano, primerljivo s preteklimi leti). V srednjih šolah je bilo v razpisnem roku oddanih 110 RN in 15 IP, skupaj 125 (deset nalog manj kot lani). Osip glede na število prijav v srednjih šolah je 39% (veliko manj kot v preteklem letu). Pred oddajo nalog je morala ZPM Maribor, tako kot vsako sezono, testirati aplikacijo za spletno potrditev oddaje nalog, poskrbeti za informiranost šol, objave na spletni strani in objave za medije.

V času med 4. in 14. marcem 2020 so potekale **javne predstavitve pred ocenjevalnimi komisijami** vseh oddanih raziskovalnih nalog in inovacijskih predlogov na Lesarski šoli Maribor. Lesarska šola že vrsto let za potrebe programa brezplačno odstopi svoje prostore in opremo, ki jo mladi potrebujejo za zagovore (računalniki, projektorji,...). ZPM Maribor je kot izvajalec programa izjemno hvaležen šoli, saj opravijo izjemno plemenito dejavnost, hkrati pa omogočajo, da se lahko zagovori opravijo v strnjem časovnem obdobju na enotni lokaciji. Še pred javnimi predstavitvami so na šolah pripravili šolske predstavitve. V drugem tednu zagovorov se je stanje s koronavirusom že zaostrovalo. Zaradi zavedanja koliko časa, energije in predvsem truda je vloženega v pripravo posameznih raziskovalnih nalog, smo se vsi skupaj (člani komisij, organizacijski odbor in ZPM Maribor) zares trudili, da bi v največji možni meri avtorjem nalog omogočili izvedbo zagovorov. V ta namen smo v drugem tednu zagovorov tudi poskrbeli, da bi avtorji lahko opravljali zagovore varno. Tako smo pred vsako skupino zagovorov očistili tipkovnico, miško in ostalo tehnično opremo, ki je bila namenjena raziskovalcem. Eno razkužilo je bilo ves čas tudi v vsakem razredu, kjer so potekali zagovori. Pred pričetkom zagovorov smo prostor tudi dobro prezračili. Skupine v katerih so avtorji zagovarjali so bile majhne. Zato smo tudi nabavili ustrezna razkužila za roke in tehnično opremo. Ves čas smo se držali priporočil uradnih institucij. Ko je bila 16. 3. 2020 razglašena epidemija, vseh zagovorov nismo opravili (turizem, umetnost, strojništvo in nekaj nadomestnih). Koordinatorica je naprej pripravila načrt možne izvedbe zagovorov in v dogovoru s predsednico Strokovne komisije Darjo Cizel in predsednikom organizacijskega odbora dr. Amandom Papotnikom, so se dogovorili za izvedbo zagovorov na daljavo. Najprej smo se dogovorili s predsedniki izbranih komisij o možnem načinu izvedbe, nato je koordinatorka programa pri avtorjih preverila kakšne so tehnične možnosti kandidatov za izvedbo zagovorov na daljavo (na vseh šolah preveriti možnost, nato od vseh avtorjev in mentorjev pridobiti e-naslove za nadaljnjo komunikacijo). Sledila je priprava na zagovore, ki so se izvajali preko dveh aplikacij za videokonference (Zoom in MS Teams). Za obe aplikaciji je koordinatorka Urša Žiger pripravila podrobna navodila (pred tem pa se je tudi sama morala uspešno izobraziti o rabi aplikacij in pripravi zagovorov).

Dan pred napovedanim zagovorom je z vsemi avtorji pripravila tudi testni zagovor, na katerem so se avtorji lahko seznanili z okoljem, delovanjem aplikacije, saj veliko avtorjev v času naših zagovorov šole na daljavo še ni izvajalo s pomočjo video konferenc. Tako za zagovore na področju umetnosti in turizma, kakor tudi za vse nadomestne termine na področjih sociologije, elektrotehnike, književnosti in strojništva. Ker je bila organizatorka zagovorov koordinatorka programa je sodelovala tudi na vseh zagovorih, predvsem v podporo avtorjem v primeru morebitnih težav. Zagovori so potekali v času od 8. 4. – 17. 4. 2020, izvedenih je bilo 13 video konferenc. Poročamo lahko, da so vsi zagovori lepo potekali, avtorji in mentorji pa so izražali veliko mero zadovoljstva, ker so zagovore lahko opravili. Ob tem je bilo ves čas potrebno skrbeti za dosledno komunikacijo, vsako jutro na dan zagovora (redni, testni) je bilo potrebno vsem avtorjem, mentorjem in članom komisije poslati povezavo do zagovora.

Po opravljenih zagovorih je potekala potrditev rezultatov. Le-to običajno pripravimo na posebni seji organizacijskega odbora, ker to ni bilo mogoče opraviti v živo, smo na dopisni seji opravili potrditev rezultatov. Rezultate je bilo potrebno pred sejo ustrezno pripraviti in obdelati. Vsak predsednik komisije je tako prejel po e-pošti v potrditev rezultate za svoje področje. Potrditev rezultatov je potekala od 16. 4. – 20. 4. 2020 (vsi člani komisij so potrdili svoje rezultate, kar je podlaga za objavo uradnih rezultatov). Po potrditvi je sledila priprava na razglasitev rezultatov. Kljub znani situaciji, ko nismo mogli izvesti naše običajne zaključne prireditve, smo se odločili, da pripravimo **svečano razglasitev rezultatov**. Odločili smo se za prenos v živo, preko Facebook strani ZPM Maribor. V ta namen smo se dogovorili z dvema nekdanjima raziskovalcema Nomi Hrast in Anejem Irgoličem, ki sta razglašala rezultate že v preteklih letih. 24. 4. 2020 smo pripravili dva ločena dogodka, za osnovne šole in srednje šole. Program dogodka smo še obogatili z dvema glasbenima točkama letošnje raziskovalke Zale Vodušek in pozdravnima nagovoroma župana MO Maribor Saše Arsenoviča na prireditvi za srednje šole ter predsednice ZPM Maribor Nine Babič, ki je pozdravila zbrane na prvi prireditvi.

Ob razglasitvi rezultatov smo na spletni strani objavili vse rezultate in tudi zbornika Mladi za napredek Maribora (ločeno za OŠ in SŠ) v e-obliki, zato je bilo potrebno obdelati vse potrebne rezultate, pripraviti

predloge za vse nagrade, ki smo jih v tem trenutku lahko razglasili. Zbornike in priznanja smo nato šolam predali meseca junija.

Po razglasitvi rezultatov je bilo potrebno pripraviti še izbor nalog za **državno srečanje**, ki ga je pripravila posebna komisija v sestavi Darja Cizel, dr. Amand Papotnik in Urša Žiger. Izbor je tokrat potekal dopisno (v času od 6. – 7. 5. 2020). Deloma pa je priprava na izbor potekala z obema članoma tudi po telefonu. 7. 5. 2020 smo na spletni strani ZPM MB objavili informacijo državnem srečanju z izborom nalog. O vsem smo seznanili tudi šolske koordinatorje. Še pred tem, je bilo potrebno v spletni aplikaciji ZOTKS (aplikacija državnega srečanja) preveriti vse prijavljene naloge našega srečanja (ali so ustrezno vnesene v aplikacijo, kasnejši popravki namreč niso mogoči). V začetku junija so organizatorji objavili rok za prijavo na državno srečanje (6. 6. 2020). Izbor nalog za prijavo na državno srečanje je pripravila posebna komisija, koordinatorica programa pa je nato izvedla elektronsko prijavo za 117 predlaganih nalog. V ta namen so morale šole posredovati naloge v elektronski obliki, ki jo je potrebno priložiti elektronski prijavnici. Na državnem srečanju naloge najprej pisno ocenijo in nato se le najboljše naloge uvrstijo v drugi krog, kjer opravijo zagovor. 15. 7. 2020 so organizatorji objavili rezultate 1. kroga. V drugi krog je bilo uvrščenih 26 nalog iz mariborskih osnovnih šol in 38 nalog iz srednjih šol, skupaj 64 (kar predstavlja 27% vseh udeležencev v drugem krogu, 234 nalog je bilo skupaj uvrščenih v drugi krog). Ves čas smo šole oz. šolske koordinatorje redno obveščali o vseh aktivnostih povezanih z državnim srečanjem. Drugi krog državnega srečanja je potekal 14. in 15. 9. 2020 v Mariboru. **Rezultati, ki so jih mladi letos dosegli na državnem srečanju pa so zares izjemni.** Osnovnošolci so prejeli 7 zlatih priznanj, srednješolci pa 16 zlatih priznanj. Skupaj tako 23 zlatih priznanj, kar pomeni 30,2% vseh podeljenih zlatih priznanj (lani 24% vseh zlatih). Udeleženci mariborskega srečanja mladih raziskovalcev so prejeli tudi 41 srebrnih priznanj, kar predstavlja 26,45% vseh podeljenih. Osnovnošolci so prejeli 19 in srednješolci 22 srebrnih priznanj. Tem zavidljivim številkam je potrebno prišteti še 43 bronastih priznanj. Skupno je bilo iz gibanja Mladi za napredek Maribora na državno srečanje predlaganih in prijavljenih ter oddanih 117 nalog, od 457 vseh prijavljenih iz vse države (kar pomeni 25,60% vseh prijavljenih nalog). Ob tem ne gre zanemariti dejstva, da mnoge uspešne naloge niso mogle sodelovati zaradi neusklajenosti področij. Res je sicer, da so povečali kvoto na zagovorih za t.i. tehnična področja, a to še ni dovolj, da bi lahko prijavili na srečanje vse najuspešnejše naloge. V razpisnem roku smo pripravili tudi prošnjo za vpogled v ocenjevalne obrazce nalog iz mariborskega srečanja pri organizatorju državnega srečanja, po prejemu ocenjevalnih obrazcev smo le-te posredovali na ustrezne šole. V zvezi z državnim srečanjem so v poletnih mesecih potekala tudi prizadevanja za uveljavitev dosežkov državnega pri uveljavljanju Zoisovih štipendij. Tako nam je skupaj z Zvezo za tehnično kulturo Slovenije, ki so organizatorji državnega srečanja, uspelo, da bodo letošnji dosežki mladih raziskovalcev upoštevani tudi pri vlogah za Zoisove štipendije.

Pripravljen pa je bil tudi seznam predlaganih nalog za posebne nagrade, letos je bilo predlaganih osem osnovnošolskih in šest srednješolskih nalog. Za namen izbora je bil letos pripravljen tudi posebni točkovnik oz. nov ocenjevalni obrazec za izbor. **Najuspešnejši mladi raziskovalci in mentorji so bili tudi nagrajeni.** V kategoriji osnovnošolcev sta nagrado prejeli Eva Hren in Lana Živadinovič iz OŠ Janka Padežnika, ki sta **prejeli nagrado Zveze prijateljev mladine** (letos smo podelili nagradni paket z boni za Mladinsko knjigo). Med srednješolci smo podelili **nagrado dr. Brede Žerjal**, avtorju Aleksu Brumecu iz Prve gimnazije Maribor, avtor je prejel prenosni računalnik. Ob začetku novega šolskega leta smo predvidevali tudi posebno izvedbo dogodka za podelitev posebnih nagrad oz. morebitno izvedbo nagradnega izleta presenečenje. Ko smo bili konec meseca avgusta obveščeni o izvedbi državnega srečanja, smo predvidevali izvesti dogodek ali izlet v tretjem tednu meseca septembra. Na ta način smo avtorjem omogočili ustrezno pripravo na državno srečanje. Vendar so se takoj po zaključku državnega srečanja razmere v zvezi s koronavirusom pričele znova zaostrovati. Iz šol smo prejeli navodila, da ni priporočljivo mešanje dijakov, učencev in učiteljev različnih šol na izletih, za kulturne prireditve so postajale razmere vse bolj negotove. Zato smo se, skupaj s predsednikom organizacijskega odbora, odločili da bomo mlade, ki bi prejeli nagrado presenečenje in avtorje ki so sodelovali vsa leta šolanja ter naj mentorja, nagradili z boni za Mladinsko knjigo v vrednosti 20€ (oz 40€ za mentorja), USB-ključkom, blokcem in pisalom ter mapo programa Mladi za napredek Maribora. Koordinatorica programa je zato od nagrajencev pridobila domače naslove vseh nagrajencev. Nagrade so bile skoraj vsem posredovane po pošti, ostalim je koordinatorica predala nagrade v živo (kot je bilo dogovorjeno s koordinatorji ali ravnatelji izbranih šol).

Organizacijski odbor se je v živo sestal le enkrat. Na seji, 19. 2. 2020, so bile članom odbora v pregled in pričetek ocenjevanja predane vse oddane naloge s spremljajočim gradivom, člani odbora pa so spregovorili tudi o aktualnih vprašanih vezanih na program, med drugim tudi o financiranju programa Mladi za napredek Maribora. Za predsednika organizacijskega odbora je bil imenovan dr. Amand Papotnik, ki odbor vodi od leta 2015, dr. Andrej Naterer je bil imenovan za namestnika. 2. marca 2020 pa je bil delovni sestanek članov organizacijskega odbora (5 članov) za pripravo kriterijev za izbor posebnih nagrad. Člani odbora so pripravili konkretnije kriterije za ta poseben izbor posebnih nagrad, za katerega so člani odbora mnenja, da je najbolj primeren način izbora teh nagrad. Potrjevanje rezultatov in izbor posebnih nagrad so člani organizacijskega odbora izvedli dopisno na daljavo.

Koordinatorica programa je ves čas tudi skrbela za informiranje članov Strokovne komisije in organizacijskega odbora o izvajanju programa Mladi za napredek Maribora.

V mesecu juniju smo na vse sodelujoče šole v programu Mladi za napredek Maribora 2020 poslali v podpis pogodbe o programskem sodelovanju. Pogodbe so podlaga za izplačilo materialnih stroškov šolam (nagrade koordinatorjem, mentorjem in materialni stroški šolam za priprava nalog – za vse so prehodno pripravljene ustrežni izračuni). Hkrati s pogodbo smo sodelujočim mentorjem in koordinatorjem posredovali potrdila o sodelovanju v programu Mladi za napredek Maribora 2020, ki jih mentorji in koordinatorji potrebujejo za uveljavljanje napredovanj.

Pripravili smo tudi izračun in izplačila avtorskih honorarjev članom ocenjevalnih komisij, ki so v letošnjem letu sodelovali v programu. V programu Mladi za napredek Maribora 2020 je aktivno sodelovali 107 ocenjevalcev, ki so pregledali in ocenili 202 oddane naloge. Višina avtorskih honorarjev znaša 6.310,79€ bruto (brez prispevkov), za 73 ocenjevalcev. 34 ocenjevalcev je sodelovalo kot prostovoljcev, svoje delo so opravili brezplačno, niso podpisali pogodbe o avtorskem delu. V finančnem poročilu je njihov prispevek v vrednosti 1.263,79€ bruto. Prepričani smo, da ta njihov prispevek velja beležiti in izpostaviti.

Junija in julija smo na spletni strani objavili vse ocenjene naloge Mladi za napredek Maribora 2020. Naloge smo pred objavo uredili. Na naslovnice vsake posamezne naloge v elektronski obliki smo ustrezno navedli avtorje in mentorje ter šole, saj se naloge tudi v elektronski obliki oddajajo brez identifikacijskih podatkov (kriterij anonimnosti v fazi pisnega ocenjevanja).

V poletnih mesecih so potekale še zaključne akcije programa Mladi za napredek Maribora 2020, ki je potekal v šolskem letu 2019/2020. Statistična analiza je zajemala pregled prijavljenih in oddanih nalog po področjih raziskovanj, šolah ter še posebej za vsako sodelujočo šolo. Na ta način spremljamo oddajo nalog po področjih, spremljamo trende prijav, oddaj (odjav), zanima nas popularnost posameznega področja in kje zanimanja ni veliko. Enako velja za spremljanje oddaje in prijav na šolah, pa tudi po posameznih šolah. Spremlja se trend oddaje po posameznih letih, oddaja po področjih. S temi podatki lahko, skupaj z evalvacijo razvijamo program. Te informacije so namreč podlaga krovnim komisijam in organizacijskemu odboru za razpravo o spremembah, kot so uvajanje novih področij, spremembe obstoječih področij in podobno. Julija in avgusta smo izvedli še statistično analizo ter pripravo nalog za trajno hrambo v Univerzitetno knjižnico Maribor.

V mesecu juniju so se pričele tudi aktivnosti za **pripravo in izvedbo natečaja Mladi za napredek Maribora 2021**. Pripraviti je bilo potrebno besedilo natečaja z vsemi potrebnimi prilogami.

Osnutek natečaja Mladi za napredek Maribora 2021 je nato Strokovna komisija za izbor, usklajevanje, vrednotenje programov za mlade obravnavala na dopisni seji 16. 6. 2020. V razpravi so člani Komisije soglasno podprli predlagan natečaj. Po lektorskem in pravnem pregledu je bil predan v podpis županu Aleksandru Saši Arsenoviču, ki ga je 18. 6. 2020 podpisal. Sledila je objava natečaja (z vsemi prilogami) na naši spletni strani, hkrati smo o natečaju obvestili tudi vse mariborske osnovne in srednje šole ter dijaške domove. S posebnim dopisom bomo šole o natečaju znova obvestili ob pričetku novega šolskega leta. Navodila za pripravo naloge nalog so v skladu z natečajem bila objavljena do roka za prijavo nalog.

Z začetkom novega šolskega leta so se pričele priprave na nov natečaj 2021. Tako smo še pred začetkom šolskega leta na vse šole v MO Maribor ponovno poslali pisni poziv za sodelovanje s posebnim dopisom (obvestilo o objavi natečaja, obrazec za imenovanje koordinatorjev, gesla za spletno aplikacijo s pomočjo katere šole opravijo prijavo na natečaj ter vsa potrebna navodila).

Rok za prijave je bil 12. oktober 2020. Prijava je potekala brez težav in vse prijavljene šole (teh je letos 34) so prijavo opravile v roku za prijave. Letos je prijavljenih 409 raziskovalnih nalog in inovacijskih predlogov (lani 319). V osnovnih šolah prijavljajo 127 raziskovalnih nalog in 8 inovacijskih predlogov. V srednjih šolah je prijavljenih 238 raziskovalnih nalog in 37 inovacijskih predlogov. Pričakujemo nekako 40-50% osip prijavljenih nalog ob oddaji in s tem nekako predvidoma 200 nalog, kar bi pomenilo več oddanih nalog kot v lanskem letu. Vendar glede na situacijo, ko od novembra poteka šola na daljavo, pričakujemo, da bo osip nalog precej velik. Po sprejetih prijavah je bila pripravljena analiza prijavnice, vsem predsednikom ocenjevalnih komisij so bili v novembru poslani povzetki raziskovalnih nalog/inovacijskih predlogov. V novembru smo k sodelovanju povabili tudi člane ocenjevalnih komisij, ki so sodelovali v letu 2020. V podpis so jim bile posredovane izjave o sodelovanju. Po oblikovanju vsaj tričlanskih komisij, bomo pripravili predlog Sklepa o imenovanju ocenjevalnih komisij.

V želji, da bi mladim približali navodila za pripravo raziskovalnih nalog, smo na šole poslali povabilo za izvedbo **predavanja z naslovom Predavanje o pripravi nalog**. Predavanja je izvajala koordinatorica programa, v času od oktobra do decembra 2020. Zato so v oktobru potekale priprave na izvedbo predavanj; priprava materiala, nove projekcije (prilagojene delu na daljavo), vsebinska priprava na izvajanje predavanj, ki

je prilagojen novim razmeram, predvsem pa smo letos dali nov poudarek predavanjem (kaj dela razliko med seminarsko in raziskovalno nalogo). Ker je bila situacija v zvezi delovanjem šol takšna, da ni omogočila izvajanja predavanj v živo, so od 24. 11. 2020 naprej izvajanja predavanja potekala virtualno. Ponudili smo dva termina (ločeno za OŠ in SŠ) za predavanje preko Zooma. V ta namen smo pripravili tudi spletno prijavnico. Posamezne šole pa so izrazile prošnjo po pripravi predavanj zanje, tako da smo izvedli tudi nekaj predavanj za posamezne šole. Skupaj je bilo tako izvedenih 8 predavanj, ki se jih je udeležilo več kot 400 poslušalcev. Po vsakem predavanju pa se je koordinatrica srečala še s prisotnimi mentorji in koordinatorki. Predvsem z namenom, da smo se pogovorili o poteku dela, težavami s katerimi se soočajo. V razpravi smo spoznali, da imajo številni zaradi zaprtja šol težave s pripravo nalog, predvsem empiričnimi oz. praktičnimi deli nalog, saj le teh mnogi ne morejo izvajati. O vseh teh težavah smo obvestili tudi organizatorje državnega srečanja.

9.11. 2020 smo izvedli posebno srečanje z mentorji računalništva na SERŠ-u. Skupaj s področno komisijo že več let zaznavamo, da so ideje nalog dijakov omenjene šole na izbranem področju odlične, žal pa je realizacija zapisanega slaba. Zato smo izvedli posebno virtualno srečanje z dvema članoma ocenjevalne komisije za področje računalništvo in informatika ter mentorji. Sestanek je bil zelo uspešen in dober model za delo tudi na drugih področjih.

V novembru smo se lotili tudi posebne prenove. Spletna aplikacija za prijavo nalog, ki jo trenutno uporabljamo je stara 20 let in kot takšna zelo zastarela, predvsem pa je delo z njo možno le v brskalniku Internet Explorer, ki pa ni več kompatibilen z novjšimi operacijskimi sistemi. V letošnjem letu so nas koordinatorki večkrat opozorili na težaven dostop, aplikacija namreč večkrat »pade« (na novo jo morajo vzpostaviti naši računalničarji), hkrati pa aplikacija zaradi svoje starosti ne omogoča več nadgradnje in je zato težavno vnašanje novih avtorjev, mentorjev. Zaradi vsega naštetega smo se odločili za novo aplikacijo, saj nadgradnja stare ni več mogoča. Nova aplikacija bo omogočala vse kar smo uporabljali do sedaj, predvsem pa nemoteno prijavo za šole. Bomo pa v novo aplikacijo uvedli nekaj novosti, tako bo mogoče pripeti elektronski izvod naloge (pdf) v prijavnico (sedaj pdf pošiljajo posebej na določen e-naslov), šole bodo lahko opravile tudi izpise vseh prijavljenih nalog in pregledale ustreznost vnosa. Vnosi bodo preprostejši, aplikacija bo preglednejša in delovala bo v različnih brskalnikih. Ob tem naj pojasnimo, da aplikacijo uporablja koordinatrica programa za pripravo zbornika, statistično obdelavo podatkov, pripravo najrazličnejših seznamov, skratka vse izvoze podatkov iz aplikacije, ki so potrebni za delo. Kasneje predvidevamo tudi možnost prenosa podatkov iz aplikacije za objavo nalog na spletni strani. Gre za zahtevnejšo nalogo, ki pa bo pomenila bistveno izboljšavo dela tako šolskim koordinatorkam in koordinatorki programa.

Decembra je potekal tudi sestanek z organizatorji državnega srečanja mladih raziskovalcev – Zvezo za tehnično kulturo Slovenije. Organizator je pripravil predlog razpisa za leto 2021. Sestanek je bil predvsem namenjen izvedbi srečanja glede na znano situacijo v zvezi s koronavirusom. Oktobra je potekal tudi poseben delovni sestanek z organizatorji državnega srečanja mladih raziskovalcev – Zvezo za tehnično kulturo Slovenije, predsednikom organizacijskega odbora mladih raziskovalcev pri ZOTKS in koordinatorki tega programa pri ZOTKS s koordinatorko Mladi za napredek Maribora Uršo Žiger. Ker na ZOTKS pripravljajo določene spremembe so k pripravi povabili koordinatorko Mladi za napredek Maribora, saj gre za srečanje z največ udeleženci in najboljšimi rezultati. Hkrati pa je koordinatrica programa Urša Žiger kljub odličnim rezultatom zaznala določena odstopanja pri ocenjevanju na posameznih področjih (neuspešnost naših nalog) so organizirali delovni sestanek za iskanje najboljših rešitev. Organizator državnega srečanja je novembra pripravil predlog razpisa za leto 2021.

Leto 2020 je bilo za izvajanje programa Mladi za napredek posebno. Do marca je potekalo po ustaljenih tirih. Z razglasitvijo epidemije, pa program ni tekel po planu. Najprej smo ves čas skrbeli, da so bile šole redno obveščene o vseh aktivnostih, posebnostih, preložitvah, prilagoditvah izvajanja programa. Šolske koordinatorki smo redno obveščali po elektronski pošti, redno smo odgovarjali na vsa vprašanja. Vse pomembne informacije smo sproti objavljali na naši spletni strani in tudi FB strani. O aktivnostih smo redno obveščali tudi člane Strokovne komisije in organizacijskega odbora, skupaj s katerimi smo sprejemali odločitve o izvajanju programa v teh novih in predvsem zahtevnih okoliščinah. Kljub nastali situaciji smo ravnali odgovorno in skrbno, se prilagajali nastali situaciji in poskrbeli za ustrezno izvajanje vseh aktivnosti, ki jih je bilo mogoče izvesti. Posluževali smo se vseh različnih načinov komuniciranja (telefon, elektronska pošta, video konference), ki so bili v izbrani aktivnosti najustreznejši. 37. izvedba srečanja Mladi za napredek Maribora je bila tako septembra zaključena, kljub vsem novonastalim situacijam in številnim prilagajanjem smo lahko zadovoljni in ponosni na izvedbo Mladi za napredek Maribora 2020. Odpadle so nekatere načrtovane aktivnosti zaključna prireditve in nagradni izlet – obe smo izpeljali nekoliko drugače), Dan in Noč raziskovalcev, pa nista bila izvedena (mi smo le udeleženci obeh dogodkov organizatorja sta EKTC in Univerza).

Tudi v novem šolskem letu se soočamo s spremembami in prilagoditvami, vendar ob tem ves čas skrbimo, da sama kvaliteta programa ne bi bila osiromašena.

Več o programu, nagrajencih in doseženih rezultatih lahko preberemo v dveh priložnostnih biltenih izdanih v mesecu aprilu 2020.

ŠOLA, VRTCI TER DRUGE SKUPINE V NARAVI - ZIMA-POMLAD-JESEN

Planirali smo, da bodo v obeh počitniški centrih, na Pohorju in v Poreču, del svojih šolskih in obšolskih obveznosti izvajali otroci iz šol iz cele Slovenije ter drugi uporabniki. Podatki, ki jih navajamo v nadaljevanju, so rezultati analiz, ki ji opravimo po zaključku vsakega leta.

Planiranje, ob sekretarju in vodji računovodstva ZPM Maribor, izvajata vodja referata za letovanja ZPM Maribor Marina Škrubej in sodelavka Jožica Dobaj, v referatu pa izvajajo tudi analize, o katerih poročamo v nadaljevanju.

VIRC POREČ

Podatke o številu otrok in njihovih spremljevalcev na letovanjih podajamo posebej. V tem poglavju predmetnega poročila navajamo le podatke o gostih VIRC-a, izven obdobja glavnih počitnic. Zaradi Covid-19 je situacija v letu 2020 zelo specifična, dejansko nedojemljiva. V letu 2020 izven obdobja poletnih počitnic v VIRC Poreč nismo gostili niti ene druge organizirane skupine, vse napovedane skupine so udeležbo odpovedale. Poleg gostov letovanj je VIRC v predsezoni obiskalo nekaj družin in individualnih gostov.

S šolskimi in drugimi skupinami iz Slovenije smo imeli podpisane pogodbe za 1450 otrok in njihovih spremljevalcev iz približno 20 osnovnih in srednjih šol ter vsaj 5 drugih organiziranih otroških in odraslih skupin z okrog 150 gosti. Dodatno smo načrtovali še obisk 120 gostov v času prvomajskih praznikov. Skupaj bi po planu imeli 1720 gostov. Planiranje in dejanske rezervacije so bile za leto 2020 na nivoju prejšnjih let; na žalost zaradi omejitev in ukrepov zoper Covid-19 niso bile realizirane.

Več o poslovanju VIRC-a še v 10. poglavju tega poročila.

DMZ POHORJE

Rezultati na DMZ Pohorje so vsa leta žal bistveno slabši kot v VIRC-u. Situacija leta 2020 je zaradi Covid-19 nekoliko drugačna in ni tako drastičnega odstopanja pri realizaciji planiranih penzionov kot pri VIRC Poreč. Prednost doma na Pohorju je, da smo imeli potrjene rezervacije že v januarju in februarju in da ni bilo posledic zaprtja meje s Hrvaško, kot v VIRC-u. Tako smo realizirali vse rezervacije do konca februarja in sprejeli še skupine v jesenskem delu, dokler je dom lahko obratoval. Rezultati so slabši kot v letih 2018 in 2019. Glede na potek epidemioloških dogodkov celega leta, pa smo le uspeli sprejeti nekaj skupin in ni bilo potrebno stornirati popolnoma vseh pogodb, kot je to bilo za VIRC.

Tako kot zadnja leta, smo načrtovali zelo nizko število penzionov in polpenzionov (2400) preko celega šolskega leta (vključno z letovanji, zimovanji in tabori za nadarjene, katere izvajamo sami). Višjega obsega nismo želeli načrtovati, ker smo za planiranje vzeli podatke rezervacij. Realizacija, 1783 penzionov in 139 polpenzionov, je za 20% nižja od načrtovane.

Tudi o DMZ obširneje poročamo v 10. poglavju tega poročila.

Na DMZ nismo gostili niti enega vrtca, število šol v naravi je še upadlo. Manjše skupine iz šol (predvsem pevski zbori in skupine nadarjenih) prihajajo na DMZ v glavnem zato, ker v obdobju, kot bi najbolj želeli, ni prostora na domovih CŠOD. Osnovne šole svoj program šole v naravi raje izvedejo v CŠOD, kjer imajo na razpolago vso kadrovsko podporo, učitelje zaposlene v CŠOD. Gostje DMZ ostajajo predvsem študenti s ciljnim vsebinami, medgeneracijske skupine, ciljni mešani tabori, planinci, taborniki. Vsem je skupno, da želijo čim nižjo ceno, saj izvajajo tovrstno dejavnost. DMZ za družine ni prav primeren center.

Kot je znano, je prav pojavnost CŠOD nasploh, širitev mreže njihovih domov in njihov nakup centra na Mariborskem Pohorju, načela poslovanje našega pohorskega centra. CŠOD financira država, gostje plačujejo praktično le prehrano in spanje, kvaliteta namestitvev pri njih ni bistveno boljša od naši možnosti.

5. PROSTI ČAS OTROK

LETOVANJA - DEJAVNOSTI V POČITNIŠKIH CENTRIH

ŠTEVILO OTROK IN MLADOSTNIKOV NA LETOVANJIH

Leto 2020 je bilo za organizatorje letovanj ob razsajanju virusa Covid-19 zelo velik izziv. Organizacija in realizacija sta bili veliko bolj zahtevni in odvisni od številnih dejavnikov, na katere sami nismo imeli vpliva. Ocenimo pa lahko, da smo, kljub vsemu, naše programe uspešno izvedli. V Poreču in na Pohorju je letovalo skupaj 1.164 otrok in mladostnikov. Vsi so letovali v organizaciji ZPM Maribor. Drugih skupin zaradi razmer in ukrepov zoper Covid-19, nismo gostili, kljub prej izraženemu interesu in celo rezervacijam.

Število otrok, letujočih z ZPM Maribor, je za 25% manjše kot v lanskem letu (379 otrok manj). Glede na to, da so v preteklih letih v naših centrih letovali še otroci iz drugih krajev Slovenije, je realizacija vseh letovanj za 35% nižja kot lani (609 otrok manj). V razmerah leta 2020, ki so terjale veliko prilagoditev, omejitev in samoomejitev, smo lahko z uspehom letovanj zadovoljni in to kljub upadu števila otrok v letu 2019.

Večinski delež letovanj predstavljajo počitnice v VIRC Poreč, kjer smo v letu 2020 izpeljali šest izmen. 11-dnevnega letovanja s skupaj 1.082 udeleženci (346 manj kot lani).

Višinsko letovanje na DMZ Pohorje, je bilo izvedeno v dveh izmenah, v katerih je bilo skupno število udeležencev 82 (10 manj kot lani).

Počitnic z učenjem nemščine v Marburgu v letu 2020 nismo organizirali, o tem še nekaj v nadaljevanju.

VIRC POREČ			število otrok (ZPM MB)	
1. izmena	25. 6. - 5. 7. 2020	11 dni	141	zdravstvena
2. izmena	5. 7. - 15. 7. 2020	11 dni	205	zdravstvena
3. izmena	15. 7. - 25. 7. 2020	11 dni	214	zdravstvena
4. izmena	25. 7. - 4. 8. 2020	11 dni	170	srednješolska, zdravstvena
5. izmena	4. 8. - 14. 8. 2020	11 dni	184	zdravstvena
6. izmena	14. 8. - 24. 8. 2020	11 dni	168	zdravstvena
DMZ POHORJE				
1. izmena	14. 7. - 24. 7. 2020	11 dni	50	zdravstvena
2. izmena	28. 7. - 7. 8. 2020	11 dni	32	zdravstvena

	VIRC POREČ	DMZ POHORJE	SKUPAJ
PREDŠOLSKI	18	1	19
OSNOVNOŠOLCI	1012	74	1086
SREDNJEŠOLCI	52	7	59
SKUPAJ	1082	82	1164

Programi v VIRC Poreč predstavljajo večinski delež letovanj – kar 92,95%, kjer je v šestih terminih skupaj letovalo 1082 otrok in mladostnikov in sicer 1vsi v organizaciji ZPM MB.

Na Domu Miloša Zidanška na Pohorju sta bili izvedeni dve izmeni, v katerih sta skupaj letovala 82 otrok oz. mladostnikov (v 1. izmeni 50 in v 2. izmeni 32), kar predstavlja 7,05% delež vseh letovanj.

STRUKTURA UDELEŽENCEV LETOVANJ PO OBČINAH IN GOSTUJOČIH SKUPINAH

Večina otrok in mladostnikov prihaja iz Podravske regije, največ iz Maribora in primestnih Mariborskih občin ter ostalih občin, ki jih pokriva Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije-OE Maribor (v nadaljevanju ZZZS). Pri organizaciji letovanj za otroke v Poreču in na Pohorju smo sodelovali z Mestno občino Maribor (v nadaljevanju MO Maribor) in še z 17-timi občinami iz Podravja, z ZZZS, Zvezo prijateljev mladine Slovenije (v nadaljevanju ZPMS) ter njenimi področnimi zvezami in društvi ter številnimi donatorji, ki pomagajo zagotoviti brezplačne počitnice za otroke iz socialno ogroženih družin.

		ŠTEVILO OTROK						
	LETOVANJE	MESTNA OBČINA MARIBOR		OSTALE OBČINE		GOSTUJOČE SKUPINE		SKUPAJ
		ŠT. OTROK	v %	ŠT. OTROK	v %	ŠT. OTROK	v %	
1.	VIRC POREČ	615	56,84%	467	43,16%	-	-	1082
2.	DMZ POHORJE	59	71,95%	23	28,05%	-	-	82
	SKUPAJ	674	57,90%	490	42,10%	-	-	1164

V letošnjem letu se je, v primerjavi z lanskim letom, delež otrok iz MO Maribor zvišal za 6,12% (2019 je bil 51,78%), delež otrok iz ostalih občin pa se je zmanjšal za 6,12% (2019 je bil 48,22%).

Kot že poročano, gostujočih skupin zaradi ukrepov zoper Covid-19 ni bilo.

LETOVANJE OTROK IZ MESTNE OBČINE MARIBOR

		ŠTEVILO OTROK			
LETOVANJE		PREDŠOLSKI	OSNOVNOŠOLCI	SREDNJEŠOLCI	SKUPAJ
1.	VIRC POREČ	14	568	33	615
2.	DMZ POHORJE	1	54	4	59
SKUPAJ		15	622	37	674

V letu 2020 se je letovanj udeležilo 674 otrok s stalnim bivališče v MO Maribor, 125 manj kot v letu 2019 (799). Od tega je v VIRC Poreč letovalo 91,25% otrok (v letu 2019 91,49%) in na DMZ Pohorje 8,75% otrok (v letu 2019 6,76%).

V primerjavi z letom 2019 je iz področja MO Maribor v VIRC Poreč letovalo 116 otrok manj, na DMZ Pohorje 5 otrok več kot lani, letovanja v Marburg ni bilo.

LETOVANJE OTROK IZ DRUGIH OBČIN (V ORGANIZACIJI ZPM MB) IN GOSTUJOČE SKUPINE

		ŠTEVILO OTROK					
LETOVANJE		PREDŠOLSKI	OSNOVNOŠOLCI	SREDNJEŠOLCI	SKUPAJ ZPM MB	GOSTUJOČE SKUPINE	SKUPAJ
1.	VIRC POREČ	4	444	19	467	-	467
2.	DMZ POHORJE	0	20	3	23	-	23
SKUPAJ		4	464	22	490	0	490

Iz drugih občin (brez MO Maribor) se je letovanj udeležilo skupaj 490 otrok in mladostnikov, 254 manj kot v letu 2019. Skupni delež otrok iz ostalih občin je letos 42,10% in je za 2,73% manjši kot lani (44,83%).

Večina otrok iz ostalih občin, skupaj 95,30%, je letovala v VIRC Poreč (v letu 2019 93,68%) in 4,70% na DMZ Pohorje (v letu 2019 5,11%).

V primerjavi z letom 2019 je iz področja drugih občin letos v VIRC Poreč letovalo 230 otrok manj in na DMZ Pohorje 15 otrok manj. Letovanja v Marburg ni bilo, prav tako v VIRC Poreč niso letovale gostujoče skupine.

ŠTEVILO OTROK PO OBČINAH, KI SUBVENCIONIRAJO LETOVANJA ZPM MARIBOR

V spodnji preglednici so navedene občine, ki sodelujejo z ZPM MB in subvencionirajo letovanja za otroke iz socialno šibkih in ogroženih družin v VIRC Poreč in na DMZ Pohorje. Podatki prikazujejo skupno število otrok iz posamezne občine, ne glede na obliko letovanja.

		ŠTEVILO OTROK		
št.	OBČINA	VIRC	DMZ	SKUPAJ
1.	MESTNA OBČINA MARIBOR	615	59	674
2.	DUPLEK	28	0	28
3.	HOČE SLIVNICA	61	2	63
4.	KUNGOTA	21	1	22
5.	LOVRENC NA POHORJU	12	0	12
6.	MAJŠPERK	5	0	5
7.	MESTNA OBČINA PTUJ	32	1	33

8.	MIKLAVŽ NA DRAVSKEM POLJU	20	3	23
9.	OPLOTNICA	5	0	5
10.	PESNICA	34	0	34
11.	POLJČANE	2	0	2
12.	RAČE FRAM	29	0	29
13.	RUŠE	41	2	43
14.	SELNICA OB DRAVI	12	2	14
15.	SLOVENSKA BISTRICA	40	0	40
16.	STARŠE	8	3	11
17.	SVETI JURIJ V SLOVENSKIH GORICAH	4	0	4
18.	ŠENTILJ V SLOVENSKIH GORICAH	33	0	33
	skupaj občine, ki subvencionirajo let.	1002	73	1075
	OSTALE OBČINE (skupaj 22)*	80	9	89
	SKUPAJ	1082	82	1164

* Občine, ki ne subvencionirajo letovanj ZPM MB, vendar otroci letujejo s pomočjo akcije Pomežik soncu® in drugih donatorskih akcij ali so upravičeni do zdravstvenega letovanja oziroma so starši samoplačniki.

MO Maribor in ostalimi občinam, ki ohranjajo in povišujejo nivo sredstev za subvencioniranje letovanj in zdravstvenih letovanj, velja tudi v tem poročilu nameniti posebno zahvalo.

GOSTUJOČE SKUPINE

O gostujočih skupinah v poročamo kljub temu, da realizacije v poletni sezoni ni bilo. Gostujoče skupine so bile sprva pričakovane, vabljeni in seveda bi bile tudi dobrodošle. V letu 2020 pa nato v počitniških domovih ob mariborskih skupinah nismo gostili drugih skupin. To je bil eden izmed ukrepov za bolj varno letovanje glede možnosti prenašanja okužb s Covid-19 iz regije v regijo. Dogovore, da v naših centrih letos ne letujejo, da ne bo prihajalo do srečevanja otrok in spremljevalcev iz različnih regij, smo sprejeli z dvema stalnima gostujočima skupinama. Že v uvodu tega poročila pa smo zabeležili, kolikšen je bil upad števila letujočih otrok v primerjavi z letom 2019.

STRUKTURA UDELEŽENCEV PO OBLIKAH LETOVANJ

OBMORSKO IN VIŠINSKO LETOVANJE

V nadaljevanju evidentirani vsi otroci in mladostniki, ki so letovali z nami. Na letovanje v VIRC Poreč in na DMZ Pohorje so odšli bodisi s pomočjo sredstev socialnih transferjev, ki jih s posebno obliko subvencioniranja zagotavljajo občinski proračunski viri, bodisi s pomočjo donatorskih sredstev v okviru humanitarnih akcij ali pa so letovali kot otroci staršev samoplačnikov, ki so poravnali polno ceno letovanja.

LETOVANJA		SUBVENCIONIRANO		DRUGI VIRI	SAMOPLAČNIKI		SKUPAJ
		SOCIALNA INDIKACIJA	ZDRAV IN SOC. INDIKACIJA	POMEŽIK SONCU®, DONACIJE ...	V CELOTI	ZDRAV. SUBVENC IJA	
VIRC POREČ	št. otrok	573	148	69	120	172	1082
DMZ POHORJE	št. otrok	40	12	1	8	21	82
SKUPAJ	št. otrok	613	160	70	128	193	1164
	v %	52,66%	13,75%	6,01%	11%	16,58%	

- V okviru **subvencioniranega letovanja** (sorazmerni delež glede na prihodek staršev), za katera so sredstva prispevale občine, je skupaj letovalo 66,41% otrok in mladostnikov (leta 2019 66,24%), **plačnikov** brez subvencij je bilo 11% (leta 2019 13,09%).
- S pomočjo **donatorskih akcij** (Pomežik soncu® in druga donatorska sredstva) je brezplačno letovalo 6,01% otrok in mladostnikov (leta 2019 8,62%).
- V okviru **zdravstvenega letovanja** brez dodatnega subvencioniranja je letovalo skupaj 16,58% otrok (leta 2019 12,05%), ostali pa so dodatno koristili še sredstva občin, kot je že navedeno.

SUBVENCIONIRANO LETOVANJE

Zaradi razmer borbe zoper virus Covid-19, so letošnje priprave in vsi postopki potekali z zamikom in je bila organizacija letovanj zelo otežena. Kasneje kot v minulih letih smo od sofinancerjev letovanj prejeli kriterije in pogodbe v podpis. Veliko je bilo dodatnih dogovorov, in bistveno kasneje smo pričeli z zbiranjem prijav.

MO Maribor je kriterije za regresirano plačilo za letovanja v letu 2020 sprejela v mesecu maju, takrat so bile potrjene tudi cene za letovanje. Ostale občine so sklepe o subvencioniranju prav tako posredovale v mesecu maju in zagotovile, da podpirajo naša prizadevanja za izvedbo letovanj. Bile so tudi pripravljene sprejeti morebitne spremembe glede dnevnega obsega trajanja letovanja in cene. Zato smo se odločili, da kljub nepodpisani pogodbi z ZZZS, 21. maja pričnemo sprejemati informativne prijave in napotitve zdravnikov za zdravstveno letovanje otrok. Sicer ne bi zmogli pravočasno organizirati in izvesti vsega potrebnega za dejanski odhod otrok na letovanje.

Na osnovi potrjenih dokumentov smo objavili povabilo za prijavo otrok na letovanja in ga poslali na vse osnovne šole Maribora in okolice ter na Centre za socialno delo s področja Podravja. Skupnega srečanja z delavci šolskih svetovalnih služb in predstavniki centrov zaradi ukrepov zoper Covid-19 nismo organizirali. Vsa komunikacije je potekala preko e-pošte in pošte.

Regresna lestvica za subvencioniranje letovanj 2020 je temeljila na izračunu povprečnega mesečnega dohodka na družinskega člana oziroma bruto dohodka na družinskega člana v letu 2019 ter potrjenih cenah letovanj v letu 2020. Regresni razred se je za upravičenca letovanja izračunal z ustreznim preračunom dohodkov na družinskega člana in na osnovi tega je bilo staršem obračunano končno plačilo.

Tako kot v letu 2019, so bile določene tri regresne lestvice. Prva za subvencionirano letovanje otrok iz socialno ogroženih družin na osnovi odločbe o otroškem dodatku, druga za subvencionirano letovanje otrok z zdravstvenimi indikacijami na osnovi odločbe o otroškem dodatku in tretja za socialna in zdravstvena letovanja na osnovi odločbe o odmeri dohodnine za tiste, ki ne prejemajo otroškega dodatka.

Pri regresni skupini "0" ni bilo obveznega prispevka staršev oz. skrbnikov, saj je občina namesto obveznega pavšalnega prispevka pogodbenima izvajalcema letovanja dala možnost koriščenja rezervacije, ki se po letovanju vrne plačnikom. Pri ZPM Maribor se za plačilo rezervacije nismo odločili, medtem ko se je RKS OE Maribor, ki bi moral biti drugi organizator letovanj, organizacij le-teh odpovedal v začetku junija.

Za uveljavljanje subvencioniranega letovanja so morali starši praviloma k prijavi priložiti kopijo veljavne odločbe o odmeri otroškega dodatka. Če dodatka ne prejemajo, bi morali predložiti kopijo odločbe o odmeri dohodnine za leto 2019 (v izjemnih primerih, ko izračun na tej osnovi ni bil mogoč, so se upoštevali valorizirani podatki iz odločb iz leta 2018).

Za subvencioniranje letovanj se je v letošnjem letu odločilo skupaj 18 občin: Mestni občini (MO) Maribor in Ptuj ter občine Duplek, Hoče - Slivnica, Kungota, Lovrenc na Pohorju, Majšperk, Miklavž na Dravskem polju, Oplotnica, Pesnica, Poljčane, Rače – Fram, Ruše, Selnica ob Dravi, Slovenska Bistrica, Starše, Sveti Jurij v Slovenskih goricah in Šentilj.

Skoraj polovica občin je sprejela kriterije sofinanciranja, kot jih je postavila MO Maribor. Svoje kriterije pa so imele MO Ptuj ter občine Kungota, Majšperk, Oplotnica, Pesnica, Poljčane, Slovenska Bistrica, Starše, Sveti Jurij v Slovenskih goricah in Šentilj.

Večina občin je za subvencionirana letovanja v osnovi namenila vsaj toliko sredstev kot v letu 2019 ali celo nekoliko več. Zaradi odpovedi izvedbe letovanj s strani RKS OE Maribor, so bila v nekaterih občinah na razpolago še dodatna sredstva za letovanje v Poreču ali na Pohorju. Ob sredstvih ZZZS so razpoložljiva sredstva občin najpomembnejši dejavnik pri tem, koliko otrok iz posameznih občin se letovanja udeleži.

Nekatere občine so letos ponovno upoštevala regresni razred "0", kar pomeni, da so otrokom (iz družin, kjer povprečni mesečni dohodek na člana družine v letu 2019 ni bil višji od 191,40 EUR) v celoti krile stroške letovanja.

S pomočjo sredstev, ki so jih zagotovile občine (subvencionirano letovanje in subvencionirano zdravstveno letovanje), je v VIRC Poreč letovalo skupaj 721 otrok (lani 972) in na DMZ Pohorje 52 otrok (lani 50), skupaj 773 otrok (lani 1.022). Od tega je bilo v regresni razred "0" razvrščenih 186 otrok (lani 237).

70 otrokom smo brezplačno letovanje zagotovili s pomočjo sredstev donatorjev; za nekatere med temi je del sredstev zdravstvenega letovanja pokrila ZZZS, razliko do polne cene pa naš donatorski sklad.

POMEŽIK SONCU® IN DRUGE HUMANITARNE AKCIJE

ZPM Slovenije (v nadaljevanju ZPMS) je skupaj s področnimi ZPM-ji izvajala humanitarno akcijo Pomežik soncu® in kot delni sklop akcije še "Letovanje otrok s posebnimi potrebami - FIHO". Namen teh akcij v mreži ZPM je, da odpeljemo na počitnice vse tiste otroke, katerim starši tega ne morejo zagotoviti, sistemskih virov pa zanje ni oziroma jih je premalo. Pomežik soncu® je program ZPMS, katerega cilj je zmanjšanje socialne izključenosti in zagotavljanje enakih možnosti otrokom za kvalitetno preživljanje počitnic. S pobudo ZPMS, ki se ji ZPM Maribor pridružuje kot organizator in izvajalec, uresničujemo enega svojih temeljnih strateških ciljev - zagotavljati enake možnosti za vključevanje otrok v vsa področja družbenega življenja, tako tudi na letovanje in v ostale programe za prosti čas.

K organiziranemu zbiranju donatorskih sredstev za letovanja otrok smo spet pristopili tudi pri ZPM Maribor. Z direktnim povabilom smo se obrnili na lokalne donatorje, pravne in fizične osebe.

V okviru akcije Pomežik soncu® in donatorskih akcij ZPM Maribor je v naših počitniških centrih brezplačno letovalo 70 otrok, od tega 69 v VIRC Poreč in 1 na DMZ Pohorje.

Otroci, ki so letovali v okviru akcije Pomežik soncu® in drugimi donatorskimi sredstvi so bili razporejeni v vse izmene VIRC Poreč in DMZ Pohorje, prišli pa so iz širšega območja Maribora, Slovenske Bistrice, Slovenskih Konjic, Slovenskih goric, Ptuja in Ormoža.

ZDRAVSTVENO LETOVANJE

Na osnovi naše prijave na razpis ZZZS smo bili konec marca 2020 izbrani za organizatorja obmorskega zdravstvenega letovanja v VIRC Poreč in višinskega zdravstvenega letovanja na DMZ Pohorje. Z ZZZS smo podpisali pogodbo o sofinanciranju obmorskega in višinskega letovanja otrok in šolarjev za skupaj 600 otrok. Realizacije na osnovi pogodbe zaradi dogajanja v povezavi s Covid-19 nismo dosegli in je bila 58,83%. V času pričetka zbiranja prijav in postopkih urejanja zadev s strani staršev je bilo namreč veliko nejasnosti. Postopek podpisa pogodbe z ZZZS je bil dolg, oviral ga je tudi dvom, če se bodo zdravstvena letovanja sploh lahko izvajala. Veliko težav je bilo zaradi nedostopnosti zdravnikov in nasprotovanju nekaterih ambulant pri napotitvah otrok na zdravstveno letovanje, kljub upravičljivim razlogom in potrebah otrok po le-tem.

Zaradi Covid razmer in neodzivnosti nekaterih zdravstvenih ustanov in zdravnikov, je pogodbeni realizacija odobrenih zdravstvenih letovanj le delna, vendar za ZPM Maribor v absolutnem številu boljša od lanske. Število otrok, ki so koristili zdravstveno letovanje pri ZPM Maribor, je za 12,5% večje kot v letu 2019, ko smo imeli odobrenih in v celoti realiziranih 309 zdravstvenih napotitev.

Otroci s potrjeno zdravstveno indikacijo so lahko letos letovali v šestih 11-dnevnih izmenah v VIRC Poreč in v dveh 11-dnevnih izmenah na DMZ Pohorje. Pojasnjujemo, da pomeni 11-dnevno letovanje 10 nočitev, sočasno pa 11 polnih dni oskrbe in odsotnosti otrok oz. spremljevalcev od doma. Na osnovi potrjenih zdravstvenih predlogov je skupaj letovalo 353 otrok, od tega 320 v VIRC Poreč in 33 na DMZ Pohorje.

Interesa za napotitev na zdravstvena letovanja v organizaciji ZPM Maribor je bilo tudi v letu 2020 veliko več. Srečevali smo se z dvema različnima problemoma in sicer:

- s tistimi zdravniki, ki so bili nedostopni za starše in tistimi, ki niso želeli podati napotitev za otroke, ki so do tega upravičeni,

- z velikim številom odjav že prijavljenih otrok, ki so imeli odobreno zdravstveno letovanje in so jih potem starši zaradi strahu in negotovih razmer iz letovanja pred odhodom odjavili.

Razočarani starši niso mogli razumeti nedostopnosti in neodzivnosti nekaterih zdravnikov, ki jim niso dali možnosti zdravniškega pregleda in napotitve otrok na zdravstveno letovanje. Zelo razočarani pa smo bili tudi organizatorji, saj smo se zelo trudili zagotoviti varne počitnice in nam je takšno število odjav delalo velike organizacijske težave pred odhodi posameznih izmen in posledično tudi večje stroške.

Poleg tega smo zelo dolgo čakali na podpis pogodbe z ZZZS, saj smo sklep o izboru za organizatorja zdravstvenih letovanj prejeli že v začetku aprila, pogodbo pa prejeli v podpis šele meseca junija. Ves ta čas nismo vedeli, če bo do podpisa pogodbe s strani ZZZS sploh prišlo, saj ni bilo prave komunikacije in nismo dobili potrebnih informacij.

Do zdravstvenega letovanja so bili upravičeni otroci, ki so jih za zdravstveno letovanje predlagali njihovi osebni zdravniki. V okviru odobrene pogodbene kvote (pogodba ZZZS – ZPM Maribor), so predloge za zdravstveno letovanje otrok posredovali osebni zdravniki otroških in šolskih dispanzerjev ter zdravniki specialističnih ambulant v Podravske regiji. Otroci so pred odhodom na letovanje opravili tudi obvezni zdravniški pregled, ki je potekal na način in pod pogoji, kot so jih določale posamezne zdravstvene ustanove in ambulante.

Tako kot v prejšnjih letih, smo tudi za letos načrtovali, da bodo v okviru naših programov letovali otroci s posebnimi potrebami v terapevtski skupini. To letovanje navadno podpira Služba za otroško in mladostniško psihiatrijo Zdravstvenega doma dr. Adolfa Drolca Maribor. Otroci, ki so bili v naše programe vključeni v sodelovanju z omenjeno Službo, so letovali predvsem v 6. izmeni obmorskega letovanja v VIRC Poreč in v

obeh izmenah na Domu Miloša Zidanška. Gre za otroke z vedenjskimi, čustvenimi, psihosomatskimi in osebnostnimi motnjami, katerim je potrebno zagotoviti terapevtsko obravnavo. V sodelovanju s Službo smo k našemu pedagoškemu in zdravstvenemu timu, kot ga sicer imamo na vseh obmorskih letovanjih, k letovanju 6. izmene vključili tudi terapevta s primernimi delovnimi izkušnjami s področja pedopsihiatrije.

Za otroke, ki so bili na letovanje napoteni zaradi zdravstvenih razlogov, skladno z določili javnega razpisa, del stroškov letovanja krije ZZZS. Ker s tem deležem ni zagotovljeno celotno plačilo zdravstvenega letovanja, smo pobude za sodelovanje pri plačilu razlike do polne cene, posebej za socialno šibke in ogrožene družine, poslali občinam v Podravju, ZPM Slovenije in drugim donatorjem.

Po vzoru MO Maribor, ki se na naš tovrstni poziv odziva že vrsto let, je pobudi sledila večina občin, ki subvencionira letovanja. V primerih, kjer občinski viri niso bili na razpolago, smo delež za plačilo razlike za otroke iz socialno ogroženih družin zagotovili s sredstvi iz akcije Pomežik soncu® in drugih donatorskih akcij, v ostalih primerih pa so sredstva prispevali starši sami.

VSEBINSKA PREDSTAVITEV LETOVANJ

Na letovanjih je bilo kljub vsem omejitvenim ukrepom in prilagoditvam veselo, zanimivo, razigrano in poučno. Potrudili smo se, da bi letovanja ostala čim bolj brezskrben del počitniški dni. Poleg nepogrešljivega otroškega smeha in veselja ter neprecenljivega dela in dobri volji prostovoljcev, si bomo letošnje poletje zapomnili predvsem po veliki hvaležnosti otrok in staršev, da smo se odločili za izvedbo programov in jih tudi uspešno izvedli.

Posebnosti letovanj leta 2020 so bile, da v izmenah ni bilo zunanjih gostov, ki bi popestrili program, za otroke tudi nismo organizirali izletov in obiskov mesta. Vse dejavnosti so organizirali spremljevalci sami in se zelo potrudili, da so otroci uživali. Pripravili so številne zanimive delavnice in prireditve, kljub temu, da so morali izbirati takšne vsebine, da so upoštevali predpisano distanco, razkuževanje rekvizitov, igral in vseh površin ter ostale ukrepe. Da bi bila izvedba programov za prostovoljce malo lažja, smo sredstva, ki so bila namenjena za izlet, namenili za dodatne materiale in rekvizite, da so lahko pripravili bolj pestre vsebine.

VIRC POREČ

Programi v Poreču so bili sicer podobni kot v prejšnjih letih, vendar v celoti prilagojeni ukrepom in protokolom, ki so bili potrebni za varne počitnice. Po zaslugi naših pedagoških vodstev in vzgojiteljev spremljevalcev so bili kljub vsemu programi v vseh izmenah vsebinsko ponovno raznovrstni. Vsaka izmena je bila tematsko malo drugačna. Ustvarjali so v ustvarjalnih in drugih tematskih delavnicah, sodelovali pri športnih aktivnostih, igrali družabne igre, se zabavali ob večernih prireditvah, odkrivali mlade talente VIRC-a, si na prostem privoščili Virčevski disco in kino ter seveda veliko uživali na plaži in v morju. Vse dejavnosti so bile ustrezno in skrbno organizirane, vsa navodila in napotke smo pripravili že v prvi polovici meseca junija.

Glede na rezultate analize ankete, ki so jo v VIRC-u izpolnjevali otroci stari med 11 in 17 let, lahko trdimo, da otroke in mladostnike na letovanje privabi zanimiv program aktivnosti, ki vključuje razne športno – rekreativne dejavnosti, ustvarjalne delavnice ter pestre večerne programe. Seveda pa je najpomembnejše druženje z vrstniki in morje. Najboljše ocene pa so v vsaki izmeni redno dobivali spremljevalci otrok – vzgojitelji, kot jih poimenujemo pri ZPM.

Pri vsebinah programov je bilo tudi v letošnjih počitnicah spet veliko športnih dejavnosti, ki so vse potekale na prostem. V okviru teh so otroci skozi vsako izmeno aktivno sodelovali na različnih športnih turnirjih in prijateljskih tekmah, orientacijskih tekih, ovratlonu, "gladiatorskih igrah" in igrah brez meja. V VIRC-u so urejena igrišča za košarko na tartanu, nogomet na travi, odbojko na asfaltu in na pesku ter velik večnamenski šotor z asfaltno podlago z vrisanimi igrišči za košarko, odbojko in badminton. Poleg tega so otrokom na razpolago številna igrala, še en manjši šotor za delavnice, slack line in zipline poligon ter vodeno streljanje z zračno puško oz. lokom. V VIRC-u je na razpolago veliko športnih rekvizitov. Na plaži, ki je bila v letu 2020 še dodatno urejena, imajo otroci ob kopanju in plavanju še veliko možnosti za sproščene organizirane igre na plaži, na voljo so jim naši supi, v bližini je možnost plezanja po "Ice bergu" in izposoje pedolinov.

Izleta z ladjo ni bilo, prav tako ne večernih sprehodov in ogleda mesta Poreč, izhodi otrok in prostovoljcev iz centra VIRC niso bili dovoljeni. Udeleženci letovanj so iz centra odhajali samo na plažo, kjer je bil poseben del ograjen in namenjen samo našim skupinam, poskrbljeno je bilo tudi za dodatne senčnike.

V vseh izmenah so se izvajali tematski dnevi, največkrat z različnimi glasbenimi in plesnimi delavnicami ter večerom talentov. Vzgojitelji so se zelo potrudili, da otrokom in mladostnikom v enajstih dnevih letovanja ni bilo dolgčas, saj so pripravili številne zanimive delavnice.

Otroci so se preizkusili v izdelavi nakita, mozaikov, okvirjev za fotografije, magnetkov, lovilcev sanj, živali iz naravnih materialov, antistres žogic, izdelkov iz gline, mavčnih odlitkov, razglednic, poslikavi majic, mandal, rut in kamnov, kaligrafiji ter številnih drugih delavnicah.

V okviru ustvarjalnih delavnic so si izmene pripravile tudi vse potrebno za večerni program. Tako so kreirali in izdelovali obleke za modne revije in lepote izbore ter razne maske in kostume za tematske večerne prireditve. Zelo odmevne so bile novinarske delavnice, pripravili so tudi počitniško glasilo. Sodelovali so lahko tudi pri številnih družabnih igrah, ki jih je veliko na razpolago.

Pestri so bili večerni programi; izmene so ob dobrem sodelovanju otrok in vzgojiteljev pripravile vsebinsko raznolike zabavne prireditve. Odvijali so se izbori "VIRC ima talent", pripravili so modne revije otrok in vzgojiteljev, krst novih vzgojiteljev in zaključne prireditve, ki so bile tematsko obarvane. Sodelovali so na prireditvah "Multi kulti večer", "Zmenkarije", "Radio srček", "Pokaži kaj znaš", "Staviš da?", slovenski, havajski, afriški, indijanski večer itd., pripravili "VIRC Cirkus", "Senzorično hišo", "Lunapark", tematski dan na temo veselja in lov na skriti zaklad.

V času letovanja je otrokom na razpolago knjižnica, kar nekaj otrok jo rado uporablja. Knjižnica je opremljena s pomočjo donatorjev in pogosto se zgodi, da imamo več izvodov iste knjige. Letos je bilo še posebej dobrodošlo, da so lahko bili otroci s knjigami obdarjeni in ni bilo potrebe po "karanteni" za knjige.

Svoja mnenja so otroci spremljevalcem na letovanjih posredovali v "Otroškem parlamentu", ob koncu letovanja pa so odgovarjali tudi na ankete, ki jih ima ZPM Maribor pripravljene za potrebe evalvacije programov.

V 4. – srednješolski izmeni so bili programi prilagojeni mladostnikom, prav tako je bil posebej organiziran dnevni red bivanja v VIRC-u. Ob že predhodno opisanem programu in vsebinah, so se v tej izmeni izvajali še dodatni programi prevencije, ki so bili namenjeni neformalnemu izobraževanju mladih udeležencev in njihovih spremljevalcev. Več o tem pa pišemo pri poglavju "Programi za mladostnike".

DOM MILOŠA ZIDANŠKA NA POHORJU

Letovanje na Domu Miloša Zidanška je bilo dokaj uspešno, saj smo izvedli dve raznoliki in prijetni izmeni, v obeh terminih je letovalo skupaj 82 otrok.

Spremljevalci – prostovoljci so pripravili zanimiv in vsebinsko zelo pester ter zelo dobro organiziran program. Letovanje že nekaj let poteka pod sloganom "Ponosno različni" in takšni so bili tudi otroci v izmenah. Bili pa so tudi zelo veseli, razigrani, zabavni in obogateni z novimi doživetji in znanji. Program je bil predvsem zaradi velikega zanaša in dobre volje pedagoških ekip vsebinsko zanimiv, raznovrsten in poučen. Obe izmeni sta pripravili različne vsebine, prilagojene letošnjim ukrepom, priporočilom in protokolom. Na Pohorju že v osnovi večina programa poteka na prostem, letos pa so se odločili, da se tudi večerne prireditve izvedejo pred domom.

Letovanje se je tradicionalno pričelo s spoznavanjem udeležencev. Na Pohorju se še ohranja tradicija dvigovanja zastave in petje pohorske himne, mladi pa spoznajo tudi Škrata Mileka, ki je osrednji lik Doma Miloša Zidanška.

V času počitnic na Pohorju so odšli na nekaj pohodov, najpogostejši cilji so: dom Jelka, Dominikov dom, Mariborska koča, Ruška koča na Arehu, Slap Skalca, Bellevue in razgledni stolp.

Preizkusili so različne športne aktivnosti in igre ("Pohorska olimpijada", "Lunapark", igre z žogo, lokostrelstvo, streljanje z zračno puško, slackline, zipline, igre brez meja...).

Imeli so veliko ustvarjalnih delavnic, različnih iger, veselih večernih programov ("Pohorje ima talent", "Pohorski špektakel", disko in kino na prostem) in tudi kakšen umirjen večer ob tabornem ognju.

Otroci in mladostniki so se spoznavali s svetom polnim različnosti, bivali v sožitju z naravo, postavljali bivake, preizkusili poligon za "boso hojo" in "slepo pot", sodelovali v lovu za zakladom ter socialnih igrah. Uživali so v plesnih delavnicah, kreativnem pisanju, likovnih delavnicah, izdelavi zapestnic prijateljstva in družabnih igrah.

Nobena izmena ni odšla na tradicionalni celodnevni izlet, program so delali prostovoljci v celoti sami, brez zunanjih gostov. Da bi bila izvedba programov za prostovoljce malo lažja, smo, prav tako kot v Poreču, sredstva, ki so bila načrtovana za izlet, namenili za dodatne materiale in rekvizite, da so lahko pripravili bolj pestre vsebine.

SODELOVANJE S PROSTOVOLJCI – SPREMLJEVALCI NA LETOVANJIH

S pripravi na letovanja smo pričeli v mesecu februarju. Takrat je bil javno objavljen naš interni razpis za prostovoljce - spremljevalce na letovanjih (vzgojitelje in športno-rekreativne vzgojitelje). Prijave smo sprejemali do 31. marca, vendar smo rok kasneje podaljšali v mesec maj.

Skupaj smo prejeli nad 200 prijav, število prijavljenih kandidatov je bilo večje od pričakovane potrebe po vzgojiteljih, kar je bilo za letošnje razmere kar presenetljivo in zelo spodbudno. Med prijavljenimi je bilo 70% takšnih, ki so z nami že sodelovali oziroma nekateri sodelujejo že vrsto let, tretjina kandidatov pa v naših programih letovanj še ni sodelovala.

Zaradi ukrepov, omejitev in vseh potrebnih prilagoditev ter časovne stiske, letos nismo izvedli celotnega usposabljanja za nove kandidate, ki je ustaljeno potekalo že veliko let. Usposabljanja, ki so predvidena v obsegu približno 20 ur, smo nadomestili z dodatnimi srečanji prostovoljcev po posameznih izmenah, usposabljanja pa so namesto zunanjih sodelavcev izvajala pedagoška vodstva izmen.

Vodje izmen so v mesecu aprilu izbirali vzgojitelje za svoje skupine, maja pa so potekali že prvi sestanki preko video konferenc. Vse izmene so že pred odhodom uredile veliko zadev za dobro izvedbo programov - priprave na letovanje, načrt dela, razporeditev nalog, priprava in organizacija delavnic, športnih dogodkov, večernih programov itd..

Med letovanjem vsake izmene je bil organiziran obvezen operativni sestanek z vodstvom ZPM Maribor. Dinamika prostovoljnega dela na letovanjih zahteva tudi vsakodnevno usklajevanje dela, kar se je urejalo na jutranjih sestankih izmen. Za vse izmene je bil po zaključku letovanja v Mariboru izveden še obvezen evalvacijski sestanek.

Prostovoljci so izpolnili vprašalnike v zvezi s pripravami in potekom letovanja in na ta način ocenili organizacijo in izvedbo svoje izmene. Na ZPM Maribor smo izdelali pregled posameznih izmen in ob koncu letovanja pripravili skupno analizo vseh anket.

Vodje izmen so po predpisanih kriterijih ocenili vzgojitelje, na koncu sezone pa Komisija za letovanja pri ZPM Maribor oceni pedagoško vodstvo in uspešnost posameznih izmen.

Ob tej priložnosti še enkrat posebej poudarjamo velik pomen sodelovanja z našimi prostovoljci. Brez njih ne bi bilo vsebinskega dela in izvedbe letovanj. Prispevek za letovanja lahko pri vsakem prostovoljcu beležimo v urah, vrednost ure pa vrednotimo po Zakonu o prostovoljskem delu.

Za otroke je na letovanjih in taborih skrbelo skupaj 183 prostovoljcev, nekateri med njimi tudi večkrat.

IZMENA	Pedagoški vodja	Pomočnik pedagoškega vodje	Zdravnik	Medicinska sestra, zdravstveni tehnik
VIRC				
1.	Mandić Jelena	Babič Kaja	Jalšovec Tadej, dr. med.	Bobik Teja
2.	Krajnc Ružič Maja	Pečnik Robert	Becner Brina, dr. med.	Tomaž Aleksander
3.	Pregl Katja	Gregorn Maja	Lampelj Maja, dr. med.	Novšak Nuša
4.	Mandić Jelena	Oman Miha	Jalšovec Tadej, dr. med.	Ahej Jure
5.	Trojner Besedič Maja	Kancler Denis	prim. asist. Martin Bigec, dr. med., spec.ped.	Pišotek Tadeja
6.	Miklavčič Matej	Kos Sandra	Koren Alenka, dr. med., spec. ped.	Kolarič Matej
DMZ				
1.	Babič Nina			Žist Nuša
2.	Ravlan Leon			Jug Jana

PROGRAMI ZA USTVARJALNE V DOMU USTVARJALNOSTI MLADIH (DUM)

V Domu ustvarjalnosti mladih smo se v prvi polovici leta srečali z velikim izzivom.

V začetku leta še nismo vedeli s kolikimi udeleženci v javnih delih (JD) bomo izpeljali letošnje leto. Rezultati javnega poziva so bili nato pozitivni in dobili smo možnost vključitve dveh oseb. Ker je ena od vključenih že začela delo v delavnicah v lanskem letu, smo iskali samo enega novega kandidata. Prvi razgovori so bili neuspešni zaradi neustreznih kandidatov, nato pa nas je že dohitela razglasitev epidemije zaradi virusa Covid 19 in smo morali nove razgovore odpovedati in celo zapreti Dom ustvarjalnosti mladih Maribor (DUM).

Kljub temu delo ni zastalo. Udeleženka JD se je v DUM-u pripravljala na delo po epidemiji, s programom pa smo nadaljevali preko spleta.

Z velikim veseljem smo spremljali odziv na poziv, da iščemo prostovoljce za delo z otroki v DUM-u in že v času epidemij pričeli z usposabljanjem – na daljavo, ter zaključili z delom do pričetka počitnic. Praktični del usposabljanja smo za razliko od prejšnjih let, ko so prostovoljci spoznavali delo na večjih prireditvah, ki smo jih organizirali v tem času, izpeljali v delavnicah DUM-a, ko smo jih odprli za obiskovalce.

Dejavnosti v delavnicah so potekale nemoteno do 13. marca, ko smo še zadnjič odprli naša vrata – tako kot šole. Mladi ustvarjalci so lahko prihajali od 15. do 19. ure, razen med zimskimi počitnicami, ko so lahko programe obiskovali med 8. in 16. uro.

Zaradi razglasitve epidemije COVID-19 in posledično zaprtja šol in drugih institucij smo DUM za obiskovalce zaprli od 16. marca in do 22. maja dejavnosti namenjene otrokom in mladostnikom "preselili" na splet.

Ker sicer naše dejavnosti temeljijo na neposrednem stiku z otroki in se ob ustvarjanju z našimi obiskovalci veliko pogovarjamo in igramo, je bila situacija v kateri smo se znašli zelo zahtevna. Če smo se do takrat trudili, da otroke in mladostnike odtegnemo od prekomerne uporabe tehnologije (računalnik, telefon, TV), smo sedaj ravno s pomočjo te tehnologije želeli z njimi ohraniti stik. V prvi fazi smo se morali naučiti uporabiti to tehnologijo za izvajanja "delavnic na daljavo". Z uspehom smo zadovoljni. Poleg **"lastne produkcije"** (filmčki z navodili za ustvarjanje) smo iskali tudi **druge kvalitetne objave partnerskih organizacij, naših prostovoljcev in drugih društev.**

V maju smo nato ponovno (sicer v omejenem številu) **delali "v živo"**. Enako med počitnicami. V začetku septembra smo začeli novo šolsko leto po ustaljenem urniku in odprli delavnice med 15. in 19. uro. Zaradi epidemije virusa Covid 19 je bilo obiskovalcev (razen med počitnicami) občutno manj kot prejšnja leta. Mentorici na delavnicah sta tako veliko časa namenili potrebnim preureditvam delavnic in skladiščnih prostorov ter sortiranju in pripravi materialov za nove delavnice. Lotili smo se projekta prenove ograje za Dom ustvarjalnosti mladih, ki je interaktivna in bo vabila mlade, da jo sooblikujejo ter se ob njej nekaj novega naučijo.

Septembra smo izvedli popočitniško samorefleksijo z mentorji, ki so sodelovali v programu varstva otrok med počitnicami in zaposlenimi, da bi ugotovili, kaj smo naredili dobro in kje je še prostor za izboljšave. Z ustvarjalnimi delavnici smo se udeležili Evropskega tedna mobilnosti.

Ko je to bilo mogoče, smo izpeljali nekaj delavnic ob rojstnodnevnih zabavah v DUM-u, nekaj smo jih zaradi nenehno spreminjajočih se razmer in ukrepov bili primorani odpovedati. Prav tako smo odpovedali dve izmenjevalnici oblačil s pripadajočimi delavnicami in izpeljali le septembrski Cunjami.

V oktobru smo uspeli izpeljati Teden otroka. Na vse aktivnosti, delavnice in predstave so se otroci, vrtci in šole morali prijaviti, da smo lahko zagotovili potrebno razdaljo med skupinami in dovolj prostora za vse. Tudi tokrat smo obisk omejili in prireditveni prostor zgradili in tako onemogočili sodelovanje mimoidočih, ki so v prejšnjih letih z veseljem postali in se s svojimi otroki udeležili dejavnosti. Vso organizacijo smo prilagodili ukrepom za preprečitev širjenja virusa. V tem tednu smo izpeljali še zaključek akcije Vrečka Srečka ter javno tribuno Najstnik – otrok ali mladostnik?.

Ob ponovnem zaprtju šol, smo za obiskovalce zaprli tudi Dom ustvarjalnost mladih. **Stik smo ohranjali preko spleta**, predvsem na naši Facebook strani, pa tudi na spletni strani, Youtube kanalu in na Instagramu. Kot že v prvem valu epidemije smo se tudi tokrat lotili izdelovanja posnetkov za ustvarjanje od doma. Objavljali smo t. i. video delavnice ter se hkrati trudili, da bi delili čim več koristnih informacij in dobrih programov za otroke, mladino in družine tudi od drugih organizacij. Začeli smo tudi s ciklom dnevnih objav pesmi in ilustracij (slik, fotografij), da bi vsak dan ponudili nekaj lepega, nežnega ali veselega – ocenili smo, da je to v teh časih nepogrešljivo.

V decembru smo intenzivno pripravljali interaktivno ograjo in polovico smo uspeli namestiti do konca meseca. Posneli smo tudi voščilo dedka Mraza, da so lahko njegove dobre misli preko ekranov dosegle vrtce, šole in domove.

Poleg zaposlenih pri ZPM Maribor in v program JD, so za nemoteno izvedbo programov poskrbeli še prostovoljci.

Osnovna področja dejavnosti, ki smo jih ponudili obiskovalcem v prvem polletju so bila naslednja:

- spoznavanje in uporaba različnih materialov (papir, karton, les, steklo, tekstil, gnetilni materiali, žica, kamen, odpadni materiali, različne barve.....) in izraznih tehnik,
- izdelovanje in igranje družabnih iger,
- izdelovanje uporabnih in umetniških izdelkov,
- spoznavanje tujih jezikov, plesa, glasbe, tehnik sproščanja,
- spoznavanje žive in nežive narave ter pomena ohranjanje narave in okolja,
- gibanje v naravi, izleti, športne in senzorične dejavnosti.

S temi dejavnostmi smo otrokom omogočili in razvijali:

- ustvarjalno in zdravo preživljanje prostega časa,
- lastno domišljijo in realizacijo inovativnih idej,
- ročne spretnosti, čute (tip, vonj, vid, sluh),
- mlajšim: spoznavanje barv, različnih oblik; starejšim: spoznavanje zahtevnejših likovnih tehnik in rokodelskih spretnosti,

- spoznavanje naravne in kulturne dediščine,
- delo v skupini, vztrajnost in potrpežljivost,
- spoštovanje lastnih sposobnosti, drugačnosti in različne sposobnosti drugih, sodelovanje več generacij,
- odgovornost do sebe, drugih in do okolja.

Vodja programa je Kornelija Kaurin, koordinatorica dejavnosti pri ZPM Maribor, program delno izvaja tudi Maja Marinček Kanop, koordinatorica dejavnosti na terenu..

USTVARJALNE IN ZANIMIVE POČITNICE

Počitnice so razumljivo tisti čas, ko so dejavnosti ZPM **najbolj obiskane**. Zardi omejitev za preprečevanje širjenja korona virusa, **smo program prilagodili** tako, da smo ponudili še več različnih dejavnosti kot prejšnja leta, saj je v posamezno dejavnost lahko bilo vključenih manj otrok, počitniško varstvo pa smo izvajali v dveh skupinah po 20 otrok tedensko (skupaj je bilo na voljo 18 tedenskih terminov). **V dnevnem počitniškem programu v Mariboru Počitnice s prijatelji 2020 – Ustvarjam v mestu, smo zabeležili več kot 4865 obiskov, dejavnosti je obiskovalo 492 različnih otrok.** V počitniški program vključujemo tudi ustvarjalne delavnice v okviru Art kampa in Letečega avtobusa, skupno smo s tema dvema sklopoma zabeležili kar **7581 obiskov**.

Priprave na program Počitnice s prijatelji 2020 (dnevni program v DUM-u) ter na celodnevno počitniško varstvo s kosilom so stekle sredi meseca maja in do začetka počitnic smo pripravili vse potrebno za še eno, čeprav zaradi epidemije nekoliko drugačno, izvedbo počitniškega programa. Dogovorili smo se z društvi, organizacijami in posamezniki za izlete, z mentorji v programu javnih del, zunanjimi sodelavci in prostovoljci pa smo dorekli vsebine rednih likovnih delavnic in tematskih delavnic za otroke in mladostnike. Počitniškemu programu smo dodali še eno novost - program Prileti na Pohorje na Domu Miloša Zidanška, namenjen mladim od 12. do 15. leta starosti.

Od konca aprila do srede junija so potekala usposabljanja in uvajanja za prostovoljce (zaradi epidemije delno preko spleta), seznanili smo jih s programom ter pripravili na opravljanje prostovoljskega dela med počitnicami.

Ker so bile šole zaprte, smo se odločili, da namesto običajne zloženke Počitnice s prijatelji, ki so jo prejšnja leta prejeli vsi mariborski osnovnošolci ob zaključku šolskega leta s šolskih spričevalom, počitniški program natisnemo v obliki Večerove priloge, remitendo pa uporabili za informiranje po drugih mestnih info-točkah in v DUM-u (18.000 izvodov). Novinarje smo ob začetku počitnic seznanili s celotnim počitniškim programom, vključno z letovanji, nato pa jih tedensko obveščali o poteku programov. Z njihovim odzivom smo bili, kot vsako leto, zelo zadovoljni.

Zaradi epidemije smo pripraviti tudi dodatna posebna navodila za starše ter potrebne obrazce, ki so jih starši podpisali pred vključitvijo otrok v počitniške dejavnosti.

Počitniški program smo začeli izvajati 29. junija. Dnevno sta potekali 2 različni likovni delavnici ter 2 tematski delavnici, ena v okviru VGC Štajerska za otroke in druga v okviru programa MC DUM za mladostnike. Skupno se je zvrstilo 17 različnih tematskih delavnic, ki so praviloma potekale ves teden, za otroke, ki so bili vključeni v varstvo, pa še dodatnih 45 delavnic, ki so jih pripravile izvajalke počitniškega varstva, prostovoljci ali zunanji sodelavci. Med tematskimi delavnicami za otroke in mladostnike izpostavljamo delavnice šivanja, delavnice naravne kozmetike, kuharske delavnice, poletno šolo fotografije, gledališke delavnice, delavnice oblikovanja gline, kvačkanje, lesarska delavnica in filmska delavnica, katere rezultat je kratek film z naslovom »Jaz, Mariborčan«.

Vzpostavili smo tudi »družabni kotiček«, ki je bil namenjen branju knjig, družabnim igram, klepetanju in druženju, »igralni kotiček«, v katerem so bili na voljo rekviziti za različne gibalne aktivnosti ter t. i. klubsko sobo za starejše otroke. Nekaj dodatnih vsebin so prostovoljci pripravili ad hoc med samim potekom programa.

Ker se zaradi epidemije otroci tudi izletov niso mogli udeležiti v večjem številu, smo izpeljali kar 54 tematskih izletov, kar je kar 23 več kot prejšnje leto. Ponedeljki so bili namenjeni živalim (družili smo se s kužki in mucami, opazovali ptice in metulje, iskali vodne žuželke in živali v tleh, obiskali damjake in muflone, izvedeli zanimivosti o netopirjih, spoznali slovenske kače), torki športu (bili smo na balinišču, zaigrali badminton, osvojili osnove različnih borilnih veščin, se preizkusili v judu, igrali košarko, metali frizbi in kegljali), četrtki so bili rajzefirbčni v sodelovanju z društvom Rajzefiber (teme: mariborske zgodbe, joga, mostovi, čevljarčkova pot, grafiti, deklajca, Piramida, mariborsko obzidje in lov na mariborske krone) ter petki doživetjem v naravi (raziskovanje Mariborskega otoka in kopanje, analizirali smo vodo in prst, nabirali in spoznavali gobe in se potepali po mestnih gričih). Tematske izlete smo izpeljali v več skupinah, tako, da so se lahko izletov udeležili tako otroci, ki so obiskovali varstvo, kot tisti, ki so prihajali na posamezne aktivnosti.

Na celodnevne sredine izlete smo se tudi letos odpravili v bližnje kraje z namenom, da bi bili stroški čim nižji (saj je to edina počitniška aktivnost, ki jo starši morajo doplačati), pa tudi, da smo se izognili daljšim vožnjam z avtobusom zaradi obveze nošenja zaščitnih mask. Bili smo v Parku prostoživečih živali, se potepali po poteh Falskih grofov, se preizkušali na adrenalinskih napravah v Vurberku, uživali v doživljajskem parku ob Muri in se kopali v Soboškem jezeru, odpravili smo se po poti Mikija Mustra, obiskali Črno jezero na Pohorju, se spuščali po ziplajni na posestvu Sončni raj, smolo z vremenom pa smo imeli le enkrat, ko smo načrtovali izlet na Roglo.

V času počitnic se je odvijal **tudi nov program Mobilnega mladinskega centra Leteči avtobus – Prileti na Pohorje. Avtobusa sicer več nimamo, zaradi dotrajanosti in nezmožnosti popraviljanja, smo ga prodali.** Nekatero njegovo programe pa izvajamo še naprej oz. v primeru poletnih počitnic, smo vpeljali novega. Programa, namenjenega starejšim otrokom, med 12 in 15 let, se je udeležilo 12 otrok.

Zadnja dneva počitnic smo zaradi epidemije prilagodili. Namesto tekmovanja Maribor moje mesto smo izpeljali samovoden Rajzefirbčni sprehod »Lov na mariborske krone« v skupinah po 5 otrok, namesto prireditve Neresna olimpijada na Trgu svobode, pa smo iskali izhod iz Koruznega labirinta. Tudi tu smo se organizirali v manjše skupine. Ob koruznem polju smo izpeljali tudi novinarsko konferenco, na kateri smo novinarje podrobneje seznanili o poteku počitnic.

Zadnji teden počitnic je potekal tudi Festival Lent (od 23. do 30. 8.), v okviru katerega smo v Mestnem parku izvajali likovne, naravoslovne in senzorične delavnice. Dodatno smo v okviru poletnega Art kampa izpeljali še 6 različnih delavnic v treh poletnih vikendih (podrobneje poročamo v poglavju 3).

Program so izvajali 2 javna delavca – mentorja na delavnicah, zunanji sodelavci pri izvedbi tematskih delavnic in počitniškega varstva ter 32 prostovoljcev. Slednji so opravili 2.053 ur prostovoljskega dela. K temu je treba prišteti še posameznike, ki so v okviru različnih društev in organizacij poskrbeli za zanimive vsebine na tematskih delavnicah in izletih.

Ocenjujemo, da je počitniški program Počitnice s prijatelji 2020- glede na okoliščine zaradi epidemije-odlično uspel. Res je, da smo zabeležili manj obiskov v primerjavi z letom prej (2019 – 6209, 2020 – 4865), a število različnih otrok in mladostnikov, ki so se udeleževali počitniških aktivnosti ni bilo veliko manjše (2019 – 680, 2020 - 492). Izvajalci aktivnosti (zunanji sodelavci in prostovoljci) so na popočitniški evalvaciji tudi ocenili, da je bila izvedba zaradi manjšega števila otrok na posamezno aktivnost veliko kakovostnejša kot prejšnja leta.

POČITNIŠKO VARSTVO

Na pobudo Programske komisije ZPM Maribor in Mestne občine Maribor smo v poletju 2019 prvič organizirali počitniško varstvo, s programom smo v letu 2020, z nekaterimi prilagoditvami zaradi omejitev zaradi epidemije in na podlagi izkušenj iz prejšnjega leta, nadaljevali. Kot smo pričakovali, so bila skoraj vsa mesta zapolnjena, v posameznih terminih pa je bilo prostih mest glede na velik interes celo premalo. MOM je tudi letos zagotovila dodatna sredstva za izvedbo programa, zato je bil strošek za starše minimalen.

Organizirali smo dve varianti počitniškega varstva – počitniško varstvo in počitniško varstvo s sredinim izletom.

V počitniško varstvo so se lahko vključili otroci od 1. do 5. razreda OŠ MOM in ob dodatnem plačilu tudi otroci iz OŠ sosednjih občin. Prijaviti se je bilo možno za en teden, posamezni otrok pa je lahko bil vključen največ dva tedna, če so bila prosta mesta še na voljo, tudi več.

Tedensko je bilo vključenih okoli 40 otrok v dveh skupinah, v vsaki skupini torej okoli 20, skupno 224. Program sta izvajali po dve zunanji sodelavki oz. študentki na skupino, ki sta pripravili tudi dodatne ustvarjalne vsebine v popoldanskem času, med tem ko so se v dopoldanskem času udeleževali tematskih izletov (skupina s sredinim izletom pa tudi celodnevnega sredinega izleta) po počitniškem programu »Počitnice s prijatelji 2020«.

Za kosilo smo se dogovorili v Restavraciji Tri faze, poskrbeli pa smo tudi za dopoldansko malico, ki je vključevala sadje, jogurte in pekovske izdelke.

TEDENSKE POČITNICE

Zaradi omejitev za preprečevanje širjenja korona virusa **smo v letu 2020 uspeli izpeljati na običajen način le zimske počitnice.** Poleg likovnih in drugih ustvarjalnih delavnic, smo organizirali še tematske izlete, sredin izlet in dirko s poki na Pohorju. Izvedbo prvomajskih, jesenskih in novoletnih počitnic nam je preprečila

epidemija, smo pa zato poskrbeli za širok nabor video ustvarjalnih delavnic in drugih spletnih vsebin, ki smo jih dnevno objavljali na naših družbenih omrežjih.

Statistično o tedenskih počitnicah poročamo znotraj dejavnosti v DUM-a. Pri zimskih počitnicah smo v statistiko vključili število obiskov kot običajno, pri ostalih tedenskih počitnicah, ki smo jih izpeljali preko speta, pa smo zabeležili obiske in dejavnosti na družbenih omrežjih.

Programe vseh počitniških aktivnosti – daljših poletnih in krajših tedenskih – si je zamislila Tadeja Dobaj, ob pomoči Maje Marinček Kanop in Kornelije Kaurin ter ob sodelovanju številnih zunanjih sodelavcev – posameznikov, društev, institucij, podjetij ... Za vsebine in izvedbo video ustvarjalnih vsebin so poskrbele javne delavke.

6. PROGRAMI ZA MLADOSTNIKE

LETEČI AVTOBUS

Zaradi ponavljajočih se težav z vozilom mobilnega mladinskega centra Leteči avtobus in s tem povezanimi visokimi stroški, smo meseca marca vozilo prodali najboljšemu ponudniku.

V pomladanskem delu aktivnosti mobilnega mladinskega centra, smo v prvi polovici leta načrtovali izvedbo delavnic za mlade z naslovom »Pot bombažne majčke«. K sodelovanju bi povabili mariborske srednje šole, kjer bi delavnice tudi potekale. Delavnice bi obravnavale problematiko vpliva tekstilne industrije na zdravje delavcev, izkoriščanja delovne sile in vplivov na okolje pri proizvodnji bombažnih oblačil ter razmislek o smotrnosti hitre mode in kompulzivnem nakupovanju izdelkov iz tekstila. Zaradi širitve koronavirusne bolezni (COVID-19) in s tem preventivnega zaprtja vseh šol, ta oblika izvedbe delavnic ni bila mogoča. Kljub temu je koordinatorica dejavnosti na terenu pripravila šest prispevkov na omenjeno temo, ki smo jih v mesecu aprilu in maju objavljali na naši facebook strani.

Teme prispevkov so bile:

1. Izmenjevalnica oblačil Cunjami; kjer smo mlade seznanili s problematiko hitrega nakupovanja in možnostih izmenjevanja uporabnih oblačil ter predstavitvi projekta Cunjami, ki ga izvaja ZPM Maribor. Objava je služila tudi kot napovednik prihodnjim objavam. Objava je dosegla 322 ljudi od teh so bili trije neposredno dejavni.
2. Pot bombažne majčke-kratek pregled; opisuje celotno pot od pridelave do končnih izdelkov iz bombaža, hkrati pa izpostavlja najpogostejše težave kot so izkoriščanje delovne sile ter obremenjevanje okolja s škodljivimi snovmi in odpadki, ki se pojavljajo na tej poti. Objava je dosegla 362 ljudi od teh je bilo neposredno dejavnih pet.
3. Nekaj besed o bombažu; predstavi rastlino bombaževce, njene pogoje za rast in njeno uporabnost. Objava je dosegla 564 ljudi od teh je bilo neposredno dejavnih 17.
4. Ali za gojenje bombaža potrebujemo veliko vode?; obravnava porabo vode ob namakanju bombaževcev ter vpliv le tega na okolje in ljudi, ki v tem okolju živijo. Primerja države – proizvajalke bombaža po porabi vode in opiše kakšnih metod zalivanja se poslužujejo proizvajalci bombaža. Objava je dosegla 860 ljudi od teh je bilo neposredno dejavnih 48.
5. Se hitri modi obeta konec? Delili smo prispevek Ekologov brez meja, ki obravnava problematiko hitre mode in predstavi alternativno obliko - trajnostno modo, ki se med mladimi vedno bolj uveljavlja. Objava je dosegla 788 ljudi od teh je bilo 17 neposredno dejavnih.
6. Fitofarmacevtska sredstva; obravnava fitofarmacevtska sredstva in z njimi povezane bolezni, ter kak vpliv imajo na pridelovalce bombaža kot tudi otrok, ki so v stiku z njimi. Objava je dosegla 693 ljudi od teh je bilo neposredno dejavnih pet.

Prispevki so glede na facebookovo statistiko dosegli skupno 3.589 ljudi, med 322 in 858 ljudi na objavo, aktivno se je nanje odzvalo 78 ljudi, med 3 in 48 na objavo. Ker facebook statistična aplikacija ne podaja informacij o starostni skupini uporabnikov, težje podam odstotek mladih, ki si je ogledalo dane prispevke. Glede na facebookovo splošno statistiko, ki beleži, da je 68% uporabnikov aplikacije facebook v starostni skupini med 13 in 34 let lahko predvidevam, da je bil delež mladih, ki si je ogledalo prispevke okoli 60%.

V jesenskih mesecih so bile dejavnosti namenjene **odmevnemu projektu »100 ljudi 100 čudi«**, ki je potekal štirinajsto leto zapored. Projekt »100 ljudi 100 čudi« vključuje različne aktivnosti in natečaj za najboljši slogan proti nestrpnosti, vsako leto poteka na drugo temo, namenjen pa je predvsem srednješolcem. Tema je letos nosila naslov »Strpni do okolja«. Mladim smo želeli predstaviti problematiko prekomernega izkoriščanja plastičnih materialov in težav s kopičenjem plastike v naravnem okolju kot tudi soodgovornost in moč posameznika, da lahko sam prispeva k spremembam v okolju. V okviru projekta smo med 12.10. in 23.10.

izvedli štiri predavanja na temo plastike s pomočjo spletne aplikacije Zoom, ki jih je izvedla predavateljica društva Ekologi brez meja, ter tri delavnice šivanja vrečk Srečk, na katerih so dijaki pod mentorstvom tekstilne inženirke Nine Logar iz starih zaves zašili svoje vrečke za večkratno uporabo. K sodelovanju smo povabili štiri mariborske srednje šole: Srednjo ekonomsko šolo in gimnazijo, Srednjo šolo za oblikovanje, Prometno šolo Maribor in Tehniški šolski center.

Ves čas trajanja aktivnega dela projekta **smo zbiral slogan prot nestrpnosti**, ki so jih mladi lahko oddali na lokacijah, kjer smo gostovali, v posebno škatlo v Domu ustvarjalnosti mladih ali jih poslali preko spletnega obrazca. Učitelje smo še dodatno pozvali k pogovoru o tej tematiki v sklopu šolskih ur in spodbudi dijakov k pisanju sloganov. Med zbranimi slogani je posebna komisija izbrala najboljše tri slogane, ter podelila posebno nagrado za pesem, ki jo je samoiniciativno napisala dijakinja SEŠG. Zaključno prireditev s podelitvijo nagrad piscem najboljših sloganov smo nameravali organizirati 24.11. v prostorih DUM-a, kjer bi dijake poleg podelitev nagrad povabili še na ogled izmenjevalnice oblačil Cunjami, vendar žal zaradi zaostrenih preventivnih ukrepov v povezavi s Covid-19 zaključka v tej obliki ni bilo možno izvesti. Nagrade smo tako nagrajencem poslali po pošti, rezultate pa objavili na naši spletni in Facebook strani.

Na delavnicah je sodelovalo 240 mladih, prejeli smo 1088 sloganov (največ doslej), najbolj množično sta se odzvali Srednja ekonomska šola Maribor in Tehniški šolski center.

Program Letečega avtobusa si je zamislila in izpeljala Maja Marinček Kanop ob pomoči Tadeje Dobaj in Kornelije Kaurin ter ob sodelovanju zunanjih izvajalcev programa.

PRILETI NA POHORJE!

Že nekaj let opažamo, da se mladi med 12 in 15 letom starosti ne najdejo v počitniških aktivnostih v sklopu programa POČITNICE S PRIJATELJI, zato smo z namenom pritegniti mlade v omenjeni starostni skupini pripravili popolnoma nov projekt Prileti na Pohorje!

Namen je bil formirati skupino mladih podobne starosti, ki se še ne prištevajo med mladostnike (od 15 let naprej), prav tako pa se ne vidijo več med mlajšimi otroci (starost do 12 let) in jim ponuditi vsebine, ki so jim blizu. Zmanjšali smo količino ustvarjalnih delavnic in povečali število športnih aktivnosti in druženja v naravi. V želji, da bi se med mladimi v skupini stkale prijateljske vezi in sproščenost pri skupnih dejavnostih smo želeli oblikovati skupino do petnajst otrok, ki bi se ves teden dnevno srečevala in družila. Pripravili smo dva termina tedenskega dnevnega počitniškega programa. Prvi termin je bil razpisan za obdobje od 6. do 10. julija in drug termin za obdobje od 10. do 14. avgusta. Na prvi termin nismo prejeli nobene prijave, kar pripisujemo slabši informiranosti javnosti in neprepoznavnosti programa. Na drug termin se je, po intenzivnejšem in načrtnem omenjanju programa v medijih, prijavilo dvanajst otrok v starosti med 11 in 15 let.

Program je potekal vsak dan med 7.45 in 16.30 uro. Vsako jutro smo se z mladostniki srečali pod pohorsko vzpenjačo s katero smo se povzpeli na Pohorje. Aktivnosti so se odvijale na Domu Miloša Zidanška ali njegovi okolici. V dopoldanskem času so se mladi sprehodili po Rozkini učni poti pod vodstvom inženirke gozdarstva iz Zavoda za gozdove Slovenije, odšli na celodnevni pohod do Ruške koče, plezali po umetni steni, streljali z lokom, izvedli smo delavnice spoznavanja in formiranja skupine, naravoslovno-čutne delavnice, Milekov orientacijski tek, gradnjo bivakov, pripravo piknika in zaključni piknik. Po kosilu je bil čas namenjen športnim aktivnostim kot so igranje košarke, odbojke, ročnega nogometa, igranju namiznih iger in ustvarjanju.

Program Prileti na Pohorje! si je zamislila in izpeljala Maja Marinček Kanop ob pomoči Tadeje Dobaj in Kornelije Kaurin ter ob sodelovanju izvajalcev programa. Pri izvedbi aktivnosti Prileti na Pohorje! sta sodelovala dva zunanja izvajalca, ena študentka in dva zaposlena pri Zvezi prijateljev mladine Maribor.

LETOVANJE ZA MLADOSTNIKE

Kot smo že zapisali, so bili v 4. – srednješolski izmeni programi prilagojeni mladostnikom. Vsako leto zastavimo določeno tematiko programa prevencije in hkrati skrbimo, da pa ne pozabimo drugih, prav tako pomembnih aspektov prevencije.

Program prevencije je povzetek programa, ki sta ga ob sodelovanju prostovoljcev v izmeni pripravila Mandić Jelena in dr. Miha Oman, ki sta vodila izmeno. Letos smo se zaradi ukrepov zoper Covid-19 odločili, da na letovanjih ne bo zunanjih gostov, razen izjemoma v srednješolski izmeni, kjer je bila izvajalka programa ves čas prisotna kot prostovoljka in vključena v izmeno kot ostali spremljevalci.

Program prevencije je povzetek programa, ki sta ga ob sodelovanju ostalih prostovoljcev v izmeni, pripravili pedagoška vodja Jelena Mandić in psihologinja/psihoterapevtka Mateja Šifrar, ki je program tudi izvedla.

Teme, ki so na kratko predstavljene v nadaljevanju, so bile izvedene v obliki različnih delavnic, vaj in predavanj. Izpostavljene so bile delavnice in vaje s pozitivnimi mislimi, lestvico zaupanja, pisanjem o sebi in svoji prihodnosti, pomenom prijateljstva, o motivaciji in vajami za pomiritev:

- "Spoštujem se" - pogosto se otroci in mladostniki vidijo nepopolne, z veliko napakami. Zato je pomembno, da prepoznajo svoje dobre strani in o sebi govorijo pozitivno. Spoznati in razumeti morajo, da jih napake delajo posebne in so njihova posebnost na pozitiven način.
 - "Hvala, zame ne" (stop alkoholu, kajenju, drogi) – vsak mladostnik zagotovo ve, kakšni so negativni učinki alkoholizma, kajenja in uživanja drog, za boljše ozaveščenost pa jim je potrebno predstaviti zelo konkretne posledice. Prepričati se morajo, da so "kul", tudi če ne uživajo nezaželenih in prepovedanih substanc.
 - "Med vrstniško nasilje" – nasilje ni rešitev, težave je potrebno reševati na drugačen, pozitiven način. Poudariti je potrebno veliko odgovornost vsakega posameznika za nastale posledice.
 - "Dokazovanje pred vrstniki" - sledimo svojim sanjam in ne sanjam drugih.
 - "Na pomoč, starši me ne razumejo" - izpostaviti je potrebno pomen odgovornosti, zaupanja, razumevanja in spoštovanja. Kaj in kako najti kompromis s starši?; Zakaj vsega ne smemo?; Kaj je prav in kaj ne?; Kaj je odgovornost mladostnika in kaj odgovornost starša?; Kam se zateči, če ni vse tako kot bi moralo biti v družini?
 - "Splet, spletne prevare, spletno objavljane" - pomembno je, kdo so naši prijatelji, kaj se od njih pričakuje in smo sami pravi prijatelj. Je prav, da objavimo smešne slike prijateljev? Kako se počutimo ob neumnih objavah?
 - "Hrana ni moj sovražnik" – prepoznavanje motenj hranjenja in zavedanje, kako pomembna je zdrava in pravilna prehrana.
 - "Oh ti lenoba" – pomen motivacije, ko želimo od sebe več. Pogovori o željah in kako jih doseči.
- "Želim uspeti" - kaj si želim v življenju doseči in na kakšen način? Opozoriti je potrebno na stvari, ki so za razvoj in uspeh pomembne že v mladosti, izpostaviti samozaupanje in ponos na svoje delo in dejanja.

INFO DUM

Informacijska točka za mlade INFO DUM se nahaja v pritličju Doma ustvarjalnosti mladih Maribor. Deluje že vrsto let, v letu 2020 tudi s podporo iz programa javnih del.

Uspeli smo, da je bila info točka odprta čez vse leto, med 8. in 16. uro. Zaradi epidemiološke situacije, ki se je čez vse leto so bile dejavnosti osredotočene na podajanje informacij preko telefona in spleta. Uporabniki so svoja vprašanja pogosto postavljali preko FB profila. Naši informacijski kanali pa so bili elektronska pošta, omrežje Facebook in Twitter, skoraj dnevno smo ažurirali spletno stran. Postavili smo info stojnico na prireditvi v tednu otroka, izdali glasilo prijatelj, sodelovali z drugimi mladinskimi centri, nevladnimi organizacijami in izobraževalnimi institucijami v Mariboru in regiji. Več v poročilu MC DUM.

Za potek programa je skrbela Kornelija Kaurin, koordinatorica programa.

MLADINSKI CENTER DUM

V poročilu **dela Mladinskega centra DUM opisujemo dejavnosti, ki so vezane na delo z mladimi od 15 do 29 let**. Obsežnejša poročila nekaterih opisanih dejavnosti so že zapisana v drugih poglavjih tega poročila oz. so bila oddana financerju- MO Maribor.

Podpora formalni in neformalni mladinski dejavnosti in druženju

Epidemiološka situacija in sprejeti ukrepi so nas med letom večkrat in za krajše ali daljše časovno obdobje primorali, da so ostala vrata MC zaprta. Ko je bilo to dovoljeno, pa je prostore koristilo več skupin – mladinska gledališka skupina Avis, prostovoljci iz projekta Varuha človekovih pravic Glas otroka, glasbena skupina, ki smo ji omogočili tudi spletni prenos koncerta...

Informiranje in svetovanje za mlade –INFO-DUM

- Informacijska pisarna je bila odprta vsak dan, razen praznikov in ko so ukrepi za preprečevanje širjenja virusa to onemogočali, od ponedeljka do petka, od 8. do 16. ure. Ko je bil MC zaprt pa se je delo info točke omejevalo na spletno dejavnost.
- Zbirali in urejali smo info materiale, namenjene mladim.
- Informiranje in svetovanje je potekalo individualno v INFO-točki, preko telefona in spletnih kanalov.
- Info točko smo postavili na nekaj prireditvah – 6 dni.
- Omogočili smo brezplačno uporabo računalnikov in spleta.
- Drugim organizacijam smo na naših prireditvah omogočili uporabo stojnice za promocijo svoje organizacije in programov za mlade - 5 dni.

- Na naši spletni strani in družabnih omrežjih Facebook in Instagram smo objavljali informacije, namenjene mladim, drugih organizacij.
- Izšlo je glasilo Prijatelj, v katerem so objavljeni članki o izvajanju naših programov prostovoljskih aktivnostih in članki strokovnih sodelavcev ter nekaterih mladih prostovoljcev o njihovih izkušnjah.

Z dejavnostmi smo zagotavljali brezplačno informiranja in svetovanja mladim, možnosti prostega dostopa do informacij, omogočali brezplačni dostop do interneta, svetovali, napotovali obiskovalce na ustrezne institucije, posredovali mladim družinam, ki so se znašle v socialni stiski, informacije, kam po pomoč.

TOM

Število klicateljev z zabeleženo starostjo 15 let in več (ker so klici anonimni, se pri 30,4% klicateljev starosti ne da določiti) je bilo 275, to je 20% vseh klicateljev. Ocenjujemo, da je bil odstotek še višji, saj menimo, da je med tistimi, ki jim starosti ne moremo določiti, več starejših klicateljev, kar lahko razberemo iz teme in načinom izvedbe pogovora.

Prostovoljci so se udeleževali naslednjih izobraževanj: "Odraščanje ob čustveno nezrelih starših" (Polonca Majcenovič), "Priložnosti in omejitve pri delu z otroki" (Nina Babič), "Družinsko nasilje in z njim povezani postopki ter vloge CSD" – preko spleta (Helena Govekar, CSD Ljubljana)

Izvedenih je bilo 10 supervizijskih srečanj (Nina Babič). Od septembra dalje, so supervizije potekale preko spleta.

Sprejeli so 8.536 klicev in opravili 868 svetovalnih razgovorov.

Opravili so 2601 ur prostovoljskega dela.

Sprejetih je bilo manj klicev kot v preteklem letu, saj je zaradi ukrepov za preprečevanje okužb z novim Korona virusom v prostoru, kjer deluje TOM, lahko delala le ena oseba in je posledično delovala le ena linija.

Evalvacije celoletnega dela je bila opravljena na evalvacijskem srečanju na koncu leta. Izvedena je bila preko spleta, kjer smo analizirali delo prostovoljcev v razmerah, ki jih je narekovala epidemija, obravnavali vsebine klicev, ki se je v tem času nekoliko spremenila (opazamo porast nasilja v družini in porast psihičnih težav pri klicalcih, ter stisk, ki jih povzroča omejevanje socialnih kontaktov in šola na daljavo). Postavili smo tudi programske temelje za delovanje skupine v naslednjem letu.

Svetovalke in svetovalci so usposobljeni za samostojno svetovanje po telefonu.

Sami organizirajo urnik dela z odgovornostjo do pokrivanja vseh terminov, iskanja nadomestnega svetovalca ob nenadni zadržanosti, predlagajo teme izobraževanj, s sprotim spremljanjem statističnih podatkov spremljajo tudi aktualne probleme mladih.

Prostovoljske dejavnosti mladih

Za prostovoljce, ki sodelujejo v programih DUM-a smo od marca do junija organizirali sklop izobraževanj (brezplačna predavanja, delavnice). Del usposabljanja smo zaradi ukrepov preprečevanja širjenja epidemije izpeljali preko spleta.

Izvedli smo sledeča predavanja oz. delavnice: "Uvod v prostovoljstvo" (Slovenska filantropija – preko spleta), "Spletno branje" (članki in video prispevki: Jasper Juul, Marko Juhant in Simona Levč, Radovan Radetič, Viljem Ščuka, Vesna Vuk Godina), "Priložnosti in omejitve pri delu z otroki" 1 in 2 (Nina Babič – "v živo"), "Ko poskrbim zase, lahko poskrbim tudi za druge (Katja Greif – "v živo"), Praktična delavnica z igrami in vajami v naravi in prostoru (Petra Lopert, Maja Marinček Kanop, Kornelija Kaurin – "v živo"), "Alkohol v družini in vpliv na

otroka" (Nacionalni inštitut za javno zdravje – preko spleta).

Po izobraževanju je potekalo evalvacijsko srečanje in priprave na poletne počitnice (pisna evalvacija za posamezna predavanja in evalvacijski razgovor).

Prostovoljci so pridobili komunikacijske in socialne veščine, spretnosti za reševanje konfliktov. Krepili smo sposobnosti sprejemanje odgovornosti, samostojnega odločanja v različnih situacijah, sodelovanje pri skupinskem delu.

Med počitnicami smo izvedli med počitniško supervizijo (Nina Babič), po počitnicah pa samorefleksijo opravljenega dela (Katja Greif).

Dejavnosti prostovoljcev so potekale skozi vse leto, razen ko je bilo to zaradi ukrepov za zajezitev virusa onemogočeno. Prostovoljci so pridobivali dragocene izkušnje pri delu z mladimi, pri organizaciji in izvedbi različnih dejavnosti za kvalitetno preživljanje prostega časa, zdrav in okolju prijazen načina življenja, medgeneracijsko sodelovanje... – od delavnic do prireditev.

Spoznali so se z različnimi organizacijami – društvi, nevladnimi organizacijami, zavodi in delovnimi okolji.

Pri izvedbi dejavnosti je sodelovalo 40 prostovoljcev mlajših od 29 let.

Vsi prostovoljci so opravili 4.458 ur prostovoljskega dela.

Potekale so sprotne evalvacije po vsakem dogodku in eno supervizijsko srečanje med počitnicami.

Naredi in razmisli sam – upri se svetovnim korporacijam

- Foteljeva nova oblačila

V okviru počitniškega programa za mlade smo izpeljali delavnico, kjer je skupina mladih (5) iz oblačil, ki niso več modna, izdelana pa iz kakovostnega materiala po strokovnim vodstvom izdelala prevleko za kavč, ki stoji v MC DUM. Spoznavali so materiale, si pridobili znanja krojenja in šivanja (spodbuda za lastno izdelavo oziroma predelavo svojih oblačil), hkrati pa spoznavali okoljske probleme pridelave surovin, izdelave tekstila, eksploatacije delovne sile (največkrat gre za ženske in otroke) in problem ogromne količine tekstilnih odpadkov.

- Vrečka Srečka

Dejavnosti smo začeli spomladi, ko smo zaradi epidemije zaprli vrata Doma ustvarjalnosti mladih.

V sklopu akcije Vrečka Srečka smo najprej preko spleta, kasneje pa tudi osebno, ozaveščali o škodljivosti plastičnih vrečk in spodbujali k izdelavi in uporabi trajnostnih. Izpostavili smo pomen vloge kritičnega potrošnika ter ozaveščali o pomenu pozitivnega odnosa do narave in okolja. Vrečke Srečke smo šivali s prostovoljci in mladimi udeleženci na delavnicah v DUM-u ter na mariborskih srednjih šolah. Zaradi informiranja preko javnih medijev in družabnih omrežij, je akcija postala vse bolj medgeneracijska, saj so se v šivanje vključili tudi starejši (tudi iz drugih občin), ki jim je mar za okolje.

Akcijo smo zaključili 7. oktobra s prireditvijo na glavni tržnici, kjer smo nagradili zmagovalko – prostovoljko, ki je sešila največ vrečk, to je bilo neverjetnih 1.100 vrečk. Akcijo ocenjujemo kot zelo uspešno, saj smo s pomočjo še ostalih mladih prostovoljcev zbrali več kot 1.500 vrečk za trajnostno uporabo. Oktobra smo jih razdeljevali prodajalcem in nakupovalcem na tržnicah ter tudi na naši info stojnici na Tednu otroka, kjer smo mlade med drugim ozaveščali o pomembnosti zmanjševanja porabe plastike.

- Delavnice "Zmanjšaj, ponovno uporabi, recikliraj" na Srednji prometni šoli.

Udeležence (56) smo ozaveščali o vseh principih 3R - Reduce, Reuse, Recycle. Izpostavili smo pomen zmanjšanja količine odpadkov na izvoru (nakupovanje brez odvečne embalaže, pri neposrednih proizvajalcih, lokalno...), ponovne uporabe "odsluženih" predmetov (izdelava torb za nakupovanje iz majic...), ločeno zbiranje odpadkov in spodbujali k premišljenemu kupovanju po principu "Ali to res potrebujem?, Kdo je to izdelal?, Od kod je prišlo in Lahko to kupim z manj embalaže?"

- "Kaj pa tebe žuli"

Pod strokovnim vodstvom članov filmskega društva Film Factory je skupina najstnikov izdelala film po svojih zamislih "JAZ MARIBORČAN", (<https://www.youtube.com/watch?v=IJVTKXXZcG0>), ki se ukvarja z nemotiviranostjo za učenje v šoli in "špricanjem", kar prispeva k "neformalnemu" pridobivanju znanja, ki pa na koncu spet "prav pride" v procesu formalnega izobraževanja.

- "Spremenimo svet"

Pod strokovnim vodstvom mladih članov KUD Banda ferdamana so udeleženci delavnic spoznavali osnove improvizacijskega gledališča, izražanje svojih stališč skozi umetnost in v interakciji s publiko na zelo duhovit način predstavili probleme s katerimi se v današnjem času spopadajo mladi.

Izmenjevalnica oblačil – Cunjami: MISLI EKO – IZMENJAJ SI OBLEKO:

- Izpeljali smo 3 izmenjevalnice oblačil za mlade CUNJAMI, in sicer januarja, februarja ter septembra.
- Dodana vrednost vsake izmenjevalnice je bil spremljevalni program: šiviljske delavnice, delavnica masaže... (popravljalnica oblačil, predelava tekstilnih ostankov v uporabne predmete...)
- Na dogodkih smo promovirali zdravo hrano – predvsem "sladice malo drugače" – lokalno pridelano.
- Na januarskem in februarskem dogodku v letu 2020 je oblačilo izmenjalo med 25 in 35 obiskovalcev – mnogi že redni obiskovalci CUNJAMI-ja. Na septembrskem dogodku je bilo obiskovalcev zaradi potrebnih ukrepov nekoliko manj – 10.
- Sodelovalo je od 10 do 12 prostovoljcev
- Nadpovprečno dobre podpore projektu s strani medijev smo se veseli čez vse leto. Pohvalimo se lahko s serijo povabil RTV SLO v oddajo dobro jutro – Dober dan, kjer smo večkrat dobili priložnost, da širši javnosti predstavimo praktične primere ponovne uporabe oz. predelavi oblačil.

Projekt smo, ko so aktualne razmere to še omogočale, sproti ocenjevali na evalvacijskem sestanku, kjer smo na predloge prostovoljcev izboljševali organiziranost dogodkov, pravila, ureditev prostora in prilagajali spremljevalni program potrebam obiskovalcev.

Javna tribuna - Najstnik – otrok ali mladostnik?

7. oktobra smo izpeljali javno tribuno z naslovom *Najstnik – otrok ali mladostnik?*, na kateri smo strokovnjake iz različnih področij in predstavnike odločevalcev povabili k razmisleku o specifičnem obdobju najstništva in o možnostih boljšega vključevanja mladih v vseh starostnih obdobjih. Sodelovali so klinična psihologinja Barbara Vajd Ledinek, Nina Kirbiš iz Urada za kulturo in mladino, Matic Matjašič, predsednik MMS Maribor, direktorica in umetniška vodja Lutkovnega gledališča Maribor Katarina Klančnik Kocutar in psihologinja, šolska svetovalna delavka ter predsednica ZPM Maribor Nina Babič.

Dogodek je povezovala mlada prostovoljka Nomi Hrast, ki je s tem pridobila dodatno izkušnjo s področja javnega nastopanja in moderiranja javnih dogodkov.

Javno tribuno smo posneli v sodelovanju z MKC Maribor (https://www.youtube.com/watch?v=KcgmXK4cl_g).

Virtualni karierni sejem

Zaradi negotovih razmer v zvezi s Covid-19, je bil karierni sejem izveden samo v virtualni obliki. Letošnja tema Otroškega parlamenta je bila "Moja poklicna prihodnost", zato smo se še posebej pozorno odzvali vabilu MO Maribor in pripravili virtualni stojnici za OŠ in SŠ, vsebine smo in bomo še posodabljali dokler bo aplikacija aktivna.

Virtualni karierni sejem za osnovnošolce je potekal v obdobju med 16. in 20. novembrom. V tem obdobju smo zabeležili 210 obiskov stojnice. Največ obiskovalcev (86,5%) je bilo v starostni skupini med 12 in 15 letom starosti. Od tega je imelo 88,8% obiskovalcev status učenca. Največ obiskovalcev si je v tem obdobju ogledalo oddelek predstavitev organizacije, zanimali pa so jih tudi virtualni sprehod, video vsebine in pogosta vprašanja in informacije.

Virtualni karierni sejem za srednješolce je potekal med 23. in 27. novembrom. V tem obdobju smo zabeležili 73 obiskov stojnice. Največ obiskovalcev (95,6%) je bilo v starostni skupini med 16 in 19 letom starosti. Od tega je imelo 95,1% obiskovalcev status dijaka. Največ obiskovalcev si je v tem obdobju ogledalo oddelek predstavitev organizacije, zanimala pa so jih tudi video vsebine, prosta delovna mesta in splošne informacije.

Obnova ograje okoli DUM-a

Ograja pred MC DUM je postavljena zaradi nevarnosti odpadanja ometa. Delo smo pričeli po obnovi strehe celotne stavbe, ki je zaradi dela krovcev na isti lokaciji onemogočala začetek izdelave ograje. Manjša skupina mladih je sodelovala pri pripravi načrta obnove in izvedbe izdelave ograje. Poleg vizualne privlačnosti, ki namiguje na ustvarjalne aktivnosti v MC DUM, želimo mimoidoče z interaktivnimi izzivi spodbuditi k razmišljanju, ozaveščanju in aktivni participaciji pri reševanju okoljevarstvenih problemov ter informirati o aktualnem dogajanju v mestu, drugih nevladnih organizacijah, kulturnih ustanovah... ter spodbuditi k vseživljenjskemu učenju.

Prostovoljke so v sodelovanju in pod vodstvom študentke likovne pedagogike, poslikali ograjo v obliki hišk. Takšno delovanje vidimo tudi kot uspeh tega projekta, saj je mlada prostovoljka na ta način lahko uveljavila svoje kompetence in pridobila izkušnje ter reference z uspešno izpeljavo likovnega projekta. To ji lahko pomaga pri začetku njene poklicne poti.

Projekt smo do konca leta 2020 delno izpeljali in postavili levo stran ograje, nekaj dela je ostalo še za prihodnje leto.

Ob podpori sodelavk je za potek programa skrbela Kornelija Kaurin, koordinatorica programa.

7. PROSTOVOLJSTVO

V prostovoljsko delo je pri ZPM Maribor vsako leto vključenih veliko prostovoljcev. Največ jih je na letovanjih (v preteklih letih blizu 240, letos nekaj nad 180), na TOM telefonu okoli 25, v DUM-u med 20 in 30. Okoli 10 prostovoljcev sodeluje kot moderatorji skupin na Otroškem parlamentu, med 50 in 60 je naših najmlajših prostovoljcev, ki so spremljevalci dedka Mraza. V vseh šolah in večini vrtcev za bralno značko aktivno deluje vsaj ena koordinatorica, na našem seznamu prostovoljcev jih je skupno okoli 80. Če naštetim prištejemo še mentorje v občasnih ali stalnih občolskih programih (Mladi za napredek Maribora, Otroški parlament), ki so svoje delo prav tako opravljajo prostovoljno, pa se število prostovoljcev na letni ravni povzpne na približno 550.

ZPM Maribor je članica mreže prostovoljskih organizacij »prostovoljstvo.org«, ki jo koordinira Slovenska filantropija, od leta 2007. Od ustanovitve mreže prostovoljskih organizacij »prostovoljstvo v Mariboru« leta 2010, ki jo koordinira MISC Infopeka, smo aktivna članica tudi te lokalne mreže. Od leta 2015 imamo še status »Mladim prijazne prostovoljske organizacije« pri Slovenski filantropiji, kar pomeni, da vključujemo tudi prostovoljce, ki še niso polnoletni.

S prostovoljstvom, ki je močno vpeto v večino programov ZPM Maribor, se v strokovni službi ZPM Maribor ukvarjamo sekretar, vodja računovodstva, vodja referata za letovanja in tri koordinatorice dejavnosti. Vsak od naštetih je zadolžen za celotno področje ali neposredno za posamezno področje prostovoljskih aktivnosti. Delno smo o tem že poročali v začetku tega poročila, splošni del, kjer je tudi podana ocena, da smo skupno opravili okrog 58.740 ur prostovoljskega dela.

USPOSABLJANJA PROSTOVOLJCEV

Leto 2020 je bilo zaradi epidemije drugačno tudi na področju organiziranega prostovoljstva. Razpisa za prostovoljce – spremljevalce na letovanjih v Poreču in na Pohorju ter za prostovoljce v DUM Maribor, ki se

vključujejo na več področjih dela (ustvarjalne delavnice, prireditve, informiranje in svetovanje, okoljevarstvene vsebine, razstave ...). smo objavili nekoliko kasneje v upanju, da bomo lahko izpeljali usposabljanja kot običajno, še pravočasno. Ker se epidemiološka situacija do konca aprila še ni umirila, smo izobraževanja in usposabljanja za prostovoljce bili prisiljeni prilagoditi. Del izobraževanj je tako potekal tudi preko spleta, tik pred začetkom počitnic pa tudi v živo. Usposabljanja za ti dve skupini prostovoljcev so tako potekala od aprila do junija, usposabljanja za druge skupine prostovoljcev pa glede na terminski načrt programov, v katere so bili vključeni. Osnovnega izobraževanja za nove prostovoljce na TOM telefonu tudi v letu 2020 ni bilo.

V 2020 smo izpeljali naslednja tematska usposabljanja za posamezne skupine prostovoljcev glede na specifičnost njihovega prostovoljskega dela:

- usposabljanja za prostovoljce v počitniških in drugih programih za spodbujanje ustvarjalnosti v DUM-u v obliki predavanj in delavnic,
- usposabljanje za prostovoljce – letos okrnjeno in prilagojeno razmeram skupaj za spremljevalce na letovanjih, ki so že sodelovali v naših programih in kandidate za spremljevalce na letovanjih, ki še niso sodelovali v naših programih,
- dodatna usposabljanja za aktivne prostovoljce – svetovalce na TOM-u,
- usposabljanje za mentorje Bralne značke.

PROSTOVOLJSKE DEJAVNOSTI

Prostovoljci **so bili vključeni v večino naših dejavnosti za otroke in mladostnike**, o čemer predhodno poročamo v posameznih delih tega poročila, zbirno še na tem mestu. Prostovoljske aktivnosti so potekale skozi vse leto, čeravno zaradi epidemije v veliko manjšem obsegu:

- Prostovoljci v programih za spodbujanje ustvarjalnosti v DUM-u so sodelovali pri pripravi in izvedbi programa ustvarjalnih delavnic v Domu ustvarjalnosti mladih med zimskimi in poletnimi počitnicami ter v času festivala Lent, pri pripravi razstav v Galeriji male velike umetnosti in pri izvedbi prireditev Pustovanje, Teden otroka in Veseli december, pa tudi pri izvedbi prireditev drugih organizatorjev, s katerimi sodelujemo.
- Prostovoljci – svetovalci na Telefonu za otroke in mladostnike – TOM (klicalec ostaja anonimen, pogovori so zaupni, klic je za uporabnika brezplačen) so svetovali in informirali preko telefona.
- Prostovoljci – spremljevalci na letovanjih so v času priprav na letovanja na operativnih sestankih aktivno sodelovali pri načrtovanju in pripravi vsebin. Aktivno so sodelovali pri izvedbi programa, samostojno skrbeli za svojo skupino udeležencev.
- Prostovoljci programov vzgoje za demokracijo so moderirali delo v skupinah na regionalnem Otroškem parlamentu.
- Prostovoljci – mentorji Otroških parlamentov in Bralne značke so aktivnosti izvajali v okviru dodatnih vsebin znotraj vzgojno-izobraževalnega procesa v osnovnih šolah.
- Najmlajši prostovoljci so kot spremljevalci dedka Mraza (zajčki, medvedi, snežinke, palčki, ...) v letu 2020 v programu Veseli december niso sodelovali.

Zaradi epidemije promocij prostovoljskega dela na srednjih šolah in fakultetah v letu 2020 nismo mogli izvajati. Odpadle so tudi vse promocijske aktivnosti v okviru mreže "Prostovoljstvo v Mariboru" (koordinator MISC Infopeka) in izvedba Nacionalnega tedna prostovoljstva oz. Festivala prostovoljstva v Mariboru. Delno smo manjko nadomestili s pomoči medijev in objav na naših spletnih kanalih, pa tudi v okviru virtualnega kariernega sejma (koordinator Urad za mladino in kulturo MOM).

Zaradi epidemije sta odpadli tudi obe družabni srečanja prostovoljcev, dvo-dnevno v VIRC Poreč in Vesela pohorska sobota na Domu Miloša Zidanška na Pohorju ob zaključku Tedna otroka. Izpeljali smo le ponovleno srečanje prostovoljcev, ki je bilo januarja, preden je bila razglašena epidemija.

Ponovno smo se aktivno vključevali v »cehovske aktivnosti« na področju prostovoljstva, katere izvajajo Slovenska filantropija, CNVOS (Center nevladnih organizacij Slovenije) in ZPM Slovenije, o izbranih aktivnostih pa smo poročali skladno z Zakonom o prostovoljskih organizacijah. Na lokalnih ravneh smo se spet povezovali z različnimi pomembnimi deležniki v polju vladno/nevladnega dela in prostovoljstva in tistimi, ki se ukvarjajo s humanitarnim delom (na primer Zavod PIP, Infopeka, MOM, RK, KARITAS, in drugi).

S prostovoljci in prostovoljstvom smo se ob že naštetih delavcih strokovne službe ZPM Maribor ukvarjali še vodstvo ZPM Maribor in razni organi ZPM Maribor. Prostovoljstvo je elementarno povezano z ZPM Maribor in brez te oblike ZPM ne bi bila, kar je.

8. MEDNARODNO SODELOVANJE

POČITNICE V MARBURGU

Mednarodnega programa z učenjem nemščine v Marburgu v letu 2020, skladno s planom, nismo organizirali in izvedli.

Najbolj znan in najdalj časa trajajoč program mednarodnega sodelovanja ZPM Maribor – Letovanje z učenjem nemščine v Marburgu – smo v letu 2020 prekinili in ga morda tudi v celoti opuščamo. V tem letu bi bila izvedba zelo negotova tudi zaradi situacije s Covid-19.

NOVI PROGRAMI MEDNARODNEGA SODELOVANJA

V letu 2020 operativno nismo izvajali nobenih novih projektov in programov mednarodnega sodelovanja. Nekajkrat smo bili v stiku s Savezom društva Naša djeca (SDND) Hrvatske, našo partnersko organizacijo iz prejšnjih projektov. Z njimi smo zadržali stike tudi potem, ko so se iztekli prekomejni programi »Otroci in mladi ne poznajo meja« sofinanciranih iz EU v procesih IPA 2 in IPA 3 (leta 2012 in 2013). SDND Hrvatske je nameravala priti k nam na študijski obisk že spomladi, pa so obisk tri dni pred prihodom, zaradi Covid-19. Odpovedali že marca. Zgodba se je ponovila v jeseni, spet odpoved zaradi Covid.

Idejo sodelovanja bomo ohranili, s partnerskimi organizacijami ostajamo v stiku. Spoznavanje potencialnih partnerjev ostaja za ZPM Maribor obveza in priložnost. Z izmenjavo izkušenj, mnenj in skupnih programov, si ustvarjamo priložnosti za nova znanja in programe. Vsako povabilo k skupnemu projektu je lahko izziv, ob tem pa se moramo zavedati svojih možnosti in se prijavljati predvsem na takšne programe in projekte, kjer se bistveno ne oddaljimo od svojega poslanstva.

Spet se je, prav ob koncu leta 2020, potrdil pregovor, da prijatelja spoznaš v nesreči. Po katastrofalnem potresu v centralnem delu Hrvaške, Petrinja in okolica, smo bili prav ZPM Maribor tisti, ki smo SDND Hrvatske ponudili pomoč za otroke oz. družine z otroki. Ko se še ni vedelo, kakšna je škoda in posledice, smo ponudili kot možnost za začasno varno namestitev, naš center v Poreču. Generalna sekretarka SDND je potem poročala, da bi družine z otroki, raje (četudi začasno) bivale nekje bližje svojega kraja, smo dali skupno pobudo za zbiranje donatorskih sredstev za montažni objekt (objekte), ki bi ga koristile družine z otroki. Pobudo smo usmerili na nacionalno raven. Akcijo je nato prevzela ZPM Slovenije, v sodelovanju s RTV Slovenije, so odprli poseben račun in pričeli z zbiranjem sredstev. O uspehu bo poročano v letu 2021.

9. PROGRAMI ZA ODRASLE IN DRUŽINE

JAVNA DELA

Zveza prijateljev mladine je tradicionalen izvajalec programov javnih del. Naše delovanje bi brez iskalcev zaposlitve vključenih v javna dela težko obstajalo, mnogih programov ne bi bilo mogoče izvajati. Pomanjkanje javnih delavcev, kot sistemski problem, močno načena planiranje in seveda tudi realizacijo programov ZPM Maribor.

ZPM Maribor kot izvajalec programov za otroke, mladino, družino odgovorno ponuja programe in ideje ter skozi izvedbo zagotavlja družbeno koristna dela. Izvajanje programov z javnimi deli pomeni za ZPM tudi stroške, ki smo jih prevzemali. Vseh stroškov naročnik (ZRSZZ) in nosilec javnega interesa (občina) nočejo prevzeti nase, delno jih mora prevzeti izvajalec. Delavcem pripadajo določeni dodatki za delo (delo v nedeljo, praznike), povračilo v zvezi s stroški dela (dnevnice, prevozni stroški) in tudi znanje ter oprema za varno delo.

V celoti gledano, je izvajanje tovrstnih programov družbeno koristno, za izvajalca pa referenčno in delno obremenjujoče, saj je potrebno delovne procese (kadrovska služba, računovodstvo, vodenje in upravljanje) prilagoditi.

Izpad delavcev iz javnih del in celih programov javnih del ostaja za ZPM večji problem kot je bilo zagotavljanje sredstev za stroške dela. Programov brez resnih in odgovornih sodelavcev ni mogoče izvajati, amortiziranje izpad delavcev s prostovoljci ni mogoče. Ne vsebinsko in tudi ne finančno. Tudi prostovoljec je namreč potrebno povrniti stroške povezane z delom, kar je posebno in še večje breme.

V letu 2020 smo bili pri prijavi na razpis nizko uspešni. Uspeli smo le za 4 delavce v 2 programih javnih del. POMOČ PRI IZVAJANJU PROGRAMOV ZA MLADE (2 osebi – pomoč v DUM, Infodum)

POMOČ PRI IZVAJANJU PROGRAMOV ZA OHRANJANJE ZDRAVJA in REHABILITACISJKIH PROGRAMOV (svetovalec TOM, 1 oseba).

S prijavo programa, s katerim bi z enim delavcem podprli delovanje DMZ (urejali športne terene ob DMZ) žal nismo uspeli.

PROGRAMI ZA MENTORJE INTERESNIH DEJAVNOSTI IN NEFORMALNO IZOBRAŽEVANJE

V letu 2020 smo nadaljevali z usposabljanji delavcev strokovne službe, delavcev iz javnih del ter vseh prostovoljcev (tudi prostovoljcev- vodij prostovoljskih aktivnosti). Aktivno smo vodili dialoge in širše sestanke z vodji prostovoljcev in spremljevalcev na letovanjih.

Vodstvo aktiva vzgojiteljev na letovanjih je bilo ponovno najaktivnejši organ prostovoljcev v okviru ZPM Maribor. Tej skupini prostovoljcev izražamo posebno in največjo zahvalo, saj so prav oni zelo zaslužni, da na letovanja odidemo tako dobro organizirano. Vodstvo aktiva namenja posebno pozornost varnosti na letovanjih in skrbi za to, da so prostovoljci, ki na letovanja kasneje odidejo, tudi ustrezno in primerno usposobljeni. Vodstvo aktiva si vseskozi prizadeva za izboljšave na letovanjih ter daje samorefleksijo na organizacijo in izvedbo letovanj.

Napotke, kako ravnati na letovanjih, iščejo tudi pri zunanjih strokovnjakih in njihova priporočila vgrajujejo v postopke ZPM Maribor. Poudarimo lahko tudi dobro sodelovanje vodstva aktiva vzgojiteljev s komisijo za letovanja pa tudi z nacionalnim odborom za prosti čas in letovanja pri ZPMS. V letu 2020 je bila aktivna Komisija za letovanja pri ZPM Maribor.

Usposabljanje vodij prostovoljcev je potekalo, kolikor so razmere dopustile. Bistveno manj, kot bi si želeli in kot bi bilo potrebno. Takoj v začetku leta, še pred izbruhom epidemije, smo imeli ekipirana vodstva počitniških izmen za letovanja in pripravljen tudi program izobraževanj. Zaradi Covida, so potem vse nadaljnje aktivnosti bile sicer še planirane, predstavljane, vendar so nazadnje odpadle.

So pa posebno zgodbo o uspehu v letu 2020 izvedli zdravniki, vodje zdravstvenih služb na letovanju. Kot že zapisano v Splošne delu tega poročila, nismo bili deležni podpore za letovanja ne s strani institucij, ki razpisujejo letovanja ne formalne zdravstvene stroke v domicilnem ZD A.Drolca. Naši prostovoljci so nato povsem samostojno pripravili protokole ravnanj v povezavi s potencialnim Covid na letovanju. Predvideli so ukrepe, predlagali postopke in zaščitne aktivnosti.

Svoje delo so neformalno povezovali s strokovnjaki iz NIJZ, pa regionalne izpostave mariborske NIJZ. Podporo so iskali v Združenju pediatrov Slovenije, društvu Mladi zdravniki in povsod, kjer je bilo mogoče najti usmeritve. Potem, ko so pripravili obsežne materiale, so jih kot podporno gradivo posredovali NIJZ Slovenije. Konec junija je potem NIJZ, podal smernice za letovanja otrok, ki so bile (zanimivo!) zelo podobne temu, kar so pripravili mariborski zdravniki, prostovoljci ZPM MB.

V strokovni službi in javnih delih pri ZPM Maribor smo se v letu 2020 spet usposabljali za povsem formalne zadeve (področje varstva pri delu, zakonodaja na področju delovnih odnosov, računovodstvo, požarno varstveni predpisi). Sprejeli smo tudi Pravilnik o delovnih razmerjih.

Na področju neformalnega izobraževanja smo na tipičnih strokovnih področjih umeščali v usposabljanja tiste ključne sodelavce, ki se ukvarjajo s projekti ali programi (delavnice, otroški parlament, komunikacija, vodenje prostovoljcev, priprave projektov, mladinsko delo).

PRAZNOVANJE ROJSTNIH DNEVOV

V letu 2020 je bilo zaradi epidemije in posledično zaprtja DUM-a izvajanje te dejavnosti zelo omejeno. Ko je bilo to dovoljeno je dejavnost je potekala med tednom in s spoštovanjem vseh predpisanih ukrepov.

Pri praznovanju je poudarek na skupni igri, družabnosti in razvijanju gibalnih spretnosti – plesu. Mladi slavljenici so tudi ustvarjali v delavnicah. Približana jim je bila ideja, da je darilo, ki ga naredimo sami, tudi lahko uporabno, lepo, predvsem pa podarjeno iz srca.

Izvajalci programa so bili prostovoljci. Trudimo se, da jih za to delo dodatno usposabljammo. Na trgu je vedno več komercialnih, konkurenčnih programov, ki so za mnoge finančno nedostopni, tako da ima naš program svoje stalne obiskovalce. Vztrajamo pri izvedbi le-tega, saj tako omogočamo tudi manj situiranim družinam možnost praznovanja izven doma. Hkrati pa ustrezemo tudi tistim, ki se zavedajo, da potrošniško naravnana

ponudba ni nujno najkvalitetnejša in se odločajo za obisk pri nas, ker lahko otroci tukaj svoj rojstni dan preživijo ustvarjalno.

SKLAD in PROGRAM OMOGOČIMO SANJE

Ta program smo uvrstili v to poglavje, ker sodi med programe, kjer želimo pomagati tistim družinam v socialni stiskah, katerih otroci imajo posebne sposobnosti, potenciale, so nadarjeni. Program bi lahko umestili tudi v poglavje Šola ob šoli, saj je delno vezan tudi na šolo, šolske svetovalne službe ter postopke, ko pri otrocih sistematično prepoznavajo nadarjenost in jih tudi temu primerno pomagajo usmerjati.

Namen projekta Omogočimo sanje je razvijati sposobnosti otrok, ki izkazujejo izjemne potenciale, motivacijo in interes na izbranem področju, še posebej tistim otrokom, ki so iz socialno šibkih družin in tako nimajo sredstev, da bi to svojo nadarjenost razvijali. Zavedamo se, da bodo nadarjeni otroci dosegali izjemne rezultate le, če bodo ustvarjalni, motivirani in bo njihovo okolje spodbudno. Ne želimo, da bi otroci ostali neopaženi in morda z nizko samopodobo ter njihovi potenciali nerazviti. Izobrazba staršev, socialno-ekonomski položaj družine in okolje močno vplivajo na celostni razvoj otrok, zato je pomembno, da tistim, ki imajo potencial in hkrati nimajo spodbudnega okolja, pomagamo uresničiti njihove interese. Pri projektu gre za naložbo v prihodnost – vsakega posameznika in vseh nas.

Da bi uresničili zastavljene cilje, smo v letu 2020 razpisali šest tematskih taborov za nadarjene učence in v mesecu januarju na vse slovenske osnovne šole posredovali informacije o programu Omogočimo sanje, z najavo taborov. Žal pa zaradi epidemije nismo izvedli programa po planu. Tako smo izvedli le en tabor v mesecu februarju. Poleti smo napovedani dve vsebini odpovedali, ker smo za namene letovanj potrebovali proste kapacitete. Zadnji napovedan tabor (s trebi vsebinami) smo napovedali za jesenske počitnice. Glede na takratne razmere smo se odločili, da bomo izvedli le eno vsebino, na Domu Miloša Zidanška (in ne v Poreču kot smo načrtovali in napovedali). Pripravili smo najavo tabora, pričeli z zbiranjem prijav, vendar so se epidemiološke razmere tako poslabšale, da mo napovedan tabor odpovedali.

V letu 2020 smo izvedli tabor :

NAZIV TABOR	TERMIN	LOKACIJA	strokovni vodja	pedagoški vodja	spremljevalci
KREATIVNO PISANJE	24. - 27. 2. 2020	DMZ POHORJE	Drago Meglič	Tjaša Vodeb	Patricija Sedminek, Tadeja Kokol

TABORI

NAZIV TABORA	število udeležencev	samoplačnik	subvencija OS	popolna subvencija
KREATIVNO PISANJE	24	10	14	2
	24	10	14	2
Skupaj financiranje				26 udeležencev

Razmere zaradi epidemije nam niso omogočilo izvedbe vseh napovedanih taborov, lahko smo izvedli le prvega napovedanega. Zanimanje za tabore kljub vsemu vse bolj narašča, pogosto so »polni« že zelo kmalu po objavi. Posebnost je namreč ta, da v prevelikih skupinah posamezne vsebine ne morejo delovati, zato posamezne vsebine izvajamo le v manjših skupinah (do 15 udeležencev).

Za vsak tabor je bil izveden najmanj en pripravljalni sestanek s spremljevalci in po taboru še evalvacijsko srečanje. Po taborih smo udeležencem posredovali tudi fotografije iz tabora oz končne izdelke (zbornik, časopis). Pri obveščanju o taborih so nam v veliko pomoč tudi svetovalne delavke na šolah. Posamezne šole so imenovalle tudi koordinatorje za program, ki smo jih o taborih in ostalih aktivnostih redno obveščali. Število teh koordinatorjev je trenutno več kot 110.

V mesecu juliju smo oddali prijavo na razpis MO Maribor za tabore, kjer smo uspeli in bi prejeli sredstva v višini 720,00€. Zaradi izvedbe le enega tabora smo prejeli sredstva v višini 120,00€.

Za potrebe izvedbe taborov se je med letom večkrat sestala tudi strokovna služba ZPM Maribor (sekretar, računovodkinja, vodja referata in koordinatorica).

Za projektnega vodjo te aktivnosti je bila v letu 2020 imenovana Urša Žiger, koordinatorica dejavnosti ZPM Maribor. Neposredno podporo projektu sta zagotavljala tudi sekretar in predsednica zveze, ter en član predsedstva ZPM MB. V letu 2020 smo v programu nadaljevali z delom, ki smo ga v letu 2014 zastavili in ga vsa ta leta nadgrajujemo z vsebinami, načinom dela na taborih in njihovo izvedbo.

VEČGENERACIJSKI CENTER ŠTAJERSKA

Konec leta 2016 smo bili uspešni na razpisu Večgeneracijski centri (VGC), ki ga je razpisalo Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti in je sofinanciran iz evropskih sredstev (Evropski socialni sklad). Vodilni partner in prijavitelj projekta je Dom Danice Vogrinc Maribor, partnerji smo ZPM Maribor, Zavod Antona Martina Slomška in Ozara, kot pridruženi partnerji nastopajo še Andragoški zavod Maribor in Center za pomoč na domu. Dejavnosti se odvijajo na lokacijah partnerjev in v devetih sosednjih občinah, kjer so se že ali se še bodo vzpostavili medgeneracijski centri (Rače-Fram, Starše, Lenart, Miklavž, Ruše, Lovrenc na Pohorju, Kungota, Šentilj).

V četrtem letu projekta VGC Štajerska smo načrtovane dejavnosti – dodatne dejavnosti za otroke med počitnicami ter dejavnosti za družine, starše in odrasle, zlasti za brezposelne in socialno ogrožene – smo zaradi epidemije izpeljali le delno. V mesecih, ko je bil DUM odprt (januar – marec, junij – oktober) **smo intenzivneje izvajali aktivnosti, tiste, ki jih nismo mogli, smo preselili na družbena omrežja**, v primeru delavnic za starše smo izpeljali tudi telefonsko svetovanje. Zlasti je bilo oteženo izvajanje dejavnosti v medgeneracijskih centrih v sosednjih občinah, zato smo večino teh dejavnosti **prestavili na kasnejši čas**.

Iz vsebinskega vidika **so dejavnosti potekale na treh področjih**. Na prvem področju, **namenjenemu otrokom**, smo z dodatnimi vsebinami obogatili programe tedenskih in poletnih počitnic, s čimer smo razširili obstoječe programe. Drugo in morda najpomembnejše področje so bile **vsebine namenjene staršem** – Cikel 2020 za starše. Že nekaj let namreč pri stiku s starši zaznavamo, da imajo le-ti težave pri vzgoji svojih otrok, zato smo jim želeli ponuditi orodja, ki jim bodo pri tem pomagala. Pri načrtovanju vsebin za tretje vsebinsko področje pa **smo se osredotočili na varovanje okolja, zdrav način življenja, racionalno porabo dobrin, denarja, hrane, ... in samooskrbo**.

Ker dejavnosti nismo mogli izvajati v načrtovanem okviru, smo poleg spletnih vsebin, čas in energijo usmerili tudi **v urejanje skupnostnih prostorov, kjer se dejavnosti odvijajo, sortiranju materialov za ustvarjanje ter pripravi in izvedbi zunanje dekoracije DUM-a**.

Skupno smo pri ZPM Maribor v okviru VGC Štajerska v letu 2020 izvedli 174 vsebin (leta 2019 – 252), ki jih je bilo deležnih 1.177 otrok, staršev in drugih odraslih (leta 2019 – 2.182), spletnih vsebin je bilo 108, dosegle so 94.130 ljudi.

Opravili smo vse obveznosti do vodilnega partnerja (poročanje, supervizije, koordinacijski sestanki ...). Vodilni partner projekta, Dom Danice Vogrinc, je v letu 2020 bil bitke med Covidom in smrtjo, bil pogosto izoliran, samoizoliran in posledično manj aktiven na koordinaciji projekta. Zaradi slabše koordinacije projekta kot celote, smo samostojno komunicirali z mediji, se dogovarjali za termine in vsebine dejavnosti v sosednjih občinah, opremljali spletno stran in FB stran VGC Štajerska ter redno informirali partnerje o naših dejavnostih.

10. CENTRI DELOVANJA IN ORGANIZACIJA ZPM MARIBOR

ORGANI ZPM MARIBOR

V letu 2020 smo izvedli eno sejo skupščine. Planirani sta bili dve seji, vendar zaradi Covid situacije izvedena le ena, 27. avgusta 2020.

Na seji se je skupščina seznanila s Poročilom o delu ZPM Maribor v letu 2019, s poročilom nadzornega odbora ZPM Maribor in Poročilom neodvisnega revizorja .

Glede na ukrepe zoper Covid smo se sklicevanju sej izognili, kolikor je bilo mogoče. Komunikacija je potekala preko e-medijev.

Nadzorni odbor se je sestel enkrat, potem, ko je bilo izdelano poročilo neodvisnega revizorja. Revizorjevo poročilo je posredovalo skupščini in priporočilo ukrepe, ki jih naj sprejme predsedstvo v povezavi s težavami na DMZ Pohorje.

Predsedstvo ZPM Maribor se je sestalo štirikrat. Na 8. seji smo sprejemali Pravilnik o delovnih razmerjih in obravnavali cenike vseh treh naših centrov na 9. seji tega mandata so obravnavali Program dela 2020, Poročilo o delu 2019, Poročilo o delu VIRC d.o.o., obravnavali kadrovske zadeve, opravili priprave na

skupščino. Na 10.seji so bili seznanjeni z oceno rezultata poslovanja v letu 2020, podali smernice za planiranje 2021, odločali o adaptaciji v VIRC in podali usmeritve za posebno problemsko sejo. 11. seja je bila problemska, usmerjena v iskanje rešitev in začasne ukrepe povezane s poslovanjem DMZ.

IO ZPM Maribor se je operativno sestal trikrat, ob tem še neformalno dvakrat.

Komisija za letovanje je svoja srečanja izvedla dvakrat, odbor Prežihove bralne značke enkrat, Vodstvo aktiva vzgojiteljev pa trikrat.

Upravni odbor sklada Omogočimo sanje ni izvedel sestanka. Izvedeno je bilo še eno (dnevno) skupno sobotno delovno srečanja vodstva aktiva vzgojiteljev, komisije za letovanje in vodij letovanj

Komisija za priznanja in nagrade se je sestala korespondenčno.

Drugi odbori ali komisije zveze se niso sestajali.

Pedagoški timi posameznih izmen na letovanjih so se sestali vsak najmanj po trikrat (skupno več kot 30 krat) izven obdobja samega letovanja.

Strokovna služba je ob vseh sestankih organov ZPM Maribor nudila strokovno pomoč, prostore in organizacijo sestankov.

Predstavniki ZPM Maribor so sodelovali v raznih mestnih in nacionalnih komisijah in odborih. V MOM smo tako sodelovali s službami Mestnega sveta, Varnostnim sosvetom, Svetom za vzgojo in preventivo v prometu, Zavodom za turizem, Zavodom za varovanje okolja, Odborom za socialo, zdravstvo in mladino, Odborom za vzgojo, izobraževanje in šport. Z županom MOM g. Arsenovičem smo se srečali enkrat, z dvema pristojnima podžupanoma MOM (g. Lukaček Kujundžič in ga.Iskra) smo se srečali večkrat ob različnih priložnostih.

Vodstvo ZPM Maribor je skušalo skrbeti tudi za kontakt z župani in odgovornimi osebami primestnih občin. Nekajkrat smo se srečali z županom občine Hoče-Slivnica.

Skladno vzajemnim potrebam smo se srečevali z direktorji raznih pristojnih mestnih uradov in vodji sektorjev ali referatov, ki so nosilci sodelovanja MOM ali občin z ZPM Maribor.

Na nacionalni ravni so bili naši predstavniki aktivno vključeni v Upravni odbor ZPM Slovenije, Nadzorni odbor ZPM Slovenije, Nacionalni odbor za prosti čas in letovanja, Nacionalni svet TOM telefona, Komisijo za otrokove pravice, Komisijo za socialne zadeve in humanitarne projekte in nekatere strokovne skupine.

Podpredsednica ZPM Maribor Maja Krajnc Ružič je članica v UO ZPMS. Član predsedstva in sekretar sta o dejavnostih ZPM aktivno obveščala aktiv ravnateljev OŠ in PS OŠ Maribor. En član predsedstva je aktivno sodeloval v razpravah o zdravstvenih letovanjih, tudi na nivoju strokovne komisije za pediatrijo, ena članica predsedstva je hkrati tudi članica NO ZPMS. Druge članice in člani predsedstva, sekretar ZPM Maribor in predstavnice strokovne službe ZPM Maribor pa so aktivno sodelovali v raznih ciljnih aktivnostih na področju vzgoje in izobraževanja, ter raziskovalnega in prostovoljskega dela v Mariboru in regiji.

O vsebinah delovanja posameznih organov ZPM Maribor smo predhodno že poročali pri posameznih poglavjih, zapisniki in ostala gradiva so na voljo v arhivu ZPM Maribor.

DUM – DOM USTVARJALNOSTI MLADIH MARIBOR

Na pobudo ZPM je bila Pogodba o brezplačni uporabi stavbe Dom ustvarjalnosti mladih sklenjena med MOM in ZPM Maribor podaljšana, do leta 2023.

Stavba DUM je vse bolj in bolj dotrajana, potrebna korenite sanacije in MOM ob vseh obveznostih, ki jih ima, zadnja leta praktično ni zagotavlja sredstev za obnovo.

V letu 2020 smo končno dočakali celotno sanacijo strehe. Zamenjano je bilo celotno letvenje in kritina, preostalo ostrešje je bilo pregledano in odpravljene kritične napake, zamenjane dotrajane lege. Predelan tudi strelovod, dodatno vkopane sonde in povezava v zemlji z valjancem.

Odprta vprašanja ostajajo povsem dotrajana okna, razpadajoča fasada, sanitarije in električna razsvetljava. Vse naštetu vpliva na posledico, da je DUM energetske izjemno potratna stavba. Uporabniki na to težko vplivamo, zato nas zaradi režima varčnega ogrevanja, ki ga sami planiramo, včasih tudi zebe. Leto 2020 je zaznamoval Covid; stavba je bila več mesecev zaprta; ker ni bilo uporabnikov smo pripirali radiatorje.

Upali smo, da bo stavba med tistimi, ki bodo doživele energetske sanacije, zdaj kaže, da tovrstne sanacije v letu 2021 in 2022 ne bo. Upamo na premik v prihodnjih letih.

Oprema uporabnih učilnic v stavbi je zbrana iz vseh vetrov. Ob sanaciji sosednje stavbe, SŠGT, se nam obeta, da bi prevzeli njihovo rabljeno opremo učilnic in bi na ta način vsaj malo posodobili opremo.

Prostori v DUM so bili v 2020 zelo slabo zasedeni. Vzrok je seveda Covid in prepovedi zbiranja večjih skupin. Podrobnejše analize so na voljo v strokovni službi ZPM Maribor. Sicer smo do konca leta 2019 v stavbi gostili predvsem dopoldan nekatere skupine odraslih (predvsem upokojujencev), popoldan mlade obiskovalce programov in druge skupine, ki vsebinsko sodijo v DUM. Prostore DUM so uporabljali izvajalci različnih programov, v katere so bili vključeni otroci in mladina, občasno tudi starejši tudi invalidi in še nekatere skupine, ki jim je potrebno nameniti posebno družbeno skrb. Uporabniki prostorov so bili razna društva in interesne skupine, občasno šole in javni zavodi. V skladu z usmeritvami so nekateri uporabniki poravnali uporabnino s plačilom ali storitvami (nastopi...), odobrili pa smo tudi več brezplačnih uporab posebnih aktualnih programov ali mladih ustvarjalcev, ki za svojo dejavnost ne prejemajo finančnih sredstev.

Organizacijski vodja DUM je Kornelija Kaurin, koordinatorica dejavnosti v DUM.

ZPM Maribor obravnava DUM kot enega od treh svojih stroškovnih centrov. V stroškovnem centru DUM je zajeta večina programov ZPM Maribor, razen tistih, ki so vezani na pogodbe, ki jih sklepamo za izvajanje programov na DMZ Pohorje ali VIRC Poreč. Finančni rezultat DUM- je v letu 2020 negativen, presežek odhodkov nad prihodki je 32.916,25 EUR

VIRC POREČ – VZGOJNO IZOBRAŽEVALNI IN REKREACIJSKI CENTER POREČ

VIRC bi moral po naših načrtih za goste ZPM Maribor pričeti poslovati aprila, ko bi najprej gostili udeležence nagradnega izleta v okviru programa Mladi za napredek Maribora in nadaljevali s prvomajskimi paketi za družine, posameznike in manjše skupine, predvsem prostovoljce in prijatelje ZPM Maribor. Za mesec maj smo se še dogovarjali z nekaj skupinami, predvsem srednjimi šolami, za mesec junij in september pa smo imeli podpisane pogodbe za izvajanje šol v naravi. Vendar nam je bila zaradi omejitev in ukrepov zoper Covid-19 onemogočena realizacija vsega načrtovanega.

Podrobneje je o obdobju izven poletne sezone poročano v poglavju Šola ob šoli oziroma o sezonskih gostih v poglavju letovanja.

Obdobje sezone, ko izvajamo letovanja, je bilo edino, ko smo lahko izvajali načrtovane dejavnosti in smo programe z velikimi omejitvami in prilagoditvami uspešno izvedli. Realizacija je bila pod načrtovano, saj smo že v osnovi omejili število otrok izmenah in odpovedali namestitve organiziranim gostujočim skupinam, ki so v preteklih letih zapolnile proste kapacitete.

Število otrok, letujočih z ZPM Maribor, je za 25% manjše kot v lanskem letu (379 otrok manj). Glede na to, da so v preteklih letih v naših centrih letovali še otroci iz drugih krajev Slovenije, je realizacija vseh letovanj za 35% nižja kot lani (609 otrok manj).

Planiranje smo nastavili na osnovi kampanje ponujanja ter prejetih rezervacij nekaj nad realizacijo leta 2019; žal planov nismo dosegli.

Za izvajanje operativnih nalog in vzdrževanja v VIRC so skrbeli delavci delovne ekipe zaposlene v našem VIRC d.o.o. pod vodstvom upravnice Anamarie Matošević. V VIRC-u je bila v letu 2020 zaposlena dobra, zmanjšana delovna ekipa, kombinirana iz redno in sezonsko zaposlenimi sodelavci. Žal je bila sezona kratka, temu primerno tudi obdobje zaposlitve v VIRC d.o.o.. Trg dela v R Hrvaški je poseben, specifičen, zardi sezonskih zaposlitev v turizmu (in drugih panogah), zato imamo vsako leto kar nekaj težav pri ekipiranju delovne skupine centra VIRC. Glede na kratko obdobje poslovanja smo se konec leta 2020 znašli pred novim izzivom; večini delavcev zaposlenih za nedoločen čas, so umanjale prerazporejene sezonske ure in smo zanje pravzaprav iskali dela in opravila, ki bi jih lahko opravljali. Vodji kuhinje, ki celo izpolnjuje pogoje za upokojujence, je povsem zmanjkalo presežnih ur in ob začetku leta 2021 potekajo pogovori o njeni upokojitvi. Za ostale delavce, ki so bili tudi zaposleni ob koncu leta 2020 smo uveljavljali pravico do državne pomoči, s katero nekoliko omilimo problematiko stroškov plač.

Preko podjetja VIRC d.o.o. smo v letu 2020 izvršili potrebne nujne nabave sredstev in materiala za tekoče poslovanje in vzdrževanje objekta. Objekti so bili pred sezono lepo in solidno vzdrževani. Z adaptacijo sanitarij smo počakali in po poletni sezoni pričeli aktivnosti novega zbiranja ponudb. Konec leta 2020 in v začetku 2021 lahko zapišemo, da bo objekt Kekec pričakal sezono 2021 z obnovljenimi sanitariji,

predvidoma v jeseni 2021 in zimi 2022 pa bi sledila še adaptacija objektov Pionir in Ciciban, morebiti tudi Mojca.

Za začetno sezonsko obratovanje v letu 2020 je ZPM Maribor VIRC-u d.o.o. posodila likvidnostna sredstva, ki so bila do izteka poslovanja centra v celoti povrnjena.

Obisk gostov, ki jih na koriščenje storitev centra VIRC napoti ZPM Maribor je bil v 2020 še posebej specifično umeščen v alotmajski pogodbi med ZPM in VIRC d.o.o.. Ob izteku sezone sta bila partnerja soglasna, da odstopanj, ki bi zahtevale korekcije alotmajske pogodbe, ni bilo.

Nadzorni odbor VIRC d.o.o. se je uradno sestal enkrat – konec julija 2020, vmesno obveščanje je potekalo skladno možnostim, elektronsko. S strani direktorja je bil NO na julijski seji seznanjen s specifikami poslovanja. Potrjeno je bilo poročilo o delu leta 2019 in oblikovane smernice poslovanja do konca leta. Sanacija kopalnic naj se izvrši do sezone 2021, naročiti pa bi morali tudi načrt sanacije kopalnic v objektih, v sobah za spremljevalce, obnova teh naj bo sočasna obnovi etažnih kopalnic. NO je naklonjen posodobitvi procesov priprave hrane in povezano s tem usposabljanju kadrov in nabavi ustrezne kuhinjske tehnologije/opreme.

Predsednica NO je med letom opravila dva obiska in razgovor z upravo oziroma vodstvom centra; z direktorjem sta vseskozi sodelovala.

Navadno poročamo o poslovanju centra VIRC na način, da posebej obravnavamo poslovni uspeh ZPM Maribor povezan s centrom VIRC pri poslovanju preko zveze iz Slovenije in posebej poslovni uspeh našega hrvaškega podjetja VIRC d.o.o.. Poslovni rezultat VIRC d.o.o. leta 2020 je negativen, zabeležena razlika odhodkov nad prihodki je bila 133.113,60 hrvaških kun (oziroma preračunano 17.654,32 EUR). Žal je v letu 2020 negativen tudi rezultat VIRC-a kot stroškovnega centra ZPM Maribor in se izkazuje v višini 53.804,51 EUR presežnih odhodkov nad prihodki.

O vzrokih oziroma razlogih za tako slab rezultat je v tem poročilu veliko napisano. NO VIRC d.o.o. ter predsedstvo in NO ZPM Maribor bodo še natančneje obravnavali razloge in ukrepe povezane z zadevami, ki so vplivale na neuspeh.

Na tem mestu pa velja dodati, da je naše delovanje v centru VIRC najbolj podobno turistični dejavnosti. Le-ta pa je panoga, ki je v svetovnem merilu dosegla najslabše rezultate v svoji zgodovini. Le letovanja, ki so posebna oblika socialnih programov, nekoliko podobni turizmu, so bila izvajana prilagojeno. Vsa ostala dejavnost pa se žal ni mogla izvajati kar je prineslo očitne posledice.

DOM MILOŠA ZIDANŠKA POHORJE

Tudi za DMZ velja, kar je bilo konec prejšnjega poglavja zapisanega o turizmu. DMZ namreč v zadnjih letih vse manj gosti šole v naravi in vse bolj smo kot potencialne goste doma ciljali tiste skupine, ki se usmerjajo v posebne oblike turizma. Takšne skupine potrebujejo prostor za neko skupinsko delo (na primer seminar, tečaj, vaje, tabor, predavanje...), hkrati želijo odmik od vrveža in ob tem doživeti še manjšo turistično aktivnost. Skupine, ki smo jih vabili in so v letu 2020 tudi že imele rezervacije, so bile v tem smislu podobne. Žal so zaradi Covida odpovedovali, posledično je bilo prihodkov še manj od planiranih. Dejstvo, da na DMZ ni bilo skupin, pa ne pomeni, da s poslovanjem praznega doma ni bilo stroškov.

Ob planiranih, stalnih stroških poslovanja, so posebni stroški leta 2020, nastali dodatno še zaradi izplačila odpravnine oskrbniku doma, ki je odšel v pokoj. Ob tem sta bila sočasno, dober mesec in pol, zaposlena na delovnem mestu oskrbnika dva delavca. Prvi je predajal delo, drugi se je uvajal. Prvi je koristil stari in pripadajoči letni dopust leta 2020, drugi bi moral pričeti samostojno sprejemati skupine. Stroški dela so se zato nekoliko povečali.

Z novim oskrbnikom je nastalo nekaj novih stroškov (usposabljanja za varno delo in rokovanja s specifičnimi napravami na domu), vendar bi morali z njegovim nastopom na delovno mesto, v nadaljevanju leta 2020, nekaj prihraniti (zaradi minulega dela, začetniške plače...). Prav v obdobju, ko je novi oskrbnik pričel delati na domu, smo iz centra VIRC, v pomoč novemu delavcu, poklicali dve delavki VIRC-a in sicer gospodinjjo in glavno kuharico. Dom je skupine, ki so potem prišle v goste v času zimskih počitnic pričakal urejen in snažen, gostje so se dobro počutili. Takoj po počitnicah, ko sta se obe delavki vrnili v Poreč, stari oskrbnik pa je nastopil v koriščenje preostalega letnega dopusta pred odhodom v pokoj, pa se je pričelo zapletati. Že v začetku marca, je odpovedala prihod na dom prva skupina, študentje medicine, saj je bil en od njih v stiku s Covid bolnikom. Nato so odpadle vse planirane skupine, do meseca julija nismo imeli gostov. Prihodkov ni bilo nobenih, stroški pa seveda so nastajali.

V poletnih mesecih smo nato izvedli dve izmeni letovanj, teden dni gostili vsebine programa za mladostnike »Prileti na Pohorje« in nato se je spet pričelo zapletati zaradi Covida. Planirani tabor Hospica je bil izveden za bistveno manj gostov, kot planirano. Septembrska skupina iz 2.gimnazije je bila približno takšna, kot rezervacija.

Novi oskrbnik, ki je nekako komaj s poletjem pričel z resnim delom, je napovedal odpoved delovnega razmerja, s koncem leta 2020.

Tik pred ponovnim zaprtjem javnega življenja zaradi jesenske epidemije smo še gostili pevski zbor ene od primestnih šol, nakar je sledila odpoved napovedane skupine in vseh naslednjih.

Natančnejša analiza rezultata poslovanja v letu 2020, je na razpolago. Izguba v poslovanju doma je bila res pričakovana, ponovno napovedana in planirana. Zaradi vpliva Covida in nesrečne kadrovske spremembe, so zadeve postale še bolj zapletene. V dom smo sprejeli praktično vsako skupino, ki se je odzvala na naše ponudbe ali je izrazila interes. Cene za goste so bile fleksibilne, tudi nižje od predvidenih. Vse to ni dovolj, da bi padajočo krivuljo v letu 2020 obrnili navzgor.

Prihodkov smo preprosto premalo ustvarili in le delno to pripisujemo Covidu. Tudi če Covid situacije ne bi doživljali, na DMZ ne bi dosegli bistveno boljšega rezultata.

Predsedstvo je v letih 2014 – 2018 večkrat ocenilo, da naj usmerimo ideje v nadaljnjo sanacijo doma in novo ponudbo, da ni pravi trenutek morda prodajati objekt in se s tem rešiti naporov, tveganj. V predhodno sanacijo tako doma, kot rezultatov je bilo vloženega veliko. Za leto 2020 je skupščina in NO ZPM Maribor postavila zahtevo, da predsedstvo ZPM končno poda predloge odločitve, kako naprej.

Konec decembra 2020 je predsedstvo ZPM Maribor izvedlo posebno problemsko sejo, kjer smo obravnavali problematiko poslovanja DMZ. V tem poročilu je že na več mestih zapisano, kako je Covid vplival na poslovanje ZPM Maribor nasploh in tudi o tem kako je vplival na DMZ. V letu 2020 se je problematika doma dokončno zaostila do te mere, da so opredelitve organov ZPM Maribor, kako naj v letu 2021 poslujejo na DMZ, nujne. Predsedstvo je bilo decembra 2020 obveščeno, da bo poslovni rezultat leta 2020 pričakovano slab. Leta 2020 je bila realizacija DMZ -55.507,18 EUR.

Predsedstvo končne odločitve ni sprejemalo. Zapreti dom je bila ena od možnosti. Morda bi ga lahko ponudili v najem primernemu najemniku (med potencialnimi tudi CŠOD, če bi prepoznali možnost sodelovanja), lahko bi se odločili za pričetek prodaje ali pa poskušali z nekimi novimi pristopi, dodatnimi napor, doseči spremembe. Predsedstvo je naložilo izvršnemu odboru ZPM Maribor, da se naj sestane in predlaga ljudi (znotraj ali zunaj strokovne službe), ki bi naredili vsebino novega programa. Med tem časom bo dom zaprt, nove oskrbnika zaenkrat ne bi iskali. Bivši upravnik, v statusu upokojenca bo na podlagi pogodbene zaposlitve skrbel za občasen ogled doma, nujna opravila in izvajanje kontrole. Sekretar naj se po možnosti sestane z direktorjem CŠOD, ki naj naredi ogled doma.

IO ZPM Maribor je potem opravil sestanek in predlagal delovno skupino, ki se naj v začetku 2021 ukvarja s to problematiko in predlaga ukrepe.

DRUŠTVA PRIJATELJEV MLADINE in HUMANITARNO DELO V DRUŠTVIH

Delovanje aktivnih društev lahko tudi v kriznem letu dobro ocenimo. Aktivna društva so DPM Miklavž in DPM občine Starše ter v DPM Maribor. Najbolj obsežno sodelovanje ZPM Maribor z društvi člani zveze je bilo ponovno z DPM Maribor. Glavnina članov tega društva je iz mesta Maribor, vključujejo se tudi nekateri člani iz primestja, sedež društva je v DUM. ZPM pomaga društvu s svojimi viri (predvsem prostori in tudi s kadrom).

Prostovoljke in prostovoljci v vseh DPM se spopadajo z revščino med prebivalstvom. Covid situacija je še poslabšala tovrstne probleme. Ob tem je otežujoče še, da delo v DPM povsem bazira na prostovoljstvu, zato je komunikacija s pomoči potrebnimi še bolj otežena. Prostovoljci, člani društev, na sestankih organov ZPM pripovedujejo o njihovem zaznavanjih težav. Tudi na avgustovskem sklicu skupščine ZPM Maribor, so delegati društev poročali o delu, uspehih in težavah v svoji sredini.

Dogovorjeno je bilo, da bodo društva, člani ZPM Maribor, do zasedanja skupščine ZPM Maribor, ki bo obravnavala zaključna poročila, posredovala svoja strnjena poročila o delu za leto 2020, katera bomo dodali k pričujočemu gradivu. Do zaključka pisanja tega poročila, DPM-ji niso posredovali svojih letnih poročil, zato tega v prvem poročanju še ni mogoče izvesti.

Je pa poročilo o svojem delu podala Komisija za socialno humanitarno dejavnost pri DPM Maribor. Iz njihovega poročila povzemamo, da so članice komisije in drugi prostovoljci za izvajanje neposrednih pomoči

družinam z otroki opravili 1.200 ur prostovoljskega dela, od tega 570 ur strokovnega komisijskega dela. Pomoč so nudili 166 družinam, med drugim so zanje plačevali režijske stroške (elektrika, voda, stanarina). Nekatere družine so že imele izklopljeno elektriko ali odrejen izklop, nekatere celo določen datum deložacije. Če družina zaradi objektivnih vzrokov plačila ni zmogla, so iz DPM prosili Javni medobčinski stanovanjski sklad Maribor, da skupaj s Centrom za socialno delo poskusijo urediti plačilo oziroma premakniti deložacijo vsaj za nekaj časa. Z delovanjem komisije so aktivno preprečili deložacijo nekaj mariborskim družinam, preko ZPM Slovenije in v sodelovanju s Stanovanjsko komisijo pri Stanovanjskem skladu Maribor, so pravočasno uredili zapadla plačila. V letu 2020 so bili uspešni tudi pri pridobivanju donatorskih sredstev. Akcij zbiranja je bilo več, predvsem se je pri zbiranju angažirala ZPM Slovenije in v povezavi z nacionalno socialno komisijo usmerjala sredstva v pomoč na teren. Komisija DPM Maribor pa se je aktivno ukvarjala z neposredno delitvijo tako pridobljene pomoči družinam.

V letu 2020 je ZPM Maribor spet usmerila proračunska sredstva pridobljena na javnem razpisu MO Maribor (za izvajanje humanitarne dejavnosti) neposredno DPM Maribor. Ob tem je vsem trem društvom usmerila tudi namenska donatorska sredstva. Sekretar ZPM Maribor je spodbujal DPM Starše in DPM Miklavž k aktivnostim, tudi k neposredni vključitvi v ZPM Slovenije. Vključitev v nacionalno zvezo prinaša vsakemu društvu predvsem informacije in možnost, da pri nekaterih akcijah hitro reagirajo. To je najbolj smiselno takrat, ko ZPM Slovenije z donacijami, ki jih prejme v materialu, želi neposredno pomagati na terenu.

ZPM Maribor je delovanju DPM Maribor pripomogla na način, da društvu omogoča prostore za delo in skladiščenje, občasno uporabo službenega avtomobila zveze in stalno administrativno strokovno podporo. Ena od sodelavk strokovne službe ZPM pomaga pri knjigovodskem administrativnem delu DPM in kar veliko delovnega časa nameni delovanju društva.

Tudi leta 2020 so nekatera podjetja dostavljala DPM Maribor trgovsko prehrabno blago, ki se mu je iztekal rok uporabe. S sprejemom, vnašanjem, skladiščenjem in izdajo je bilo veliko opravka, saj so včasih pred stavbo DUM pripeljali spet celi tovarnjaki (polni palet vode, pijače, margarine, konzervirane juhe, otroške hrane in podobno). V zadnjih letih ima DPM za prenašanje tako pridobljenih pomoči v skladišče društva kar dobro organizirano prostovoljsko pomoč. V največjih stiskah pa so v letu 2020 pri teh opravilih občasno pomagali tudi sodelavci ZPM.

DPM Maribor se je v letu 2020 močno obremenila, ko je dala organizacijsko in vsebinsko podporo pri reševanju velike družinske stiske. Pomoč je bila zagotavljana mami Vanji, ki živi skupaj s svojim sinom Vidom, težje telesno in duševno prizadetim mladostnikom. Akcija se je imenovala »Za Vida«.

Mama se je izpostavila v TV oddaji, izseliti bi se namreč morala iz hiše, na kateri je imela hipoteko banka, mama pa več ni zmogla odplačevati dolgov banki. Banka je ponudila mami, da dolg, v bistvu svojo hišo, odkupi po polovični ceni, oziroma polovični vrednosti celotnega dolga, sicer bi hišo ponudili drugim v odkup. Pretresljiva zgodba se je dotaknila mnogih Slovencev, ki so nato donirali toliko sredstev, kot jih v zgodovini DPM Maribor še ni bilo zbranih. Zgodilo se je, da je bilo zbranega bistveno več denarja, kot so ob pričetku akcije upali pomisliti.

Ker DPM Maribor s svojim prostovoljskim pogonom organizacijsko ni moglo parirati pritoku sredstev, še manj pa realizaciji vsega, kar bi z zbranimi sredstvi morali narediti, se je ob koncu leta odločalo na katero humanitarno organizacijo bi sredstva prenesli, da bi bile potem aktivnosti v pomoč družini mame z mladostnikom invalidom tudi realizirane. V reševanje problematike so bili ob vodstvu DPM aktivno vključeni tudi pri ZPMS in seveda sama mama Vanja.

Znano je, da sredstva, ki se zbirajo kot donacije, smejo zbirati le humanitarne organizacije. DPM Maribor ta status ima, nima pa kadrovskega pogona, ki bi takšne obsežne aktivnosti, kot je na koncu izpadla akcija »Za Vida«, tudi izvedla.

DPM Maribor, s svojim humanitarnim statusom, ni prvič priskočila na pomoč, da so se preko njihovega transakcijskega računa zbirala oz. transferirala namenska sredstva donatorjev. Prvič pa se je zgodilo, da je akcija prerasla možnosti kadrovske majhnega društva.

DPM Miklavž in DPM občine Starše sta na skupščini zveze v letu 2020 poročali, da sta na lokalnih občinskih ravneh organizirali prireditve in dobrodelne dogodke. Predsednici obeh društev sta bili občasno v stiku s sekretarjem zveze, tako da je vzajemno informiranje potekalo.

STROKOVNA SLUŽBA ZPM MARIBOR

Kot uvodoma poročamo je bilo v letu 2020 v strokovni službi ZPM Maribor sočasno zaposlenih 14 delavcev, od teh hkrati največ štirje delavci za določen čas. Ena delavka, sicer zaposlena za nedoločen čas, je bila projektno prerazporejena na projektno delo, s čimer smo tri leta nazaj dobili podlago za eno dodatno zaposlitev za določen čas. V letu 2020 je bila ena upokojitev delavca.

Delavci strokovne službe ZPM Maribor so se v letu 2020 soočali z s težavami, ki so bile posledice bolezni in poškodb izven dela (samih delavcev), kot tudi težje bolezni enega od kolegov iz službe in bolezni svojih bližnjih družinskih članov.

Ob koncu leta 2020 je Covid prizadel neposredno tudi delavce strokovne službe, od meseca oktobra do decembra, so bili kar trije v izolaciji oz. samoizolaciji, trend obolenja se nadaljuje tudi v 2021.

Delovno skupnost-strokovno službo vodi sekretar zveze, ki ocenjuje:

-da so delavci kompetentni in svoje naloge dobro opravljajo. V strokovni službi smo v letu 2020 spet imeli enega začetnika, oskrbnika doma, ki pa je žal prehitro obupal nad svojim delom na Pohorju in podal odpoved.

-delavci-vodje služb, centrov ali referatov vodijo svoje sodelavce na primeren način. Pohvalo namenja vsem vodjem služb in vsem koordinatoricam dejavnosti. Strokovno in suvereno opravljajo svoje delo. Posebno pohvalo v letu 2020 namenja svoji namestnici, ki ga je dobro nadomestila, ko je bil en mesec na bolniški zaradi poškodbe izven dela.

-sodelavci strokovne službe opravljajo ob osnovnih zadolžitvah še projektne naloge. Takšna orientacija je praktično nujna in je posledica večletnih krčitev sredstev, ki smo jih pri ZPM prejeli iz javnega sektorja. Takšno projektno delovanje predstavlja svojevrsten napor. Delavec hkrati opravlja projektno delo, ob tem pomaga uvajati delavca, ki ga je nadomestil ali ob projektih nalogah opravlja tudi programske. Če je projektni partner, ki vodi projekt soliden, dobro teče sodelovanje. Če pa projektno partnerstvo ni ustrezno vodeno, kar smo si v letu 2020 spet skušali, je projektno delo posebno breme

-pohvala velja tudi drugim delavcem, ki so v letu 2020 pogosto opravljali še dodatne Covid naloge in svoje delo po potrebi opravljali tudi od doma. Nihče ni odklonil, kar mu je bilo naloženo. V letu 2020 se je večkrat izkazala solidarnost med zaposlenimi.

POSLOVANJE IN FINANČNO POSLOVANJE

V začetku tega poslovnega poročila smo v splošnem delu strnjeno opisali, kako ZPM Maribor posluje, opredelili smo tudi način izvajanja osnovnih programov in ciljev delovanja ZPM Maribor ter opisali načine, kako je izvajana pridobitna dejavnost.

Pričujoče letno poročilo bo skupaj s pojasnili k računovodskim izkazom, obravnavano na organih ZPM Maribor.

Predvidena je revizija, saj so odhodki ZPM Maribor presegli en milijon evrov. Poročilu so v nadaljevanju dodana še pojasnila k računovodskim izkazom in po opravljeni reviziji tudi revizorjevo poročilo.

V Pojasnilih k računovodskim izkazom za leto 2020 so opisane in podrobno razložene posamezne pomembne finančne postavke in razčlenjeni prihodki in odhodki.

Planirali smo, da bi ZPM Maribor v letu 2020 dosegla 1.440.232,00 EUR odhodkov in prav toliko prihodkov. **ZPM Maribor pa je ob koncu poslovnega leta zabeležila negativen rezultat v višini 142.227,94 EUR presežka odhodkov nad prihodki.** Željenega uravnovešene rezultata, pozitivne »0«, nam ni uspelo doseči.

Kot že zapisano, so odhodki presegli en milijon, znašajo 1.117.660,04 EUR. (77,60 % od vseh planiranih). Prihodkov je bilo 975.432,10 EUR (67,73 % od vseh planiranih).

Morda je smiselna primerjava poslovnega leta s predhodnimi leti:

Kako nizki so bili prihodki leta 2020, pove podatek, da ZPM Maribor v tem tisočletju še nikoli ni imela manj kot en milijon letnih prihodkov.

Prav tako se še ni zgodilo, da bi v poslovnem letu beležili tako veliko razliko med odhodki in prihodki, oziroma izgubo.

Poslovni rezultati po posameznih letih so v zadnjih dveh desetletjih sicer nihali med nekaj 100 in nekaj 1000 EUR razlike med prihodki in odhodki. Odstopanja med planom in realizacijo prihodkov ali odhodkov za so se gibala med 0,5% do 5%.

Skupna izguba iz minulih let poslovanja je konec leta 2019 dosegla 70.236,88 EUR.

Z nastopom koledarske pomladi, v začetku Covid razmer leta 2020, se niti približno nismo zavedali, kakšne težave v poslovanju nas lahko doletijo. Kakor pa so se ob naraščajoči epidemiji in ukrepom zoper njo, vrstili dogodki in poslovni dogodki, pa smo vse bolj prepoznavali krizo. Temu primerno smo pričeli ukrepati nekako na sredini druge četrtine leta. V začetku meseca maja smo sicer še upali, da bomo v goste sprejemali šole v naravi in podobne organizirane skupine, zelo hitro se je izkazalo, da te dejavnosti šole ne bodo izvajale.

Jesenska epidemija je še dodatno vplivala na planirane prihodke, mnogih stroškov pa se preprosto nismo mogli izogniti.

Kot že zapisano smo v letu 2020 imeli zelo malo prihodkov iz pridobitne dejavnosti. Zavedati se moramo, da ZPM Maribor na način, da s presežki iz pridobitne dejavnosti pokriva stroške osnovne nepridobitne dejavnosti, ne more dolgo vzdržati, če ne bo izvedla nujnih vlaganj v lastne objekte, ki takšne presežke prinašajo.

Investicijskega vzdrževanja smo se v letu 2020 povsem izogibali, opravili le nujne nabave in vzdrževalna dela v vseh centrih. Večjih vlaganj preprosto nismo izvajali, ob tem da vemo, da je neizogibno nujna adaptacija sanitarnih prostorov spalnih objektov VIRC Poreč in še nekatera »manjša« investicijsko vzdrževalna dela v VIRC-u, ki je lani dopolnil 32 let.

Stroški dela redno zaposlenih, so največji strošek, katerega se ni mogoče izogniti. Ob tem velja povedati, da smo prav konec februarja 2020 sprejemali Pravilnik o delovnih razmerjih ZPM Maribor. S tem in podrejenimi akti smo uskladili zakonsko predpisano rast minimalne plače s plačami delavcev ZPM Maribor. Dosežen je bil konsenz vodstva ZPM Maribor s predstavniki delavcev in sindikatom. Stroški dela bi bili v primerjavi z letom 2019 zanesljivo še višji, če med poslovnim letom potem ne bi izvedli nekaterih ukrepov (skrajšan delovni čas, čakanje na delo). Del teh ukrepov nadaljujemo tudi v letu 2021.

Nekateri materialni stroški so naraščali zaradi dviga cen, nekateri »komunalni« (kot na primer elektrika), so bili neko obdobje zamrznjeni. Hkrati pa so nastali novi materialni stroški, povezani z borbo proti epidemiji (z razkuževanjem, z nabavo zaščitnih sredstev...). V začetnem kriznem obdobju smo nekako ostali povsem sami, spet se je tukaj poznal naš status NVO. V drugi polovici leta so nam na podlagi prošenj po donirani zaščitni opremi pomagali tudi s strani službe zaščite in reševanja MOM.

Za vzdrževanje likvidnosti in pokrivanje tekočih obveznosti je imela ZPM Maribor **dovolj sredstev. V kolikor nas ne bi bremenila amortizacija**, ki jo seveda obračunavamo skladno z zakonom in standardi, bi v letu 2020 vseeno poslovali z izgubo.

O uspehu ZPM Maribor pri prijavi na razpise in sklenjenih pogodbah za javna sredstva smo pisali že v Splošnem delu tega poročila. Bili smo uspešni, predvsem pri prijavi na razpis ZZZS, kjer pa potem žal nismo mogli realizirati vseh pripadajočih predlogov za napotitev na zdravstvena letovanja.

Nekako zadovoljni smo bili z donatorji, manj s sponzorji. Kriza leta 2020 se izkazuje tudi pri interesu sponzorjev. Številne pogodbe so bile sklenjene z individualnimi podpisniki (letovanja, najem prostorov in podobno), vendar bistveno manj kot leto prej.

Ugotavljamo, da **dolžnikov med pravnimi osebami nimamo**. Smo pa upnik nekaj manjših dolžnikov (zaradi slabih socialnih situacij družin in posameznikov). Dolžnike opominjamo, navadno dolgove poravnajo pred naslednjo poletno sezono. Upamo, da tudi v bodoče ne bo potrebno izvajati drugih postopkov izterjatve.

ZPM Maribor **nima odprtih sporov** na sodišču, v mediaciji in tudi sicer ne. ZPM Maribor tudi ni upnik z zapadlimi obveznostmi v kakršnemkoli gospodarskem ali drugem poslu, vsaj vede ne. To pomeni, da so naši dolgovi sproti poravnani.

Ključni pogodbi, ki jo posebej izpostavimo tudi za 2020 sta bili podpisani med ZPM Maribor in MO Maribor. Ena pogodba sistemsko določa sofinanciranje programov za prosti čas mladih, v katerih je vključeno sofinanciranje ogrevanja stavbe DUM, deležev materialnih stroškov ter deleži plač in nekaterih stroškov delavcev ZPM, ki so izvajalci sofinanciranih programov in so vezani na domicilni center ZPM – Dom ustvarjalnosti mladih. Druga pogodba, ki jo izpostavimo, je za program Mladi za napredek Maribora,

podpisana za 3 leta (2018 - 2021). Obe opisani pogodbi pomenita stabilnost za izvajanje večine programov ZPM Maribor in hvaležni smo MO Maribor, da nam je bilo omogočeno izvajati programe na daljavo.

Na ta način nam je bilo omogočeno, da svoj trud usmerimo v realizacijo programov vsaj prilagojeno. Tako smo tudi izpolnili svoj del odgovornosti do naših uporabnikov, otrok, mladih oziroma družin z otroki.

Rezultat ZPM Maribor dosežen ob koncu leta 2020 naj nas ne potre, smemo pa biti razočarani. Okoliščine so bile ne le objektivne, temveč destruktivne. Upamo, da bo epidemija v letu 2020 čimprej popustila, da se bodo ukrepi zoper njo sprostili in bo javno življenje bolj normalno. Tudi nam bo potem lažje in veselimo se, da se bodo mladi spet družili v naših centrih, uporabljali naše storitve in spet polnokrvno zaživel.

Obseg poslovanja ZPM Maribor (odhodkov) je v letu 2020 **presegel** 1 milijon EUR. Zato je ZPM Maribor v skladu z Zakonom o društvih zavezana k **finančni reviziji poslovanja za leto 2020**. Skladno s terminskim planom bo revizija izvedena v mesecu maju, skupščina pa predvidoma junija, najkasneje avgusta 2020.

Maribor, 15.marec 2020

Podatke za pripravo osnutka poročila
so pripravili sodelavci strokovne službe
ZPM Maribor:
Tadeja Dobaj, Kornelija Kaurin,
Marina Škrubej, Urša Žiger in Alenka Tršavec

Sekretar ZPM Maribor:

BOŽIDAR RAUŠL

Predsednica ZPM Maribor

NINA BABIČ

POJASNILA K RAČUNOVODSKIM IZKAZOM 2020

I. UVOD

Zveza prijateljev mladine Maribor (ZPM Maribor) je zveza društev, ustanovljena na osnovi zakona o društvih. Temeljni cilj delovanja ZPM Maribor je kvaliteta življenja otrok, mladih in družine, varovanje in krepitev njihovega zdravja, uveljavljanje njihovih interesov in potreb ter zaščite njihovih pravic.

ZPM Maribor zagotavlja evidentiranje in prikazovanje podatkov o svojem **finančnem in materialnem poslovanju** na način in v obliki, ki je v skladu z **Zakonom o društvih (U.L. 64/11-uradno prečiščeno besedilo), računovodskim standardom za društva SRS 33, s temeljnim aktom ter v skladu z davčno zakonodajo**. V skladu z določili SRS 33.6 obravnava ZPM Maribor sredstva in obveznosti do virov sredstev ter stroške, odhodke in prihodke v skladu s splošnimi računovodskimi standardi (SRS 2016).

Ker so doseženi prihodki oz. odhodki v letu 2020 presegli 1 milijon EUR, mora ZPM Maribor svoje računovodske izkaze revidirati (27. člen Zakona o društvih), kar pomeni, da mora računovodske izkaze pred sprejetjem letnega poročila, poleg notranjega nadzora, revidirati tudi zunanji revizor. Revizija mora biti opravljena v 6 mesecih po koncu poslovnega leta.

Svoje knjigovodske evidence vodi po načelu **dvostavnega knjigovodstva** in od leta 2013 uporablja enotni kontni okvir in priporočeni enotni kontni načrt za družbe, zadrage, samostojni podjetniki, nepridobitne organizacije ter društva in invalidske organizacije, po novem organizacije zasebnega sektorja. Poslovne knjige vodi računalniško.

Pod pogoji, ki jih določa Zakon o društvih, opravlja ZPM Maribor tudi **pridobitno dejavnost**, in sicer kot dopolnilno dejavnost nepridobitni dejavnosti, ki skupaj predstavljata celotno storitev, hkrati pa tako zagotavlja tudi boljšo izkoriščenost svojih osnovnih sredstev. Iz opravljanja pridobitne dejavnosti mora obračunati **davek od dohodkov pravnih oseb**. Davčni obračun sestavi v skladu z Zakonom od davku od dohodka pravnih oseb (ZDDPO-2). Za sestavo obračuna je pomemben Pravilnik o opredelitvi pridobitne in nepridobitne dejavnosti U.L. 109/07, dopolnjen leta 2009 (UL 68/09). Prihodke za potrebe davčne bilance ugotavlja ZPM Maribor kot razliko med vsemi prihodki in prihodki, ki se nanašajo na nepridobitno dejavnost, odhodke pa kot razliko med vsemi odhodki in odhodki, ki se nanašajo na nepridobitno dejavnost.

ZPM Maribor presega mejno vrednost obdavčljivega prometa zato je identificirana za obračunavanje (trimesečni obračun) **davka na dodano vrednost** in ga obračunava v vseh primerih, ki so določeni z Zakonom o davku na dodano vrednost ter vodi predpisane evidence. DDV si odbija le deloma, zato konec leta sestavi dokončni obračun odbitka DDV.

ZPM Maribor je vpisana v **vpisnik prostovoljskih organizacij** in mora sestaviti poročilo o prostovoljstvu na dan 31.12.2020 ter ga oddati na AJPES skupaj s podatki iz letnega poročila za namene državne statistike.

Finančno poslovanje izvaja ZPM Maribor preko transakcijskega računa odprtega pri NKB Maribor številka SI056 0451 5000 0405 095. Blagajniško poslovanje izvaja na sedežu društva.

ZPM Maribor je ob koncu obračunskega obdobja, po stanju na dan 31.12.2020, opravila tudi **popis sredstev in obveznosti do njihovih virov** ter tako zagotovila podatke o dejanskem stanju svojega premoženja. Komisije ob popisu niso ugotovile viškov in mankov. Zaradi dotrajanosti nekaterih osnovnih sredstev in drobnega inventarja, so komisije predlagale, da se odpišejo in izločijo iz uporabe.

Letno poročilo obsega:

- ❖ bilanco stanja
- ❖ izkaz poslovnega izida
- ❖ prilogo k izkazu poslovnega izida
- ❖ pojasnila k računovodskim izkazom
- ❖ poročilo o poslovanju
- ❖ revizorjevo oceno

Za potrebe statistike mora ZPM Maribor predložiti Agenciji za javnopravne evidence in storitve bilanco stanja in izkaz poslovnega izida do 31. marca 2021. Pojasnila k računovodskim izkazom in poročilo o poslovanju z revizorjevo oceno pa najkasneje do 31. avgusta 2021. Obračun davka od dohodkov pravnih oseb mora Zveza predložiti davčnemu organu do konca marca 2021.

II. PODATKI IZ BILANCE STANJA

Bilanca stanja izkazuje stanje sredstev in obveznosti do virov sredstev na dan 31.12. 2020. Postavke v bilanci stanja prikazujejo stanje v poslovnih knjigah in so seštevek vknjižb, ki so izdelane na osnovi knjigovodskih listin. Prikazano je stanje tekočega in predhodnega leta.

SREDSTVA

- 1. Neopredmetena sredstva in dolgoročne aktivne časovne razmejitve** – zajemajo knjigovodsko vrednost računalniških programov. Vrednotijo se po modelu nabavne vrednosti, ki se zmanjšuje za amortizacijski popravek vrednosti. Knjigovodska vrednost je razlika med nabavno vrednostjo in popravkom vrednosti in znaša **460,43 EUR**.
- 2. Opredmetena osnovna sredstva** – postavka zajema knjigovodsko vrednost opredmetenih osnovnih sredstev in drobnega inventarja na dan 31.12.2020. Je razlika med nabavno vrednostjo in popravkom vrednosti. Osnovna sredstva vrednotimo po nabavni vrednosti, ki je dokumentirana nakupna cena, povečana za dokumentirane neposredne stroške, potrebne za njihovo usposobitev za uporabo. Sem spadajo zemljišča, zgradbe, oprema, drobni inventar in vlaganja v opredmetena osnovna sredstva v tuji lasti. Nabavna vrednost se zmanjšuje z letnimi popravki, ugotovljenimi na podlagi amortizacijskih stopenj, ki ne presegajo stopenj iz Zakona o davku od dohodkov pravnih oseb. Uporabljena je metoda enakomernega časovnega amortiziranja. Zemljišča se ne amortizirajo. Za drobni inventar uporabljamo 100 % odpis.
V letu 2020 je ZPM pridobila za **12.616,58 EUR opredmetenih osnovnih sredstev in drobnega inventarja**, ki se uvršča med opredmetena osnovna sredstva ne glede na vrednost, ker je njegova življenjska doba daljša od enega leta. Viri za nabavo so bila lastna sredstva in donacije.
Tako ugotovljena **knjigovodska vrednost opredmetenih osnovnih sredstev je 377.794,66 EUR**.
- 3. Naložbene nepremičnine** so namenjene dajanju v najem. Izkazujejo knjigovodsko vrednost na dan bilance stanja, ki je razlika med nabavno vrednostjo in popravkom vrednosti in znaša **1.480.910,85 EUR**. Vključuje vrednost zemljišča **663.217,03 EUR** in zgradbe VIRC v Poreču **817.693,2 EUR**. Vrednotene so po modelu nabavne vrednosti in se amortizirajo (razen zemljišč).
- 4. Dolgoročne finančne naložbe** – so naložbe v lastniški delež firme Virc d.o.o. Poreč, merjene po nabavni vrednosti, kar pomeni, da se v celotnem obdobju pripoznanja v računovodskih izkazih izkazujejo po nabavni vrednosti, ki znaša **2.492,92 EUR**.
- 5. Zaloge** – zajemajo zaloge materiala in trgovskega blaga v znesku **535,68 EUR**. Vrednotijo se po nabavnih cenah. Zaloge proizvodov v lastnem skladišču znašajo **3.059,08 EUR** in so vrednotene po pošteni vrednosti. Zmanjševanje količin (poraba, prodaja) zalog je ovrednotena po povprečnih cenah.
- 6. Kratkoročne poslovne terjatve 74.966,05 EUR** – zajemajo vrednost kratkoročnih terjatev do kupcev iz naslova prodaje storitev na podlagi izdanih verodostojnih listin, ter druge kratkoročne terjatve do državnih in drugih institucij. Kratkoročne terjatve do kupcev v državi znašajo **3.879,24 EUR** in bodo plačane v letu 2020. Oslabili smo terjatve iz l. 2017 v višini **291,35 EUR** in odpisali neizterljive terjatve do l. 2016 v višini **143,33 EUR**. Terjatve do kupcev v tujini znašajo **26.924,00 EUR** in zapadejo v plačilo naslednje leto. V tej postavki so zajete še kratkoročne terjatve za dane predujme dobaviteljem, terjatve za odbitni delež davka na dodano vrednost in druge terjatve do državnih in drugih institucij v vrednosti **44.456,16 EUR**.
- 7. Denarna sredstva** – izkazujejo zneske denarnih sredstev na računu pri banki **1.088.228,95 EUR**, gotovine v blagajni **84,59 EUR** in gotovino v devizni blagajni **23,82 EUR**, skupaj **1.088.337,36 EUR**. Zneski so usklajeni z bančnim izpiskom, blagajniškim dnevnikom in popisnim listom. Prevrednotena so le denarna sredstva v tuji valuti zaradi spremembe valutnega tečaja.
- 8. Kratkoročne aktivne časovne razmejitve**, gre za izdatke, ki še niso stroški obračunskega obdobja. Saldo konec leta je 0.

Seštevek sredstev – aktive znaša 3.028.557,03 EUR.

OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV

9. **Društveni sklad** – zajema ustanovitveno vlogo **3.110.972,00 EUR**, nepokrit čisti presežek odhodkov preteklih let **70.236,88 EUR** in presežek odhodkov tekočega leta **142.227,94 EUR**. Sklad skupaj znaša **2.898.507,18 EUR**.
10. **Rezervacije in dolgoročne pasivne časovne razmejitve v višini 56.365,47 EUR** - s 1. januarjem 2007 je bil odpravljen sklad osnovnih sredstev, ter za znesek neodpisane nabavne vrednosti teh sredstev izkazane dolgoročne pasivne časovne razmejitve. Porabljajo se skladno z obračunano amortizacijo **19.795,42 EUR**. Sem se uvrščajo tudi donacije z ročnostjo več kot eno leto **36.570,05 EUR**.
11. **Kratkoročne poslovne obveznosti – 63.155,28 EUR** zajemajo obveznosti do dobaviteljev, ki zapadejo v plačilo v naslednjem obračunskem obdobju. Vrednotijo se z zneski, ki jih na podlagi verodostojnih listin ZPM Maribor dolguje upnikom. Obveznosti so usklajene in so poravnane v roku zapadlosti. Saldo kratkoročnih **obveznosti do dobaviteljev na dan 31.12.2020 znaša 20.963,92 EUR** in so bile poravnane v mesecu januarju 2021.
Ta postavka vključuje še obveznosti za prejete kratkoročne predujme, obveznosti iz razmerja do zaposlenih, obveznosti do državnih institucij (obračunani DDV, davčni odtegljaj, davek od dohodkov), obveznosti za pogodbeno dela, skupaj **42.191,36,77 EUR**.
12. **Kratkoročne pasivne časovne razmejitve** – zajemajo zneske prenesenih, še ne porabljenih namenskih donacij in prostovoljnih prispevkov fizičnih in pravnih oseb za kritje stroškov letovanja otrok iz socialno ogroženih družin, za projekt Omogočimo sanje za nadarjene otroke. Skupna višina teh sredstev je **9.820,60 EUR**.

Seštevek obveznosti do virov sredstev – pasive znaša 3.028.557,03 EUR.

III. PODATKI IZ IZKAZA POSLOVNEGA IZIDA

Izkaz poslovnega izida prikazuje postavke prihodkov in odhodkov ter poslovnih izidov za leti 2020 in 2019.

PRIHODKI

Prihodki se pripoznajo v obračunskem obdobju, na katero se nanašajo oziroma v katerem so prejeti. V letu 2020 znašajo prihodki skupaj **975.432,10 EUR**, kar je 31,9 % manj kot leta 2019 in 32,3 % manj kot je bilo planirano za leto 2020.

Pregled prihodkov po virih v letu 2020 v primerjavi s planom 2020 in letom 2019

Zap. št.	N A Z I V	ZNESEK 2019	PLAN 2020	ZNESEK 2020	INDEKS 2020/2019	INDEKS 2020/PLAN
I.	PRIHODKI	1.433.283,38	1.440.232,00	975.432,10	68,1	67,7
A.	POSLOVNI PRIHODKI	1.431.632,18	1.440.232,00	974.036,68	68,0	67,6
1.	Prihodki od prodaje storitev	487.083,64	396.210,00	185.734,87	38,1	46,9
2.	Dotacije iz proračunskih in drugih javnih sr.	667.003,46	655.622,00	618.613,80	92,7	94,4
	Dotacije mestne občine Maribor	404.950,95	405.472,00	367.657,02	90,8	90,7
	Dotacije drugih občin	99.654,93	91.500,00	70.393,11	70,6	76,9
	Dotacije zavoda za zdravstveno zavarovanje	85.809,30	91.750,00	98.028,10	114,2	106,8
	Dotacije zavoda za zaposlovanje	34.912,88	36.000,00	35.635,73	102,1	99,0
	Dotacije ministrstev in drugih	41.675,40	30.900,00	46.899,84	112,5	151,8
3.	Donacije drugih pravnih in fizičnih oseb	75.043,38	77.600,00	34.583,95	46,1	44,6
4.	Prihodki od prodaje trgovskega blaga	3.770,98	2.300,00	634,26	16,8	27,6
5.	Prihodki od najemnin	196.604,39	300.000,00	87.343,51	44,4	29,1
6.	Drugi prihodki	2.126,33	8.500,00	47.126,29	2.216,3	554,4
B.	FINANČNI PRIHODKI	881,99		413,11	46,8	
C.	OSTALI PRIHODKI	769,21		982,31	127,7	

A. Poslovni prihodki - prihodki od dejavnosti predstavljajo 99,9 % **(975.432,10 EUR)** skupno ustvarjenih prihodkov. V primerjavi z letom 2019 so manjši za 32,0 % in manjši za 32,4% od planiranih.

Med poslovne prihodke štejemo:

❖ **prihodke od prodaje storitev, trgovskega blaga (186.369,13 EUR)**

V primerjavi z letom 2019 so za 61,9 % manjši in za 53,1 % manjši od planiranih. Ti prihodki so prihodki od prodaje penzijskih storitev šolam v naravi in drugim skupinam na letovanjih ob morju in na Pohorju, prihodki od plačil razlike do polne cene regresiranega ali zdravstvenega letovanja otrok, prihodki od točilnice, prihodki za oglaševalske storitve in drugi prihodki od storitev kot so obiski dedka Mraza, organizacija praznovanja rojstnih dni. Realizacija je bila manjša in občasno nemogoča zaradi ukrepov vlade ob epidemiji Covid-19 virusa.

❖ **dotacije iz proračunskih in drugih javnih sredstev (618.613,80 EUR)**

To so sredstva, ki so namensko pridobljena iz proračuna države, lokalne skupnosti in druga javna sredstva za izvajanje dejavnosti ZPM Maribor, za pokrivanje poslovnih odhodkov v obračunskem obdobju.

V primerjavi z letom 2019 so nižja za 7,3 %, in za 5,6 % pa nižja od planiranih sredstev. Namen porabe teh sredstev je določen v pogodbah o izvajanju programov.

Dotacije od MO Maribor so

- sredstva namenjena izvajanju posameznih programov in projektov s področja sociale, kulture, izobraževanja in varstva okolja;
- sredstva za delež plač udeležencev projektov javnih del
- sredstva za regresirano letovanje otrok iz socialno šibkih družin (VIRC, DMZ)

Dotacije drugih občin so

- sredstva za regresirano letovanje otrok iz socialno šibkih družin v teh občinah
- sredstva za materialne stroške za nekatere programe (Bralna značka, Otroški parlament)

Dotacije od Zavoda za zdravstveno zavarovanje RS so pridobljene na javnem razpisu Zavoda in so namenjene letovanju otrok z zdravstveno indikacijo iz celotne podravske regije. Otroci letujejo v naših domovih na Pohorju in v Poreču.

Dotacije od Zavoda za zaposlovanje RS so sredstva pridobljena na javnem razpisu za izvajanje projektov javnih del, namenjena pa so izplačilu plač in drugih stroškov dela udeležencem javnih del, njihovem usposabljanju in zdravniškimi pregledom. Višina teh sredstev niha glede na število odobrenih projektov javnih del.

Dotacije od ministrstev in drugih – so nakazila Zveze prijateljev mladine Slovenije (ZPMS) za kritje stroškov letovanja otrok s posebnimi potrebami, ki jih je pridobila od FIHO, največji delež pa so sredstva MDDSZ R Slovenije, za izvajanje projekta VGC Štajerska, katerega prijavitelj je Dom Danice Vogrinec, ZPM Maribor pa partner.

❖ **donacije drugih pravnih in fizičnih oseb (34.583,95 EUR)**

V primerjavi s predhodnim letom je masa teh sredstev nižja za 53,9%, zajema pa sredstva, ki so jih donirale fizične in pravne osebe. Ta sredstva so namenjena dvigu kvalitete programov, ki so brezplačni. Z njihovo pomočjo je bilo omogočeno letovanje otrokom iz socialno ogroženih družin. V okviru projekta Omogočimo sanje je bil organiziran samo en tabor za nadarjene otroke v začetku leta. Kasneje zaradi ukrepov ob epidemiji to ni bilo več mogoče.

❖ **drugi prihodki od dejavnosti (134.469,80 EUR)**

V tej postavki so izkazani prihodki od najemnin iz naložbenih nepremičnin, prihodki za pokrivanje stroškov uporabe prostorov DUM drugih društev in fizičnih oseb, katerim ZPM odstopa prostore v souporabo. Ti so bili v letu 2020 manjši za 55,6%, ker se objekti niso oddajali zaradi ukrepov vlade ob razglasitvi epidemije Covid-19. Na osnovi teh ukrepov pa smo prejeli 44.648,30 EUR državne pomoči (subvencija skrajšanega delovnega časa in čakanja na delo, subvencija za pokrivanje fiksnih stroškov).

B. Finančni prihodki – 413,11 EUR zajemajo v obračunskem obdobju prejete obresti za dana posojila,, pozitivne tečajne razlike. Ugotavljajo se v skladu s sklenjenimi pogodbami in veljavnimi predpisi.

C. Drugi prihodki (982,31 EUR) vključujejo prihodke od zadržanih deležev pri odjavi letovanja in razne občasne prihodke.

Delež vseh prihodkov po virih financiranja za leto 2016, 2017, 2018, 2019 in 2020

Zap.št.	VIR FINANCIRANJA	2016 %	2017 %	2018 %	2019 %	2020 %
1.	Dotacije mestne občine Maribor	24,7	25,8	27,6	28,2	37,7
2.	Dotacije drugih občin	7,6	6,7	7,5	6,9	7,2
3.	Dotacije zavoda za zdravstveno zavarovanje	9,9	10,3	5,9	6,0	1,0
4.	Dotacije zavoda za zaposlovanje	3,6	4,2	4,6	2,5	3,6
5.	Dotacije ministrstev in drugih	0,3	2,2	2,4	2,9	4,8
6.	Donacije drugih pravnih in fizičnih oseb	4,5	4,4	4,3	5,3	3,6
7.	Prihodki od prodaje storitev, najemnin in trg. blaga	49,3	45,8	47,4	48,0	41,9
8.	Finančni prihodki	0,1	0,4	0,1	0,1	0,1
9.	Drugi prihodki		0,2	0,2	0,1	0,1
	Skupaj	100,0	100,00	100,00	100,0	100,0

ODHODKI

Odhodki obračunskega obdobja znašajo **1.117.660,04 EUR**. So 22 % nižji kot doseženi leta 2019 in za 22,4 % nižji kot po planu.

Zap. št.	N A Z I V	ZNESEK 2019	PLAN 2020	ZNESEK 2020	INDEKS 2020/2019	INDEKS 2020 /PLAN
II.	ODHODKI	1.432.551,20	1.440.232,00	1.117.660,04	78,0	77,6
A.	STROŠKI MATERIALA	57.957,56	52.730,00	45.502,99	78,5	86,3
	Material in pomožni material	39.891,89	35.000,00	26.494,70	66,4	75,7
	Stroški energije	8.758,14	7.100,00	9.115,95	104,1	128,4
	Nadom.deli OS in odpisi DI	3.062,57	3.600,00	4.842,36	158,1	134,5
	Stroški pisar.materiala in strok.literature	6.244,96	7.030,00	5.049,98	80,9	71,8
B.	STROŠKI STORITEV	872.698,19	864.200,00	529.504,40	60,7	61,3
	Stroški storitev pri opravljanju storitev	614.577,77	635.000,00	336.428,10	54,7	53,0
	Stroški transportnih storitev	43.173,95	39.400,00	36.273,22	84,0	92,1
	Stroški storitev v zvezi z vzdrževanjem	20.862,90	18.000,00	19.722,45	94,5	109,6
	Povračila stroškov zaposlencem	1.715,08	2.200,00	964,51	56,2	43,8
	Stroški plačilnega prometa in zavarovalnih premij	24.389,19	23.500,00	21.816,68	89,5	92,8
	Stroški intelektualnih storitev	31.220,20	28.000,00	20.074,15	64,3	71,7
	Stroški reklame in reprezentance	2.897,94	2.200,00	2.384,40	82,3	108,4
	Storitve fizičnih oseb z dajatvami	105.480,08	90.000,00	81.365,86	77,1	90,4
	Stroški drugih storitev	28.381,08	25.900,00	10.475,03	36,9	40,4
C.	AMORTIZACIJA	74.209,85	73.800,00	75.365,97	101,6	102,1
D.	STROŠKI DELA	363.852,39	398.620,00	412.746,33	113,4	103,5
	Bruto plače in nadomestila zaposlencev	229.688,24	253.000,00	252.790,42	110,1	99,9
	Prispevki delodajalca	37.520,59	44.620,00	48.398,29	129,0	108,5
	Drugi stroški dela	52.168,74	56.000,00	65.885,19	126,3	117,7
	Stroški javnih del	44.474,82	45.000,00	45.672,43	102,7	101,5
E.	DRUGI STROŠKI	62.016,88	49.100,00	53.177,68	85,7	108,3
	Dajatve, neodvisne od str.dela	5.271,76	5.100,00	4.537,02	86,1	89,0
	Dotacije drugim pravnim osebam	16.840,36	15.000,00	17.222,50	102,3	114,8
	Ostali stroški	39.904,76	29.000,00	31.418,16	78,7	108,3
F.	POSLOVNI ODHODKI	1.029,35	800,00	699,17	67,9	87,4
G.	FINANČNI ODHODKI	786,89	982,00	606,03	77,0	61,7
H.	OSTALI ODHODKI	0,09		57,47		

A. Odhodki iz dejavnosti predstavljajo **99,9 % (1.117.248,33 EUR)** doseženih odhodkov. V primerjavi z letom 2019 so za 22 % nižji.

Odhodke iz dejavnosti sestavljajo:

❖ **stroški materiala (45.502,99 EUR)**

Med stroške materiala spadajo stroški materiala, porabljenega pri ustvarjanju storitev (porabljena živila, gorivo, plin za ogrevanje, čistilna sredstva, zdravstveni material, porabljeno trgovsko blago), stroški energije, stroški nadomestnih delov in materiala za vzdrževanje, stroški drobnega inventarja, stroški pisarniškega materiala in strokovne literature ter raznega materiala za izvedbo delavnic v posameznih programih. V glavnem je to material, ki ob nakupu obremenjuje neposredno stroške materiala, preko zmanjšanja zaloga pa se obremenijo stroški živil in trgovskega blaga.

❖ **stroški storitev (529.504,40 EUR)**

Stroški storitev predstavljajo največji delež skupnih odhodkov. Zajemajo vrednosti storitev, ki so jih v obračunskem letu opravile druge pravne in fizične osebe. Pripoznajo se v obračunskem obdobju, na katerega se nanašajo in se ugotovijo v zneskih, ki jih zaračunajo dobavitelji storitev.

Največji delež stroškov storitev so stroški penzijskih storitev firme VIRC d.o.o., ki je v 100% lasti ZPM Maribor in sodelujeta na osnovi sklenjene alotmajske pogodbe. Sledijo plačila storitev in nadomestila-povračila stroškov za prostovoljsko delo fizičnih oseb skupaj z dajatvami (avtorske in podjemne pogodbe, sejnine, delo študenta, nagrade in povračila stroškov prostovoljcem v dejavnostih Zveze), transportne storitve (avtobusni prevozi, prevozi opreme), storitve v zvezi z rednim vzdrževanjem (razna popravila, vzdrževanje računalniške opreme in programov) ter druge storitve vezane na izvedbo posameznih programov.

❖ **stroški dela (412.746,33 EUR)**

Znesek stroškov dela ugotavlja ZPM Maribor v skladu z zakonskimi predpisi ter notranjimi akti. Pripoznajo se v obračunskem obdobju, na katero se nanašajo. Zajemajo bruto plače in nadomestila plač, prispevke v breme društva ter druge stroške dela (prejemki za prehrano, prevoz) redno zaposlenih.

V postavki stroški dela javnih del so zajete plače in nadomestila plač, stroški prehrane in prevoza oseb, ki so na osnovi posebne pogodbe vključeni v projekte javnih del. Masa teh stroškov je 2,7 % višja kot leta 2019.

❖ **odpisi vrednosti (75.365,97 EUR)**

Ti stroški zajemajo zneske amortizacije t.j. popravkov vrednosti opredmetenih osnovnih sredstev in neopredmetenih sredstev v obračunskem obdobju ter stroške amortizacije naložbenih nepremičnin. Amortizacija je obračunana posamično, po stopnjah, ki ne presegajo stopenj, določenih v Zakonu o davku od dohodkov pravnih oseb. Amortizacijske stroške ne bremenijo tisti del popravkov vrednosti, ki se nanaša na sredstva, za katerih sedanja vrednost je izkazana na kontih dolgoročnih pasivnih časovnih razmejitev (Pojasnilo 1 k SRS 33 2007).

V tej postavki je tudi sedanja vrednost odpisanih osnovnih sredstev, vrednost odpisanega blaga in terjatev, ter vrednost oslabitve poslovnih terjatev.

Ker v letu 2020 ni bilo večjih novih nabav, ali pa so bila sredstva nabavljena konec leta, ostaja višina teh stroškov na nivoju leta 2019.

❖ **drugi poslovni odhodki (53.177,68 EUR)**

V tej skupini so izkazani nekateri odhodki v zvezi z izvedbo programov, ki niso uvrščeni med druge vrste odhodkov, a se nanašajo na dejavnost ZPM Maribor 30.581,32 EUR (malice, pogostitve, majice, vstopnine, nagrade ipd.), nekatere dajatve, ki niso odvisne od stroškov dela 4.514,42 EUR (upravne, sodne, turistične takse, rezervni sklad, stavbno zemljišče) in dotacije drugim pravnim osebam – dotacije šolam na osnovi pogodb o programskem sodelovanju pri programu Mladi za napredek Maribora (17.222,50 EUR).

B. Finančni odhodki (350,71 EUR) – izkazujejo negativne tečajne razlike.

C. Drugi odhodki (61,00 EUR) občasni odhodki in izravnave.

Davek od dohodkov pravnih oseb

ZPM Maribor spada med davčne zavezanke po 9. členu ZDDPO-2, mora pa obračunati in plačati davek od dohodkov iz opravljanja pridobitne dejavnosti. V skladu s 27. členom ZDDPO-2 so pri določanju davčne osnove izvzeti prihodki in odhodki nepridobitne dejavnosti. Kaj se davčno šteje za pridobitno oziroma nepridobitno dejavnost, določa pravilnik o opredelitvi pridobitne in nepridobitne dejavnosti.

Prihodki od prodaje storitev in trgovskega blaga, prihodki od najemnin, finančni prihodki in drugi prihodki so prihodki od pridobitne dejavnosti. Skupaj znašajo 322.234,35 EUR in so 53,4 % nižji kot leta 2019. Njihov delež v vseh prihodkih je 33,0 %. Razlika so prihodki nepridobitne dejavnosti, ki znašajo 653.197,75 EUR in so v primerjavi z letom 2019 za 12 % nižji.

Odhodki od pridobitne dejavnosti so ugotovljeni na osnovi deleža, ki je izračunan kot razmerje med prihodki, doseženimi z opravljanjem pridobitne dejavnosti, in prihodki, doseženimi z opravljanjem nepridobitne dejavnosti po posameznih centrih delovanja ZPM Maribor. Odhodki iz pridobitne dejavnosti znašajo 386.058,71 EUR in so za 42,9 % nižji kot leta 2019. Njihov delež v vseh odhodkih znaša 39,6 %.

	NAZIV	2019	2020	INDEKS 2020/2019
I.	PRIHODKI od pridobitne dejavnosti	691.236,54	322.234,35	46,62
II.	ODHODKI od pridobitne dejavnosti	676.231,01	386.058,71	57,09

Obračun davka od dohodkov pravnih oseb za leto 2020 izkazuje davčno izgubo v višini 60.481,77 EUR. Akontacije davka od dohodka pravne osebe plačane v letu 2020, bodo zato vrnjene v višini 2.361,59 EUR.

POSLOVNI IZID

Poslovni izid izraža uspešnost poslovanja v obračunskem obdobju. Ugotovi se kot presežek prihodkov nad odhodki, kadar so prihodki višji od odhodkov ali kot presežek odhodkov nad prihodki, kadar so višji odhodki.

Zveza prijateljev mladine Maribor ustvarja prihodke in odhodke v treh centrih:

- 1. Vzgojno izobraževalni center Poreč** je ustvaril 54,3 % vseh prihodkov in 52,2 % vseh odhodkov; ustvarjen **presežek odhodkov nad prihodki znaša 53.804,51 EUR.**
- 2. Dom Miloša Zidanška na Pohorju** je ustvaril 7,5 % vseh prihodkov in 11,5 % vseh odhodkov; ustvarjen **presežek odhodkov nad prihodki znaša 55.507,18 EUR.**
- 3. Dom ustvarjalnosti mladih** s programi je ustvaril 38,2 % vseh prihodkov in 36,3 % vseh odhodkov; **presežek odhodkov nad prihodki znaša 32.916,25 EUR .**

Zveza prijateljev mladine Maribor je v obračunskem letu 2020 ustvarila presežek odhodkov nad prihodki v višini 142.227,94 EUR.

Povprečno število zaposlencev na podlagi delovnih ur zajema 16,31, od tega 13,34 redno zaposlenih in 2,81 zaposlenih v projektih javnih del za leto 2020. Za leto 2019 pa 13,06 redno zaposlenih in 3,25 zaposlenih v projektih javnih del.

Datum:15.03.2021

Računovodkinja ZPM Maribor:

Alenka Tršavec

POTRDILO JE IZDALO ELEKTRONSKO VLOŽIŠČE AJPES ZA POTREBE VAŠEGA ARHIVA

Matična številka:	5429170000
Ime društva:	ZVEZA PRIJATELJEV MLADINE MARIBOR
Sedež (ulica, hišna številka in kraj):	Razlagova ulica 16, 2000 Maribor
Odgovorna oseba za sestavljanje bilance:	ALENKA TRŠAVEC
Telefonska številka:	2296912
Elektronski naslov:	alenka.trsavec@zpm-mb.si

POTRDILO O ODDAJI PODATKOV IZ LETNEGA POROČILA

Potrujemo podatke iz letnih poročil na poenotenih obrazcih za leto 2020, predložene z neposrednim vnosom prek spletne strani AJPES z uporabniškim imenom "ZPM MARIBOR".

obrazec	koda
Osnovni podatki	4CBFF8275D83538E526C00A01C7A6D02
Podatki iz bilance stanja	92B8A19220C36E7799659750F44DE4D4
Podatki iz izkaza poslovnega izida	51121EDB73094A62619E81566F7807FC
Dodatni podatki k izkazu poslovnega izida	EA475AE1841FD7DD2D03EC385C43C808
VSI PODATKI	405D93ADCF9655F5CEB5231FF4817FE0

E-podpisano: 30.03.2021 11:31

POTRDILO JE IZDALO ELEKTRONSKO VLOŽIŠČE AJPES ZA POTREBE VAŠEGA ARHIVA

Podatki iz letnega poročila za obdobje 01.01.2020 - 31.12.2020

Osnovni podatki	
Vrsta:	Društvo
Matična številka	5429170000
Davčna številka	91266831
Ime poslovnega subjekta	ZVEZA PRIJATELJEV MLADINE MARIBOR
Sedež (ulica, hišna številka in kraj)	Razlagova ulica 16, 2000 Maribor
Izračunana zavezanost k reviziji	1 - Da
Status društva	1 - Društvo
Računovodimo	SRS - Slovenski računovodski standardi (2016)
Oseba, odgovorna za sestavljanje bilance	ALENKA TRŠAVEC
Telefonska številka za komunikacijo v zvezi s predložitvijo bilance	2296912
Elektronski naslov kontaktne osebe	alenska.trsavec@zpm-mb.si
Elektronski naslov uporabnika portala	alenska.trsavec@ZPM-MB.SI
Vodja poslovnega subjekta	BABIČ NINA
Kraj	MARIBOR

Obdobje poročanja	
od	1.1.2020
do	31.12.2020

Agencija Republike
Slovenije za javnopravne
evidenice in storitve

Ime poslovnega subjekta:
ZVEZA PRIJATELJEV MLADINE MARIBOR

Sedež poslovnega subjekta:
Razlagova ulica 16, 2000 Maribor

Matična številka:
5429170000

Davčna številka:
91266831

Podatki iz bilance stanja na dan 31.12.2020

v EUR s centi

Konto	Postavka	Oznaka za AOP	Znesek	
			Tekočega leta	Prejšnjega leta
1	2	3	4	5
00, 01, 02, 03, 04, 05, 06, 07, 08, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 30, 31, 32, 60, 61, 63, 65, 66, 67	SREDSTVA	001	3.028.557,03	3.198.346,87
00, 01, 02, 03, 04, 05, 06, del 07, del 08, del 13	A. DOLGOROČNA SREDSTVA	002	1.861.658,86	1.926.309,62
del 00, del 08, del 13	I. Neopredmetena sredstva in dolgoročne aktivne časovne razmejitve	003	460,43	0,00
del 00, del 08, del 13	1. Neopredmetena sredstva	004	460,43	0,00
del 00	2. Dolgoročne aktivne časovne razmejitve	009	0,00	0,00
del 00, 02, 03, 04, 05, del 08, del 13	II. Opredmetena osnovna sredstva	010	377.794,66	395.436,72
01	III. Naložbene nepremičnine	018	1.480.910,85	1.528.379,98
06, del 07	IV. Dolgoročne finančne naložbe	019	2.492,92	2.492,92
06	1. Dolgoročne finančne naložbe, razen posojil	020	2.492,92	2.492,92
del 07	2. Dolgoročna posojila	024	0,00	0,00
del 08	V. Dolgoročne poslovne terjatve	027	0,00	0,00
del 07, del 08, 10, 11, 12, del 13, 14, 15, 16, 17, 18, 30, 31, 32, 60, 61, 63, 65, 66, 67	B. KRATKOROČNA SREDSTVA	032	1.166.898,17	1.271.967,84
67	I. Sredstva (skupine za odtujitev) za prodajo	033	0,00	0,00
del 13, 30, 31, 32, 60, 61, 63, 65, 66	II. Zaloge	034	3.594,76	3.615,46
del 07, 17, 18	III. Kratkoročne finančne naložbe	040	0,00	0,00
17	1. Kratkoročne finančne naložbe, razen posojil	041	0,00	0,00
del 07, 18	2. Kratkoročna posojila	045	0,00	0,00
del 08, 12, del 13, 14, 15, 16	IV. Kratkoročne poslovne terjatve	048	74.966,05	120.046,42
10, 11	V. Denarna sredstva	052	1.088.337,36	1.148.305,96
19	Č. KRATKOROČNE AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	053	0,00	69,41
del 99	Zunajbilančna sredstva	054	0,00	0,00
21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 90, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98	OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV	055	3.028.557,03	3.198.346,87
90, 92, 93, 94, 95	A. SKLAD	056	2.898.507,18	3.040.735,12
90, 92, 93	I. Društveni sklad	056a	2.898.507,18	3.040.735,12
94	II. Revalorizacijske rezerve	067	0,00	0,00
95	III. Rezerve, nastale zaradi vrednotenja po poštenu vrednosti	301	0,00	0,00

**Podatki iz bilance stanja
na dan 31.12.2020**

v EUR s centi

Konto	Postavka	Oznaka za AOP	Znesek	
			Tekočega leta	Prejšnjega leta
96	B. REZERVACIJE IN DOLGOROČNE PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	072	56.365,47	62.070,52
del 96	1. Rezervacije	073	0,00	0,00
del 96	2. Dolgoročne pasivne časovne razmejitve	074	56.365,47	62.070,52
del 97, del 98	C. DOLGOROČNE OBVEZNOSTI	075	708,50	810,50
del 97	I. Dolgoročne finančne obveznosti	076	0,00	0,00
del 98	II. Dolgoročne poslovne obveznosti	080	708,50	810,50
21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, del 97, del 98	Č. KRATKOROČNE OBVEZNOSTI	085	63.155,28	75.076,21
21	I. Obveznosti, vključene v skupine za odtujitev	086	0,00	0,00
27, del 97	II. Kratkoročne finančne obveznosti	087	0,00	0,00
22, 23, 24, 25, 26, 28, del 98	III. Kratkoročne poslovne obveznosti	091	63.155,28	75.076,21
29	D. KRATKOROČNE PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	095	9.820,60	19.654,52
del 99	Zunajbilančne obveznosti	096	0,00	0,00

Kraj in datum oddaje

MARIBOR

Oseba, odgovorna
za sestavitev bilance

ALENKA TRŠAVEC

Zastopnik društva

BABIČ NINA

Obrazec je predpisala Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (AJPES) v sodelovanju s Slovenskim inštitutom za revizijo.

Agencija Republike
Slovenije za javnopravne
evidence in storitve

Ime poslovnega subjekta:
ZVEZA PRIJATELJEV MLADINE MARIBOR

Sedež poslovnega subjekta:
Razlagova ulica 16, 2000 Maribor

Matična številka:
5429170000

Davčna številka:
91266831

**Podatki iz izkaza poslovnega izida
v obdobju 01.01.2020 - 31.12.2020**

v EUR s centi

Konto	Postavka	Oznaka za AOP	Znesek	
			Tekočega leta	Prejšnjega leta
1	2	3	4	5
del 76	A. ČISTI PRIHODKI OD PRODAJE	110	186.369,13	487.083,64
60, del 61, 63	B. POVEČANJE VREDNOSTI ZALOG PROIZVODOV IN NEDOKONČANE PROIZVODNJE	121	0,00	0,00
60, del 61, 63	C. ZMANJŠANJE VREDNOSTI ZALOG PROIZVODOV IN NEDOKONČANE PROIZVODNJE	122	0,00	0,00
79	Č. USREDSTVENI LASTNI PROIZVODI IN LASTNE STORITVE	123	0,00	0,00
del 76	D. SUBVENCije, DOTACIJE, REGRESI, KOMPENZACIJE IN DRUGI PRIHODKI, KI SO POVEZANI S POSLOVNIMI UČINKI	124	653.197,75	742.046,84
del 76	E. DRUGI POSLOVNI PRIHODKI	125	134.469,80	202.501,70
60, 61, 63, 76, 79	F. KOŠMATI DONOS OD POSLOVANJA	126	974.036,68	1.431.632,18
40, 41, 43, 44, 47, 48, del 70, 72	G. POSLOVNI ODHODKI	127	1.117.248,33	1.431.764,22
40, 41, del 70	I. Stroški blaga, materiala in storitev	128	575.415,21	931.666,80
del 70	1. Nabavna vrednost prodanega blaga in materiala	129	407,82	616,02
40	2. Stroški porabljenega materiala	130	45.502,99	57.957,56
41	3. Stroški storitev	134	529.504,40	873.093,22
47	II. Stroški dela	139	412.746,33	363.443,71
del 47	1. Stroški plač	140	298.462,85	262.261,68
del 47	2. Stroški pokojninskih zavarovanj	141	26.118,04	23.183,91
del 47	3. Stroški drugih socialnih zavarovanj	142	22.280,25	19.949,89
del 47	4. Drugi stroški dela	143	65.885,19	58.048,23
43, 72	III. Odpisi vrednosti	144	75.909,11	74.623,18
43	1. Amortizacija	145	75.365,97	74.209,85
del 72	2. Prevrednotovalni poslovni odhodki pri neopredmetenih sredstvih in opredmetenih osnovnih sredstvih	146	543,14	413,33
del 72	3. Prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstvih	147	0,00	0,00
44, 48	IV. Drugi poslovni odhodki	148	53.177,68	62.030,53
60, 61, 63, 76, 79, 40, 41, 43, 44, 47, 48, del 70, 72	H. PRESEŽEK POSLOVNIH PRIHODKOV	151	0,00	0,00
60, 61, 63, 76, 79, 40, 41, 43, 44, 47, 48, del 70, 72	I. PRESEŽEK POSLOVNIH ODHODKOV	152	143.211,65	132,04
77	J. FINANČNI PRIHODKI	153	413,11	881,99
del 77	I. Finančni prihodki iz deležev	155	0,00	0,00
del 77	II. Finančni prihodki iz danih posojil	160	285,02	869,75

Podatki iz izkaza poslovnega izida
v obdobju 01.01.2020 - 31.12.2020

v EUR s centi

Konto	Postavka	Oznaka za AOP	Znesek	
			Tekočega leta	Prejšnjega leta
del 77	III. Finančni prihodki iz poslovnih terjatev	163	128,09	12,24
74	K. FINANČNI ODHODKI	166	350,71	781,53
del 74	I. Finančni odhodki iz oslabitve in odpisov finančnih naložb	168	0,00	0,00
del 74	II. Finančni odhodki iz finančnih obveznosti	169	0,00	0,00
del 74	III. Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti	174	350,71	781,53
78	L. DRUGI PRIHODKI	178	982,31	769,21
75	M. DRUGI ODHODKI	181	61,00	5,45
80	N. PRESEŽEK PRIHODKOV	182	0,00	732,18
80	O. PRESEŽEK ODHODKOV	183	142.227,94	0,00
del 81	P. DAVEK OD DOHODKOV	184	0,00	0,00
del 81	R. ČISTI PRESEŽEK PRIHODKOV OBRAČUNSKEGA OBDOBJA	186	0,00	732,18
89	S. ČISTI PRESEŽEK ODHODKOV OBRAČUNSKEGA OBDOBJA	187	142.227,94	0,00
del 80	Š. Krijte odhodkov obravnavanega obračunskega obdobja iz presežka prihodkov iz prejšnjih obračunskih obdobj	187a	0,00	0,00
	*POVPREČNO ŠTEVILO ZAPOSLENIH NA PODLAGI DELOVNIH UR V OBRAČUNSKEM OBDOBJU (na dve decimalni)	188	16,15	16,31
	ŠTEVILO MESECEV POSLOVANJA	189	12	12

Opomba:

* Izračun podatka na AOP 188: Število delovnih ur v koledarskem (obračunskem) letu, za katere so zaposleni dobili plačo in nadomestilo
plače / (deljeno) s številom možnih delovnih ur za koledarsko (obračunsko) leto. (glej Vsebinska pogosta vprašanja).

Kraj in datum oddaje

Oseba, odgovorna
za sestavitev bilance

Zastopnik društva

MARIBOR

ALENKA TRŠAVEC

BABIČ NINA

Obrazec je predpisala Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (AJPEŠ) v sodelovanju s Slovenskim inštitutom za
revizijo.

Ime poslovnega subjekta:
ZVEZA PRIJATELJEV MLADINE MARIBOR

Sedež poslovnega subjekta:
Razlagova ulica 16, 2000 Maribor

Matična številka:
5429170000

Davčna številka:
91266831

Dodatni podatki k izkazu poslovnega izida v obdobju 01.01.2020 - 31.12.2020

v EUR s centi

Konto	Postavka	Oznaka za AOP	Znesek			
			SKUPAJ		OD TEGA: iz opravljanja pridobitne dejavnosti	
			Tekočega leta	Prejšnjega leta	Tekočega leta	Prejšnjega leta
1	2	3	4	5	6 (del 4)	7 (del 5)
76	1. Prihodki od dejavnosti	400	974.036,68	1.431.632,18	0,00	689.585,34
del 76	a) dotacije iz Fundacije za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij v Republiki Sloveniji	401	0,00	0,00	0,00	0,00
del 76	b) dotacije iz proračunskih in drugih javnih sredstev	402	571.713,96	625.328,06	0,00	0,00
del 76	c) dotacije iz drugih fundacij, skladov in ustanov	403	46.899,84	41.675,40	0,00	0,00
del 76	č) donacije drugih pravnih in fizičnih oseb	404	34.583,95	75.043,38	0,00	0,00
del 76	d) prispevki uporabnikov posebnih socialnih programov	405	0,00	0,00	0,00	0,00
del 76	e) članarine in prispevki članov	406	0,00	0,00	0,00	0,00
del 76	f) prihodki od prodaje proizvodov in storitev	407	185.734,87	487.083,64	0,00	487.083,64
del 76	g) prihodki od prodaje trgovskega blaga in materiala	408	634,26	3.770,98	0,00	3.770,98
del 76	h) ostali prihodki od dejavnosti	409	134.469,80	198.730,72	0,00	198.730,72
del 48	2. Dotacije drugim društvom in drugim pravnim osebam	410	17.222,50	16.840,36	0,00	16.840,36

Kraj in datum oddaje

MARIBOR

Oseba, odgovorna
za sestavitev bilance

ALENKA TRŠAVEC

Zastopnik društva

BABIČ NINA

Obrazec je predpisala Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidenčne in storitve (AJPES) v sodelovanju s Slovenskim inštitutom za revizijo.